

N° 18(47)

ECHO TURKU

PISMO SPRAW LOKALNYCH

BRUDZEW, DOBRA, GOSZCZANÓW, KAWĘCZYN, MALANÓW, PRZYKONA, 29 VIII 1993
 ŚWINICE WARCKIE, TULISZKÓW, TUREK, UNIEJÓW, WŁADYSŁAWÓW Cena 4000 zł

„Piątka” rusza

Na przełom pesymistycznym prognozom, wbrew opinii niedowiarków, że budowa skończy się za kilka lat, w dniu 1 września Szkoła Podstawowa nr 5 rozpocznie prace (wywiad z dyrektorem szkoły oraz historia budowy na str.5)

Okręgowa Komisja Wyborcza w Koninie zarejestrowała listy 16. komitetów wyborczych z nazwiskami 115. kandydatów ubiegających się o pięć mandatów poselskich. Na jedno miejsce przypada więc 23. chętnych.

Tłok w kolejce na Wiejską

Państwowa Komisja Wyborcza rozlosowała 23 numery dla list tych komitetów wyborczych, które zarejestrowały kandydatów w więcej niż jednym okręgu. W okręgu konińskim zarejestrowano 16 komitetów wyborczych, których listy kandydatów obowiązujące będą następujące numery:

1. Porozumienie Centrum
2. Katolicki Komitet Wyborczy „Ojczyzna”
3. Polskie Stronnictwo Ludowe – Porozumienie Ludowe
4. Konfederacja Polski Niepodległej
5. Sojusz Lewicy Demokratycznej
6. Polskie Stronnictwo Ludowe
7. Kongres Liberalno-Demokratyczny
8. NSZZ „Solidarność
9. Unia Demokratyczna
10. Komitet Wyborczy Bezpartyjnego Bloku Wspierania Reform

11. Unia Pracy
12. Konserwatywno-Liberalna Partia Unii Polityki Realnej
15. Krajowy Komitet Wyborczy „Koalicja dla Rzeczypospolitej”
17. Partia „X”
19. Komitet Wyborczy Samoobrona – Leppera
22. Naczelna Organizacja Techniczna – Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych.

Wśród kandydatów jest 94. mężczyźni i tylko 21 kobiet. Najwięcej kandydatów (33.) pochodzi z Konina, 76. mieszka w 30. innych gminach naszego województwa, a 6 osób to mieszkańcy innych województw. Najmłodszymi kandydatami są Katarzyna Prądzyńska i Błażej Janiak, którzy mają po 23 lata, a najstarszym 68-letni Stefan Plócienniczak. (art)

Wywiad z państwem Haliną i Janem Wesołowskimi

Należycie Państwo o coraz mniejszej grupie irkowan pamiętających rzesień 1939 roku. Czy chcą Państwo przybliżyć nam atmosferę panującą naszym miastem ostatnich miesięcy, tygodniach, dniach przed wybuchem wojny?

weryn Beonke, Józef Piłśniak. Są tu Polacy, Żydzi, Niemcy. Celowo pokazuję to zdjęcie, gdyż świadczy ono dobitnie o tolerancji jaka wówczas wśród nas panowała, o naszej wzajemnej i życzliwości, przyja-

ty kontrabandę hitlerowską. Inne przykłady? Gdy byłem u kolegów z klasy: Erchara i Waldemara Weberów (ich ojciec był nauczycielem w Czachulcu) zauważyłem, że czytają ulotki nazistowskie. Ale chciał-

grupa młodych Niemców z Turku uciekła z miasta. Pojawili się potem już jako przedstawiciele władz okupacyjnych.

— A jak wyglądały ostatnie dni sierpnia?

HW— 25 sierpnia zostałam powołana do służby w szpitalu przy Placu Sienkiewicza. Zwalniano stamtąd łżej chorych, dostawiano łóżka, robiono miejsce dla rannych.

JW - Mnie również zmobilizowano w ramach Przynależności Wojskowej. Wraz z grupą rówieśników otrzymaliśmy zadanie pi-

inowania budynku Liceum. Na dachu mieliśmy punkt obserwacyjny, lornetkę wzory budowy samolotów niemieckich. Mieliśmy obserwować i o wszystkim meldować władzom Powiatowego Komitetu Obrony Państwa.

HW— W ostatnim tygodniu sierpnia ludność Turku kopała też schrony przeciwlotnicze w okolicy dzisiejszej ulicy Legionów Polskich.

TAMTEN WRZESIEŃ

żni. Taka wówczas była atmosfera. Halina Wesołowska — Tak, ale im bliżej września 1939 roku, tym więcej było niepokojących przypadków.

— Na przykład?

JW— Zaczęły pojawiać się niemieckie siostry zakonne, które zatrzymywały się u Millerów - właścicieli fabryki włókienniczej przy ul. Kaliskiej oraz u Hajnów - właścicieli młyna w Szadowie. Jak się później okazało zakonnice te przewozi-

bym powrócić jeszcze na chwilę do pytania o atmosferę panującą w Turku przed 1939 rokiem. Otóż jeśli chodzi o stosunki polsko-niemieckie to można powiedzieć, że panowała między nami pełna zgoda. My nawet nie mówiliśmy o nich Niemcy, dla nas to byli ewangelicy. Chyba nikt z nas nie spodziewał się, że ideologia hitlerowska może ich tak zmienić.

HW— Dodać należy, że na kilka miesięcy przed wybuchem wojny

dokończenie na str. 15

Z listy nr 2 Katolickiego Komitetu Wyborczego „OJCZYŻNA” w naszym mieście i rejonie kandydują w wyborach do Sejmu RP przedstawiciele Partii Chrześcijańskich Demokratów (Pawła Łączkowskiego)

Piotr Schulz

Andrzej Lichawski

Dlaczego PChD?

1. Bo PChD proponuje system polityczny i gospodarczy doskonale sprawdzony w Europie Zachodniej, gdzie właśnie programy chadeckie były źródłem powojennego rozkwitu Europy.

2. Wartości chrześcijańskie nie traktujemy jako jakiejś twierdzy, której trzeba zająć i bronić, ale uważamy, że są to uniwersalne wartości, których świadectwo trzeba dawać w codziennym życiu społecznym i politycznym, bo tylko w oparciu o ten system wartości można zbudować zdrowe moralnie i bogate społeczeństwo.

3. PChD od 1991 r. posiada program gospodarczy oparty na gospodarce rynkowej, prywatnej własności i systemie podatkowym zachęcającym do inwestowania, wspierania sportu, kultury i innych społecznych inicjatyw, aby odciążyć budżet państwa.

4. Jesteśmy za silnym, ale zdecentralizowanym państwem samorządowym, które jest gwarancją racjonalnego tworzenia i wydawania dochodów w naszym kraju.

5. PChD jest za ukazaniem całej prawdy o PRL, aby budowy nowej RP nie hamowały oszczerstwa i pomówienia w stosunku do najwyższych autorytetów w państwie, które są niezbędne w tworzeniu zgody narodowej jako trwałego fundamentu pod silną RP.

— PChD to partia, która chce budować, a nie negować RP.

ogłoszenie płatne

Czy wiecie jak telekomunikacja przysłała teraz rachunki za telefon? Suma ogólna, jakiś VAT i nic więcej. Nie wiadomo co, za co i jak. A jeśli na mój numer wpiszą przez pomyłkę rozmowę zamówioną przez kogoś innego, przecież się tak może stać. To skandal nad skandale!!! (od redakcji: w tej sprawie było kilka interwencji).

Chciałam zaznaczyć, że my pracownicy Przychodni przy ul. Armii Krajowej jesteśmy oburzeni listem zamieszczonym w ostatnim „Echu Turku” pt. „Balagan w Przychodni”. Nam też byłoby wygodniej pracować w normalnych warunkach. Też byśmy chcieli, aby dzieci miały tu tyle miejsca co w Przychodni przy Placu Sienkiewicza. U nas pomieszczenia dla dzieci zajmuje laryngolog, pacjentów przyjmujemy nawet po godzinach przyjęć. Poza tym nasz rejon jest większy niż ten, który obejmuje tamta Przychodnia. O tym wszystkim należy pamiętać przy publikacji tego typu listów.

Brak zainteresowania władz Zieloną Miejską jest żenujący. W parku przy Domem Kultury prowadzony wypas stadka owiec i kóz. Symptomem są rogate zwierzęta oprócz traw zjadają listki z posadzonych jesionów i drzewek. Nie tylko to bulwersuje mieszkańców miasta, gałęzie obrywają i wiosną dotychczas zaśmiecają ulice i nikt nie kwapi się do ich wywieżenia.

W turkowskich sklepach wprowadzono dziwny zwyczaj podliczania kupionych towarów. Cena każdego zwróconego produktu jest osobno zaokrąglana (zawsze w górę) i dopiero sumowana. Na kupującym w sklepie stojącym kilka wyrobów sprzedawca zbiera do kilkuset złotych. Jeżeli pomnożymy to przez ilość kupujących, to wyjdzie całkiem pokaźna suma.

Ja dzwonię w sprawie dzieci kąpiących się w zbiorniku przy parku. Pomimo tabliczki zakazującej kąpiei, woda jest tylko ciepła, nad zbiornik nie chodzą dziesiątki młodocianych. Wczelnie im się nie dziwie, bo guzik im się kąpać, gdy basen jest tak zaparty ludźmi, że nie ma mowy o kąpielu, żeby spokojnie popływać. Może ktoś zatrudniłoby jakąś osobę odpowiedzialną, która pilnowałaby, żeby nikt tam się nie kąpał, albo jakiegoś ratownika wodnego. Przypuszczam, że władze miasta zauważą problem dopiero, gdy dojdzie do tragedii.

Napiszcie coś o tłoku panującym w drogach w dni targowe. We wtorek i w piątki w kilku punktach miasta tworzą się prawdziwe korki. Na skrzyżowaniu Uniejowskiej z Legionów Polskich czasami trzeba stać po godzinie. Słyszałam, że władze miasta ignorują apele policji o postawienie tam świateł czy chociażby jakichś znaków drogowych. Czy to prawda?

(od redakcji: do problemu wrócimy w jednym z najbliższych numerów „E.T.”)

Rumuni w Turku

Takim widokiem zaskoczeni już nie jesteśmy

Nieznana rocznica

Niedawno na uroczystościach nadania szkole nr 4 imienia generała Mieczysława Smorawińskiego obecny był legendarny dowódca AK ppłk Antoni Heda ps. „Szary”, więziony i skazany na śmierć po II wojnie światowej przez polskich komunistów utrwalających tzw. władzę ludową.

W niedzielę 8 sierpnia br. pojechaliśmy z Turku do Kielc, by uczcić 48. rocznicę rozbicia więzienia UB w Kielcach przez oddział specjalny AK dowodzony właśnie przez „Szarego”. Uwolniono nieomal pod nosem NKWD i UB siedemset osób (przeważnie żołnierzy AK) walczących o Polskę niepodległą i wolną, również od sowieckiego okupanta i jego tutejszych komunistycznych popleczników. Od lat w sierpniu spotykają się żyjący jeszcze

uczestnicy tej wspaniałej akcji ze swoim komendantem. Przyjeżdżają koledzy i sympatycy tych nieznanych, cichych bohaterów.

W tym roku najpierw odbyła się uroczysta msza św. w bazylice katedralnej w Kielcach. Po niej przed budynkiem dawnego więzienia odbyło się spotkanie uczestników z ppłk. „Szarym”. W swoim wystąpieniu komendant podkreślił nieustającą potrzebę obrony niepodległości ojczyzny.

Rozmawialiśmy też wstępnie z ppłk. Antonim Hedą na temat jego ponownego przyjazdu do Turku.

Anna Szyper

Ogłoszenia

„Echo Turku”
„Przegląd Koniński”
„Gazeta Kolska”
„Gazeta Poznańska”
„Ziemia Kaliska”

Ogłoszenia
przyjmujemy
również
telefonicznie.

Stosujemy niższe.

Biuro Ogłószzeń
ul. Uniejowska 6, tel. 47-49.

Miasto sponsorem

Jak poinformował nas ostatnio pan Krzysztof Nowak - wiceburmistrz Turku, Zarząd Miasta zaproponował przekazanie określonych sum pieniędzy na rzecz policji służby zdrowia oraz straży pożarnej.

Dwadzieścia milionów złotych otrzymała Komenda Rejonowa Policji jako dofinansowanie zakupu samochodu służbowego. Taką samą sumę otrzymają turkowscy strażnicy na wyposażenie nowego posterunku. Natomiast służba zdrowia otrzymała aż 110 mln, które pieniądze zostaną przeznaczone na sprzęt do nowej karetki pogotowia.

Warto przypomnieć, że w tym roku samorządowe nie mają obowiązku finansowania wyemerytowanych służb, które podlegają administracji rejonowej. Jednak w miarę możliwości niektóre samorządy starają się wpłynąć na poprawę funkcjonowania tych instytucji.

Decyzje Zarządu Miasta w tym zakresie jeszcze akceptacji strony Rady Miejskiej. (a)

JERZY SZYBURSKI

NIEZALEŻNY KANDYDAT DO SENATU

Urodziłem się w 1934 roku w Łodzi, w rodzinie od pokoleń trudniącej się młynarstwem. Przez wiele lat prowadziłem młyn elektryczny w Chrzanowie w gminie Chodów, a od 1992 roku jestem właścicielem firmy JELIMPASZ zajmującej się skupem i przetwórstwem zbóż. Od 1 lipca 1993 roku jestem właścicielem elewatora i młyna w Kole. Mieszkam w Cząstkowie, gmina Kłodawa.

Jestem bezpartyjny, niezależny politycznie. Moja dewiza to

DOŚĆ SŁÓW - CZAS NA DZIAŁANIE

Mój program:

- ☆ poprawa bytu przez tworzenie nowych miejsc pracy,
- ☆ działanie na rzecz pobudzania rodzimej produkcji,
- ☆ szybkie przekształcenie i restrukturyzacja polskiej gospodarki,
- ☆ zapewnienie socjalnego bezpieczeństwa pracownikom,
- ☆ aktywna polityka kredytowa wobec rolnictwa,
- ☆ walka o zdrowe i światłe społeczeństwo.

SZANOWNY WYBORCO!

Pragnę Cię poinformować i zapewnić, że w razie wyboru pieniądze z diet i ryczałtu Senatora będę w całości przekazywał na cele społeczne.

Głosuj na niezależność!

Ogłoszenie płatne

Echo „Wyborcze”

Następne wydanie „Echa Turku” (nr 19) ukaże się jak zwykle za dwa tygodnie (8 września).

Natomiast za niecałe trzy tygodnie, 14. września ukaże się DODATEK - SPECJALNY „Echa Turku”.

Dodatek będzie zawierał informacje dotyczące wyborów parlamentarnych.

„Echo Wyborcze” ukaże się dzięki dofinansowaniu przez Komitety Wyborcze poszczególnych partii oraz przez Zarządy Miast i Gmin z rejonu Turku.

Anonsy do „Echa Wyborczego” przyjmowane będą do dnia 10. września.

NSZZ „Solidarność”

informuje

Niezależny Samorządny Związek Zawodowy „Solidarność” Ziemia Turkowska informuje, że organizowana jest V Piesza Pielgrzymka Ludzi Pracy z Turku do Sanktuarium Maryjnego w Licheniu.

Wyjście i powrót dnia 29.08.1993 r. Na drogę powrotną organizator zapewnia autokar. Wszystkich chętnych, którzy chcą wziąć czynny udział w pielgrzymce, zapraszamy do biura NSZZ „Solidarność” przy ul. 3 Maja 2 w godz. 11-15.

Zapisy przyjmuje się i informacji udziela do dnia 26.08.1993 r. (tj. do czwartku).

Ze względów organizacyjnych liczba uczestników jest ograniczona.

unia
DEMOKRATYCZNA

UD

KOMITET WYBORCZY

62-510 Konin, ul. Hurtowa 1, tel. 42-64-55
Konto BGŻ o/Konin 831008-6578-271 z dopiskiem WYBORY

Szanowni Państwo!

Komitet Wyborczy Unii Demokratycznej w Koninie prezentuje swoich kandydatów do parlamentu RP.

Na zdjęciu (od lewej) kandydaci do Sejmu: Błażej Janiak, Joanna Staręga-Piasek, Aleksander Terpiński (kandydat do Senatu) oraz Janina Jagodzińska, Zdzisław Czapla, Barbara Piotrowska-Bis i Jerzy Szczygieł.

Jednocześnie informujemy, że materiały programowe Unii Demokratycznej można otrzymać w biurze wyborczym UD przy ul. Hurtowej 1, pokój 48.

Kontakt w Turku: Wiesława Sarbak, tel. 54-10, w. 384

Z poważaniem
Sef Sztabu Wyborczego
Andrzej Łukaszewski

ogłoszenie płatne

LISTA 9
PO PIERWSZE
GOSPODARKA
LISTA 9
PO PIERWSZE
GOSPODARKA
LISTA 9

29 VIII 1993

Niezdrowa sytuacja

O problemach turkowskiego szpitala mówi się od dawna. Zmieniono dyrektora, powołano Radę Nadzorczą, ale w ZOZ wciąż zdarzają się przypadki zmuszające prokuraturę i sądy do interwencji.

Smierć na porodówce

Lidia J. z Kotwasic mąż przywiózł do szpitala 16 lipca w nocy. Na izbie przyjęć nie stwierdzono żadnych powikłań. Według relacji męża pacjentka otrzymała tabletki rozluźniające oraz lek o nazwie „Furagin”, który zresztą mąż musiał sam kupić w aptece. W dwa dni później zdecydowano o dokonaniu zabiegu cesarskiego cięcia. Jak pisze *Wielkopolskie Zagłębie* „o 16.00 dzwoniący mąż dowiedział się, że ma syna i wszystko jest w porządku.” Jednak po trzech godzinach pacjentka dostała duszności i zmarła.

Turkowska prokuratura została o tym powiadomiona na drugi dzień.

— Nie jest to pierwszy przypadek w historii naszego szpitala — mówi prokurator Grażyna Kozłowska — w 1979 roku trzech lekarzy postawiono w stan oskarżenia w związku ze zgonem jaki nastąpił na oddziale położniczym. Otrzymali wyrok, ale wybawili ich amnestia z 1981 roku. Potem przez dłuższy czas był spokój. Jeśli chodzi o sprawę Lidii J., to ze względu na dobro śledztwa nie chciałabym ujawniać żadnych szczegółów.

Z wiarygodnych źródeł dowiadujemy się, że ekspertyza Zakładu Medycyny Sądowej w Łodzi wykazała, iż śmierć nastąpiła w wyniku krwotoku wewnętrznego. W trakcie operacji nacięta została szyjka macicy, a noworodek miał lekko skaleczone ucho. Informacji tej nie potwierdził ordynator oddziału Jan Wiesiołek.

— Jestem głęboko wstrząśnięty tą śmiercią — powiedział w rozmowie telefonicznej — jest to wielka tragedia rodziny, bliskich i naszego oddziału. Cały czas nad tym rozmyślam.

Ordynator nie był obecny przy zabiegu, ale jest skłonny uważać, że przyczyny śmierci były obiektywne. Zaprzeczył pogłoskom jakoby zabiegu dokonywał lekarz będący w stanie nietrzeźwym, zaprzeczył także jakoby przed sekcją wspólnie z lekarzem odpowiedzialnym za zabieg odwiedził Zakład Medycyny Sądowej w Łodzi. Prosi, aby na temat tej sprawy pisać tylko o faktach.

Fakty zaś są następujące: do szpitala przywieziono młodą, zdrową kobietę (matkę dwuletniego chłopczyka), której ciąża przebiegała bez żadnych powikłań. Po kilku dniach rodzina odebrała ze szpitalnej kostnicy trupa, a jako wyjaśnienie wysłuchała metafory o tym, że „tak jak skrzydła mogą oderwać się od samolotów, tak i przy tego typu zabiegu może dojść do wypadku”.

Zółtaczka

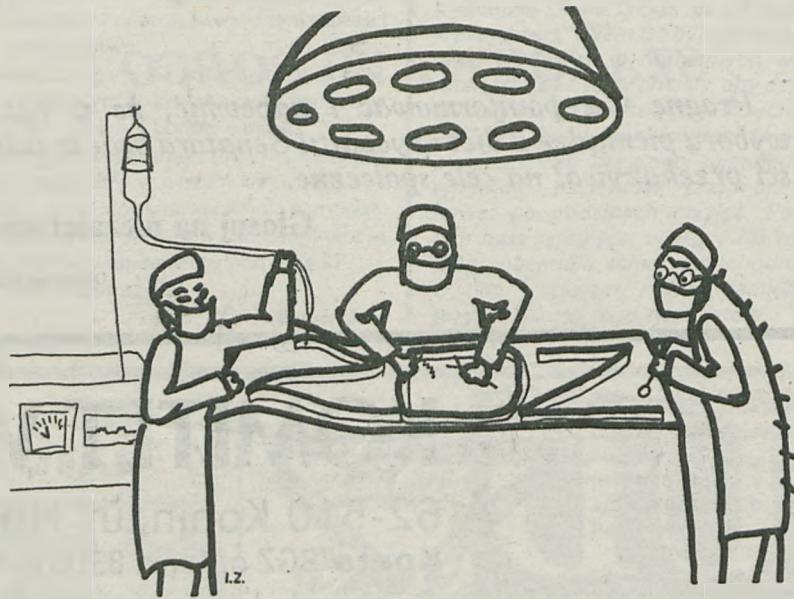
Zółtaczka można się zarazić w różny sposób. Także poprzez jej wstrzyknięcie. Od dłuższego czasu można było się spotkać z opiniami chorych twierdzących, że wirusa wstrzyknięto im właśnie w szpitalu. Niedawno *Przegląd Koniński* zwrócił na to uwagę, pisząc o byłych pacjentach szpitali województwa konińskiego, którzy skarżą ZOZ o odszkodowanie za „wszczepienie zółtaczki”.

Dane statystyczne są wymowne: w 1992 roku w rejonie Turku zarejestrowano 105 przypadków zarażenia zółtaczka. Cztery z nich to tzw. zółtaczka pokarmowa, pozostałe sto jeden, stanowią przypadki zarażenia wirusem. Wśród tych osób, aż sześćdziesiąt było w ostatnim półroczu pacjentami turkowskiego szpitala. Nie oznacza to oczywiście, że każdy z nich został tam zarażony. Jak informuje dyrektor Sanepidu

pani Lidia Truskolaska, zarażenie może nastąpić w różny sposób, gdyż wirusy (w odróżnieniu od bakterii) odznaczają się dużą żywotnością. Jednak wielu spośród zarażonych byłych pacjentów ZOZ uważa, że to właśnie w czasie pobytu w szpitalu wstrzyknięto im wirusa. Dlatego też skarżą ZOZ o odszkodowanie.

W tej chwili w Sądzie Cywilnym w Turku i Koninie toczy się dziesięć spraw tego typu. Poszkodowani domagają się odszkodowań w wysokości od pięćdziesięciu do ponad stu milionów złotych. Jeśli uda im się wygrać, ZOZ będzie musiał wypłacić te sumy. Można się także spodziewać dalszych spraw, gdyż nawet zarażeni kilka lat temu mogą domagać się odszkodowania jeśli tylko udowodnią, że zakażenie nastąpiło w trakcie pobytu w szpitalu. Kto wie, czy turkowski ZOZ nie zostanie zmuszony do wypłacenia odszkodowań przekraczających miliard złotych.

Jednak dyrektor ZOZ dr Ryszard Ożyński uważa, że roszczenia te są bezzasadne: — *Wirusowe zapalenie wątroby typu B, bo tak nazywa się prawidłowo ta choroba, ma bardzo długi okres wylegania i różne*

źródła zarażenia. Nie można być pewnym, że zarażenie nastąpiło akurat w czasie pobytu w szpitalu.

Kotły i ścieki

Prokuratura w Turku prowadzi kilka spraw, w które zamieszani są pracownicy ZOZ. Zarzuca się im głównie niegospodarność. Bulwersujące są szczególnie dwie sprawy. Pierwsza dotyczy kosztownego remontu kotłowni grzewczych.

Otóż w okresie między marcem a lipcem 1991 roku na zlecenie dyrektora technicznego Marka S. prywatna firma dokonała remontu uszkodzonego kotła za 265 mln zł. W pracach remontowych uczestniczyli także pracownicy szpitala w ramach swoich godzin pracy. Zarządzenie ministerstwa mówi wyraźnie o potrzebie ogłaszania w takich wypadkach przetargów. W tym wypadku tego nie uczyniono.

W szpitalu funkcjonują trzy kotły i w tym czasie dwa z nich były sprawne, co w zupełności wystarczyło na szpitalne potrzeby. Gdy rok później oddano do remontu te dwa kotły, koszt naprawy był o 160 mln zł niższy. A należy wziąć pod uwagę, że tym razem remontowano dwa kotły i że koszty prac w ciągu roku wzrosły z powodu inflacji. Być może wyjaśnieniem tej różnicy w cenach za naprawy będzie fakt, iż za drugim razem wybór wykonawcy nastąpił w drodze przetargu.

Wicedyrektor ZOZ d/s technicznych pytany, dlaczego za pierwszym razem nie ogłoszono przetargu, odpowiada:

— *Było na to zbyt mało czasu. Gdyby kotłownia szpitalna uległa uszkodzeniu szpital należałoby zamknąć i straty byłyby jeszcze większe.*

Sąd ustali kto jest odpowiedzialny za te straty, jednak nie zmienia faktu, że w chwili gdy szpital nie ma pieniędzy na najbardziej podstawowe leki, brakuje nawet strzykawek, a płace średniego i niższego personelu są bardzo niskie, ZOZ traci ponad sto milionów złotych na niegospodarność.

Druga sprawa, jaką interesują się organy ścigania, związana jest z chlorownią przy prosektorium szpitalnym. Jej czasowe odłączenie doprowadziło do tego, że największe nieczystości z Zakładu Medycyny Sądowej i prosektorium szły prosto do miejskiej kanalizacji. Wprawdzie Turku posiada swoją oczyszczalnię ścieków, ale nie jest ona przystosowana do likwidacji tego typu zanieczyszczeń. Były one zresztą niebezpieczne dla samych pracowników oczyszczalni.

Chlorownia została po pewnym czasie włączona ponownie, ale ten przykład bezmyślności mógł spowodować ogromne zagrożenie ekologiczne i epidemiologiczne.

Rada nie poradzi

Pod koniec ubiegłego roku dyrektor Leszek Reysner złożył rezygnację, wówczas obowiązki dyrektora powierzono dr Ryszardowi Ożyńskiemu, który wiosną tego roku stanął do konkursu na to stanowisko. Jego kontrkandydatem był lekarz Zbigniew Miklas. Konkurs zakończył się wynikiem 5:3 na korzyść dr Ożyńskiego i to jego wojewoda powołał na stanowisko dyrektora ZOZ, choć uczynił to po dłuższej zwłoce.

Na poprawę funkcjonowania tej instytucji miało wpłynąć nie tylko powołanie nowego dyrektora, ale również ukonstytuowanie Rady Nadzorczej ZOZ składającej się z dziewięciu przedstawicieli władz miejskich i gminnych z rejonu Turku. Radę powołano już na początku tego roku, lecz jak dotąd nie udało się

jej wpłynąć na zmiany w funkcjonowaniu ZOZ-u.

Rada sugerowała przeprowadzenie zmian organizacyjnych, które wpłynęły na lepszą obsługę pacjentów, m.in. poprzez zmiany w pogotowiu, w pracach anestezjologów, izby przyjęć, stomatologów, okulisty, w traktowaniu pacjentów (m.in. poprzez przyjęcie tzw. Karty Praw Pacjenta). Działania te napotykały na mur niechęci ze strony władz. Przewodniczący Rady Nadzorczej Jan Radziński uważa, że istnieje duża rozbieżność między radą reprezentującą interesy lokalnej społeczności, a niektórymi przedstawicielami środowiska lekarskiego, którym chodzi głównie o nie naruszenie ich partykularnych interesów:

— *Nasze propozycje są odrzucane i mamy coraz mniejszy wpływ na to co dzieje się w szpitalu. W tej chwili zwróciliśmy się do wojewody o rozstrzygnięcie sporu w sprawie przyszłości Pracowni Medycyny Sądowej. Jej istnienie jest dużym osiągnięciem.*

Pracownia świadczy usługi prokuraturze, policji, miastu. Zazwyczaj takie placówki mieszczą się przy akademiach medycznych. Władze szpitala chcą jednak Pracownię zlikwidować. My natomiast uważamy, że należy ją połączyć z Zakładem Patomorfologii, którego samodzielne funkcjonowanie wydaje się być nieekonomiczne.

Dyrektor Ożyński zaznacza, że Rada ma tylko uprawnienia doradcze i nie może narzucać władzom szpitala decyzji. Na pytanie dlaczego sytuacja w turkowskim ZOZ-ie jest ogólnie mówiąc niezdrowa, odpowiada: — *Służba zdrowia jest w trudnej sytuacji w całej Polsce. Czekamy, na pakiet ustaw parlamentarnych, które dotyczyć będą finansowania, pracowników itp. W turkowskim ZOZ-ie staramy się działać na miarę środków i możliwości jakie posiadamy. Mamy nową karetkę „R” marki Citroen, które wyposażenie zakupione zostanie za pieniądze Rady Miejskiej Turku, staramy się także o wyposażenie laboratorium, zakup urządzenia do badania przewoźników pokarmowego. Podejmujemy działania na rzecz utworzenia Oddziału Intensywnej Opieki Medycznej, będziemy wreszcie robić wszystko, aby pod koniec tego roku rozpoczął się proces przenoszenia przychodni z Placu Sienkiewicza do nowo budowanego obiektu przy szpitalu.*

Wielu przedstawicieli władz lokalnych uważa, że sytuacja w turkowskim ZOZ-ie jest niezdrowa. Dyrektor i przedstawiciele środowiska częściowo się z tym zgadzają. Jednak obie strony inaczej widzą przyczyny takiego stanu rzeczy oraz sposoby jego poprawy. Lecz jeśli poprawa nie nastąpi, to tracić będą nadal pacjenci.

Andrzej Piasoch

„Piątka” rusza

Rozmowa z ERWINEM RETKOWSKIM, dyrektorem Szkoły Podstawowej nr 5

— Dopiero pod koniec lipca, po długich oczekiwaniach dowiedzieliśmy się kto będzie dyrektorem nowej szkoły. Co wpłynęło na Pańską decyzję?

— Prawdopodobnie ogrom pracy zniechęcał potencjalnych kandydatów i początkowo nie było chętnych na objęcie tego stanowiska. Dlatego też nie odbył się też przewidziany regulaminem konkurs. Wyglądało to trochę tak, jak gdyby potwierdziła się opinia o ogólnej niemożności. Bo jeśli nawet nie można znaleźć kandydata na stanowisko dyrektora... Ja takich opinii nie podzielam i stąd ta decyzja.

— Czy z dniem 1 września cały obiekt będzie przygotowany do pracy?

— Gotowe będą trzy z pięciu segmentów. Są to te części budynku, w których będą się odbywały zajęcia dydaktyczne. Natomiast boisko szkolne i dwa pozostałe bloki, gdzie będzie sala gimnastyczna i stołówka będą oddane za kilka miesięcy. Tak przynajmniej zapewnia inwestor.

— Szkoła planowana była na przyjęcie około szesnastu uczniów. Tymczasem już dziś wiadomo, że naukę rozpocznie tu blisko tysiąc dzieci. Nie uda się więc uniknąć nauki na drugą zmianę.

— Ale można się pocieszać tym, że druga zmiana nie będzie trwała do tak późnej pory jak na przykład w szkole nr 3.

— Co nowego będzie w nowej szkole?

— Będzie tu przede wszystkim więcej przestrzeni dla dzieci. Ogromny hol zaraz przy wejściu, szerokie korytarze, największa w Turku sala gimnastyczna, boiska, korty. Szkoła posiada klimatyzację, gaz, c.o., c.w... w większości klas są umywalki. Wykonane zostało także specjalne wejście dla niepełnosprawnych.

— W Liceum stworzył Pan pierwszą w województwie pracownię komputerową, czy dzieci z „piątki” też mogą na to liczyć?

— Bardzo chętnie bym się tego podjął, ale jest to uzależnione od funduszy jakie kuratorium przeznaczy na wyposażenie szkoły w pomoce naukowe. Jeśli będą pieniądze, to można dobudować tu nawet kryty basen, gdyż jest na to miejsce od strony południowej.

— Pomoce to sprawa pieniędzy z kuratorium, ale kadra to problem dyrektora. W trakcie naszej rozmowy dwukrotnie miał Pan interesantów w sprawie pracy w szkole. Jak został rozwiązany ten problem?

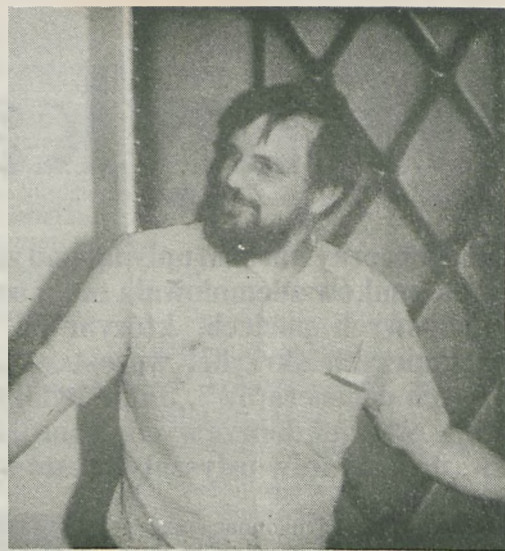
— To też zależy od kuratorium, które wyznacza ilość etatów. Na przykład do obsługi szkoły i prowadzenia administracji mamy tylko dziewięć etatów. Jeżeli zaś chodzi o kadre, to będzie dyrektor, dwóch zastępców i około czterdziestu nauczycieli. W większości będą to pracownicy Szkoły Podstawowej nr 3, którzy wraz z podziałem tej szkoły przejdą do pracy w „piątce”.

— Z jakiego rejonu będą uczęszczali tu dzieci?

— Osiedle Zapalczane, Uniejowskie, ul. Kolska Szosa i część Osiedla Wyzwolenia. Listy zapisanych uczniów wywieszono zostaną w szkołach nr 3 i 5.

— Jaką ma Pan wizję funkcjonowania tej placówki, jakie plany? Jak zamierza Pan wykorzystać tę najnowszą szkołę w Turku i zarazem jedyną na Osiedlu Wyzwolenia, gdzie mieszka ponad pięć tysięcy ludzi?

— Chciałbym, aby była to szkoła środowiskowa, służąca dzieciom i ich rodzicom mieszkającym w tej części miasta. Szkoła powinna być czynna nie tylko w czasie zajęć dydaktycznych, ale również poza nimi. W szkolnych piwnicach dysponujemy dużą

Dyrektor Retkowski zaprasza do swego gabinetu

powierzchnią i można to wykorzystać w różny sposób, jeśli tylko znajdą się chętni. Widzę tu możliwości realizacji zainteresowań nie tylko dla dzieci i młodzieży.

— A co powie nowy Pan dyrektor swoim wychowankom w chwili rozpoczęcia nauki w nowej szkole?

— Szkoła Podstawowa nr 5 powstała po długim oczekiwaniu i jest owocem zaangażowania wielu ludzi, którym należą się ogromne podziękowania. Jest to obiekt w miarę nowoczesny i funkcjonalny, który, mam nadzieję, posłuży nie tylko uczniom, ale i całemu środowisku. Należy jednak pamiętać, że w Turku nadal brakuje szkół, że warunki nauki i pracy dalekie są jeszcze od stanu idealnego. Ale jednocześnie musimy wszyscy pamiętać również o tym, że w całym kraju brakuje pieniędzy na budowę nowych obiektów. Cieszymy się więc, że mimo to udało nam się w Turku wybudować nową szkołę, że jest ona duża i ładna. Szanujmy to i starajmy się, aby jak najdłużej było tu czysto i przytulnie, aby kolejne roczniki pierwszoklasistów z dumą i podziwem wkraczały do naszej szkoły.

Pierwsze plany budowy szkoły nr 5 pojawiły się już wkrótce po uruchomieniu „czwórki”. Perspektywa powstania Osiedla Wyzwolenia i przeciążenie Szkoły Podstawowej nr 3 powodowało, że uruchomienie nowej placówki stało się pilną koniecznością. Na skutek wielu zmian, trudności oraz (niestety) błędów, zakończenie budowy nastąpiło dopiero teraz.

Koncepcja budowy opierała się na wykonaniu prototypowym na bazie prefabrykatów w ramach tzw. „budownictwa wielkopłytkowego”. Przewidywano, że z czasem fabryka rozpocznie seryjną produkcję stałych elementów i że tą metodą zbuduje się wiele innych szkół w województwie i w Polsce. Jednak już w trakcie przygotowywania projektu okazało się, że potrzeby naszej oświaty różnią się z planami budowniczych. Współczesne polskie normy przewidują istnienie szkół z 36. izbami, a „piątka” zaprojektowana została na 24. Poza tym wiele utrudnień związanych było ze zorganizowaniem seryjnej produkcji stałych elementów.

Te wszystkie kłopoty sprawiły, iż w drugim połowie lat 80. poważnie zastanawiano się nad zmianą projektu i rozpoczęciem budowy według tradycyjnych metod. Wydłużyłoby to jednak jeszcze bardziej proces przygotowawczy, dlatego też, mimo coraz to nowych trudności (początkowo z materiałem, a później z pieniędzmi), 2 maja 1988 r. rozpoczęto tę inwestycję.

Największy kryzys budowa szkoły przeżyła w roku 1990, kiedy to na

Dzieje budowy

skutek przerwy w kredytowaniu inwestycji konieczne stało się przerwanie prac. Jednak dzięki zapobiegliwości bezpośredniego inwestora w praktyce do tego nie doszło. Prace zabezpieczające przy szkole przeciągnięto tak długo, aż nastąpiło odblokowanie kredytu i budowa ruszyła na nowo.

Koszty całej inwestycji ocenia się na ok. 35 mld zł. Z tego 23 mld zł. stanowi kredyt, który wraz z odsetkami jest spłacany przez budżet państwa. Pozostałe pieniądze przekazało miasto, kuratorium i Ministerstwo Edukacji Narodowej. Nie ma jednak jeszcze pewności czy wszystkie pieniądze spłyną w najbliższych miesiącach, a od tego zależy termin zakończenia całej inwestycji. Władze miasta przekazały już trzy miliardy złotych, kuratorium zgodnie z zawartym porozumieniem powinno przekazać drugie tyle, a resztę może uda się uzyskać z ministerstwa.

Problem finansowania tej budowy spędzał sen z powiek wielu ludziom zajmującym ważne stanowiska. Szczególnie zaangażowanie wykazały władze naszego miasta: burmistrz Roman Rybacki, przewodniczący Rady Zbigniew Majcherek, kierownik Urzędu Rejonowego Jan Radzimski oraz Maciej Stachowiak - wiceprzewodniczący Rady, wiceprezes SM „Tęcza” - a zarazem główny nadzorca tej budowy. Ich interwencje u kurato-

ra, wojewody, wyjazdy do Warszawy do ministerstwa, a nawet do Belwederu, przyczyniały się do przyspieszenia długo oczekiwanego finiszu.

Jeszcze dziś wszyscy poważnie zastanawiają się jak zgromadzić ostatnie kilka miliardów na wykończenie budowy. Nie będzie to łatwe, gdyż w naszym województwie kilka innych szkół jest w podobnej sytuacji. Pozostaje mieć nadzieję, że zarówno kuratorium, jak i ministerstwo tak jak dotychczas wykażą zrozumienie dla potrzeb naszego miasta.

I na koniec ostatnie zdanie o bezpośrednim inwestorze odpowiedzialnym za tę budowę. Warto wiedzieć, że budowa szkoły nie jest zajęciem, które miałyby wśród budowlanców duże wzięcie. Z góry można założyć, że będzie dużo kłopotów, zwłaszcza finansowych. Nawet ostateczne zatwierdzenie inwestycji przez odpowiednie służby wiąże się z dodatkowymi problemami.

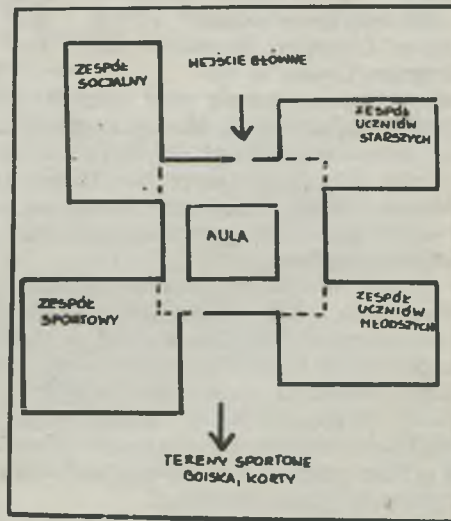
Mimo to turkowska Spółdzielnia Mieszkaniowa „Tęcza” wzięła na siebie bezpośrednią odpowiedzialność za tę budowę, prowadząc ją do szczęśliwego końca. Wiceprezes Spółdzielni, pan Maciej Stachowiak jest usatysfakcjonowany tym, iż szkołę udało się uruchomić w terminie.

— Osobiście nie jestem zwolennikiem takiego wykańczania budowy „na raty”, ale sytuacja bazy oświatowej w naszym mieście jest tak fatalna, że nie ma innego wyjścia. Mam jednak nadzieję, że wkrótce wpłyną pieniądze na dokończenie tej budowy, wpłyną i wówczas będziemy mogli powiedzieć, że szkoła jest już naprawdę gotowa.

Po wielu perypetiach, dzięki zaangażowaniu wielu ludzi nasze miasto wzbogaca się o nowy funkcjonalny i w miarę nowoczesny obiekt. Pozostaje życzyć nam wszystkim, aby wspólnymi siłami starać się o jego właściwe utrzymanie i wykorzystanie.

Oby jak najczęściej można odnotowywać w „Echu Turku” ukończenie budowy nowych obiektów użyteczności publicznej.

Andrzej Piasecki

Odrębny szkic zabudowań szkolnych

Muzyka i zadyma

Tegoroczny Jarocin upłynął pod znakiem muzyki, konkursów i...zadymy. Dość liczna grupa punków zdemolowała małą scenę. Huczało o tym w całym eterze. Matki drżały o los swych pociech, którym po długich namowach udało się wyrwać spod ich opiekuńczych skrzydeł wprost w „rozwrzeszczany tłum punków, skinów, hippisów i innych degeneratów”. Jakże byłoby zdziwienie szanownych mamus, gdyby zobaczyły swoje, przecież dobrze wychowane latorośle z punkowymi czubami na głowach, a od tych tzw. degeneratów usłyszały często spotykane w „Jarocku” słowo... „przepraszam”.

Do tegorocznych eliminacji przystąpiły 432 zespoły prezentując różny poziom wykonawczy oraz różny rodzaj muzyki, poczynawszy od muzyki ogniskowej i oazowej, a skończywszy na nie wiadomo czym, czyli hashtrashhardmetalcorespeedrock. Inwencji twórczej nie brakowało nikomu. Wśród kapel, które przysłały swoje nagrania do Jarocina były również cztery z Turku: „Lord”, „Samaria”, „Samowola” i „Tramp”. Żaden z nich niestety nie zakwalifikował się, ale przecież najważniejsza jest dobra zabawa, a poza tym, jest to już jakiś krok w stronę polskiego rynku fonograficznego. Podziwiać także należy pomysłowość młodych w wymyślaniu nazw dla swoich zespołów. Wystarczy wymienić takie jak *Adidasy Szekspira*, *Glany Proboszcza*, *Faza Stefana*, *Everybody Combinerki*, *Fundusz Wczasów Parafialnych*, *Jasiu Nie Doczekał*, *Nauka O Gównie*, *Scheda Po Dziadku*, *Wesoły Widelec*, żeby stwierdzić, że fantazji i humoru uczestnikom nie brakowało.

Główną atrakcją „Jarocka” były oczywiście wybory najlepszej kapeli festiwalu. A było z czego wybierać... Jak zwykle gusty jury i publiczności różniły się dość znaczą-

„Jak co rocku w Jarocku...”

nie. Jurorzy przyznali pierwsze miejsce zespołowi Alastor, o którym wiadomo niewiele. Publiczności i dziennikarzom najbardziej podobala się „operacja muzyczna” Ankh z Kielc, wierząca w „kosmiczne zwycięstwo dobra”.

Z innych atrakcji należy wymienić konkurs na największy biust, do którego stanęły aż... cztery kandydatki. Wszystkie odważnie zaprezentowały zgromadzonym wypuk-

łości swych klatek piersiowych. Niestety tylko jedna z nich odważyła się pokazać twarz. Czyżby łatwiej było pokazać imponujący cync w całej okazałości niż śliczną buźkę?...

Najzabawniejsza była nagroda w konkursie „Gazety Jarocińskiej”, którą stanowił samochód... Syrena Cabrio o wdzięcznej nazwie „Pelasia”. Nie wiadomo jednak czy zwycięzca odjechał z Jarocina tym wystrzałowym autem, chociaż fun-

datorzy włożyli w jego odremontowanie dużo szmalu i zapewniali że stan Pelasi jest nienaganny. Zabrakło w tym roku w „Jarocku” Jurka Owsiaka i jego WOSP, ale nie znaczy to, że nie było akcji niesienia pomocy. Na polu biwakowym, obok małej i dużej sceny rolni się od ludzi na wózkach, a wszyscy inni chętnie im pomagali. Wniosek z tego, że duch w narodzie nie ginie, a młodzież, nawet ta rozwrzeszczana, nie jest jednookim potworem jak wydaje się niektórym dorosłym.

Młodzież najlepiej bawiła się podczas koncertów starych, znanych i sprawdzonych kapel. Przyjechała cała polska czołówka, co nie znaczy, że nie zauważono dobrego poziomu innych zespołów. Szczególnie ciepło przyjęto gości z Francji, a także nasze własne, wchodzące na rynek muzyczny kapele.

Zadyma, o której huczały mass-media dawno już poszła w zapomnienie, zwłaszcza że nikt z postronnych obserwatorów nie ucierpiał, nie licząc jednego z redaktorów „Gazety Wyborczej”, który podobno nie miał pretensji do młodzieży. A punki, no cóż?... Taki twardeł nawet jak dostanie w „czapę” to niewiele poczuje. Szkoda tylko sprzętu grupy „Acid Drinkers”, który został doszczętnie zniszczony przez rozjątrzone tłumy na małej scenie.

Podsumowując tegoroczny festiwal w Jarocinie trzeba przyznać, że mimo całej zadymy jeszcze raz spełnił on swoje zadanie. Grzesznie pociechy, w których agresja wzbiła przez cały rok zdolność wystraszonych i wróciły pod skrzydła swych mamus, by spokojnie chodzić z nimi w niedzielę pod rękę na spacer. Ludzie pozawierali nowe, często kontrowersyjne znajomości i przede wszystkim posłuchali dobrej muzyki świetnie się bawiąc.

Będzie im musiało wystarczyć na cały rok...
Renata Rosiak

Podczas „Muzycznej podróży po Kresach” na początku lipca strona polska ustaliła z władzami Woronowa, że od 10-28 sierpnia będzie przebywać w Polsce 30 dzieci polskiego pochodzenia z Białorusi. Pobyt gości z za wschodniej granicy został zorganizowany na zaproszenie wójta Gminy Kawęczyn oraz zespołu ludowego ze Żdżar „Sami Swoi”.

We wtorkowe popołudnie 10 sierpnia przed Urzędem Gminy w Kawęczynie zatrzymał się mały niebieski autokar z białoruską rejestracją. Mieszkańcy okolicznych wsi stopniowo zabierali przybyłych do swoich domów. Rodziny z Kawęczyna, Wojciechowa, Milejowa, Żdżar i Tokar zdecydowały się gościć u siebie polskie dzieci z Białorusi wraz z ich dwoma opiekunkami.

Przybyli na każdym kroku spotykali się z dużą otwartością, gościnnością, jak również odpowiedzialnością Polaków. Goście w rodzinach polskich mieli zapewnione wyżywienie, noclegi, opiekę medyczną oraz w miarę możliwości rozrywkę. Wypoczynek w gminie Kawęczyn, a zwłaszcza zabawy z miejscowymi rówieśnikami w dużym stopniu wpłynęły na poszerzenie ich znajomości języka polskiego.

Poza rodzinami, również w przyjęcie dzieci z Białorusi zaangażowane było wiele osób prywatnych i instytucji. Wiele wysiłku w przysto-

wanie ich pobytu w naszym kraju włożyli: Henryk Chyży, Bożena Połatyńska, Józef Wróblewski, Jadwiga Jaśkiewicz. Towarzystwo Przyjaciół Grodna i Wilna (w organizacji) wraz z zespołem „Sami Swoi” ze Żdżar pod hasłem „Miej serce dla drugiego człowieka” zorganizowało na rzecz przybywających dzieci zbiórkę pieniędzy i darów w Licheniu i Galewie. Zebrane fundusze pozwoliły przygotować 14 sierpnia w budynku remizy w Żdżarach dyskotekę i skromny poczęstunek dla młodych gości oraz rodzin, które ofiarowały im gościnę. W spotkaniu uczestniczył wójt

Jan Nowak, który również gościł w swoim domu dwójkę dzieci. Wspólna zabawa pozwoliła przełamać wzajemne bariery kulturowe. Swoją cegiełkę z pomocą dołożyły instytucje — PSS „Społem”, KWB „Adamów”, piekarnia pana Lichawskiego. KPKS w Turku i pan Sławomir Rybak z Uniejowa udostępniłi autokary. Dzięki temu Biuro Turystyczne „Columbus” mogło zorganizować wycieczki do ZOO w Łodzi oraz do Lichenia, gdzie dzieci zwiedziły Sanktuarium Maryjne.

Z uśmiechów dzieci wynikało, że były bardzo zadowolone z pobytu w Polsce i na pewno będą chciały tutaj powrócić. Równie ważne jest to, że głębiej poczuły własną przynależność narodową. Teraz na pewno z całą świadomością powiedzą o sobie — „Jestem Polakiem”.

Ela Galoch

Mali goście z Białorusi

Magia sceny

zdjęcie (art)

Z policyjnych statystyk

Rejonowa Komenda Policji w Turku obejmuje jednostki-komisarjaty: Uniejów, Dobra, Tuliszków, Brudzew, a ostatnio także Kawęczyn, Malanów i Swinice Warckie. Powstanie tych jednostek było spowodowane przede wszystkim wzrastającą liczbą przestępstw, szczególnie w Świnicach Warckich, gdzie odnotowano stosunkowo dużą ilość włamań (m.in. do sklepów i rozlewni mleka).

Ludność tych terenów czuła się zagrożona taką sytuacją, a utworzenie jednostek podległych Komendzie w Turku daje jej większe poczucie bezpieczeństwa, chociażby ze względu na zwiększoną liczbę patroli.

Turkowski Wydział Policji Kryminalnej obsługuje jeszcze gminy Przykona i Władysławów, których stan osobowy wynosi jeden plus jeden (komendant i policjant).

Do końca lipca wszczęto na terenie Turku i w podległych jednostkach 586 spraw, a zakończono 620. Stwierdzono ogółem 519

przestępstw, wykryto z tego 374, co ogółem stanowi 71,2%. Jest to dobra wykrywalność nawet w skali kraju.

Prokuratura Rejonowa w Turku skierowała 128 spraw do Sądu. Wśród tych czynów 38 popełnili nieletni. Ogółem za czyny o wysokiej szkodliwości społecznej aresztowano 21 osób.

W niektórych kategoriach przestępstw ich wykrywalność jest niezadowolająca, są to kradzieże z włamaniem do obiektów społecznych, która wynosi tylko 25% w całym rejonie, a w samym Turku

40% oraz włamania do obiektów prywatnych, gdzie wykrywalność wynosi 27,7% w terenie, a 25,7% w samym mieście. Ale i tutaj patrząc na statystyki innych jednostek rejonowych nie ma się czego wstydić. Niepokojącym zjawiskiem jest zwiększenie przestępczości związanej z pożarami. W tym roku wszczęto 10 dochodzeń. Przedmiotem większości tych przestępstw były lasy. W wyniku dotychczasowych ustaleń są to podpalenia.

Zwiększa się liczba bójek i pobić, w szczególności na dyskotekach i zabawach, tam gdzie jest duże prawdopodobieństwo spożywania alkoholu w miejscach publicznych. Wszczęto 24 sprawy i tyle też wykryto.

W siedmiu pierwszych miesiącach tego roku odnotowano 71 wypadków drogowych, w których 85 osób zostało rannych i 7 zabitych, z których 3 poniosły śmierć na miejscu oraz 117 kolizji drogowych.

W tym roku policja nie odnotowała zabójstw, zgwałceń i kradzieży kieszonkowych.

zebrała: (1)

GS Władysławów

Wyплаты z poślizgiem

Pracownicy Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” we Władysławowie otrzymują ostatnio pensje z jedno- lub dwutygodniowym opóźnieniem.

Opóźnienia wynikają ze złej kondycji finansowej spółdzielni. Nie jest to przypadek odosobniony. Spłaty kredytów stają się poważnym problemem. Decydują o *być albo nie być* państwowych zakładów i spółdzielni. Zarząd GS we Władysławowie uważa, że do końca roku uda się wyjść na prostą. Liczą na to wszyscy, bo przecież GS jest największym, oprócz kopalni zakładem na terenie gminy. Zatrudnia 56 osób. Do tych problemów dochodzi dodatkowo: cofnięcie funduszu interwencyjnego. Wtedy GS zmuszony jest płacić sam pracownikom zatrudnionym z tego funduszu. Prezes GS Barbara Bartosik mówi: *Trzeba za wszelką cenę nie dopuścić do upadku spółdzielni, bo nie chodzi tylko o nią jako zakład, ale o ludzi tu pracujących, o to by mieli zatrudnienie.*

(1)

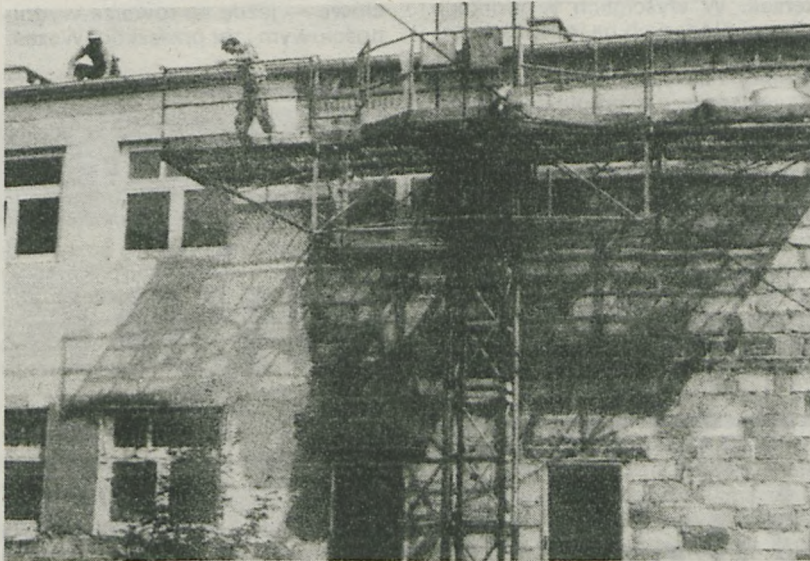
Gdzie są pieniądze?

W Tuliszkowie na pierwszy plan wysunął się problem wypłacenia pensji pracownikom Przedsiębiorstwa Komunalnego.

Problem nie nowy i nie odosobniony wśród innych gmin. Przyczyna tkwi w niewywiązaniu się z umowy Rejonowego Urzędu Pracy. Tak jak i w innych gminach, przedsiębiorstwa lub jednostki organizacyjne zatrudniające pracowników z funduszu prac interwencyjnych nie dostają zwrotu pieniędzy od RUP. W tym miesiącu pieniądze się znalazły, ale co będzie w przyszłym...

(1)

Wójt nas rozumie

(art) Budowniczy spieszą się, aby zdążyć przed pierwszym dzwonkiem zdjęcie (art)

Do Szkoły Podstawowej w Kowalich Pańskich uczęszcza 249 uczniów. Przez najbliższe trzy lata ich liczba się nie zmniejszy. Później w mury szkoły wkroczą dzieci z niżu demograficznego i liczba uczniów w poszczególnych klasach zmaleje do 18, a nawet mniej.

Pierwszego września planowane jest oddanie do użytku nowo dobudowanego segmentu szkoły, w którym znajdują się cztery izby lekcyjne i zaplecze kuchenne ze świetlicą. Gmina przeznaczyła na rozbudowę 500 mln zł, a Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej 400 mln. Ministerstwo Edukacji Narodowej przyznało dotację 15 mln na meble i 5 mln na pomoce dydaktyczne dla każdej z nowych izb lekcyjnych. Szkoła ogrzewana będzie olejem opalowym, co wyeliminuje uciążliwe palenie w piecach.

W przyszłości planowane jest wybudowanie sali gimnastycznej. Zdaniem pani dyrektor Haliny Kurzawy, do poprawy warunków nauczania w szkole w sposób szczególny przyczynił się wójt gminy Kawęczyn, który uczulony jest na problemy oświaty i stara się je rozwiązywać wszelkimi dostępnymi środkami.

Goszczanów

Na wsiach przybywa ludności w wieku produkcyjnym, która na coraz bardziej kurczącym się rynku pracy nie może znaleźć zatrudnienia. Samo rolnictwo, w coraz większym stopniu zmechanizowane, nie jest w stanie wchłonąć nadmiaru siły roboczej. Na sześć tysięcy mieszkańców gminy Goszczanów (w tym ok. 3500 osób czynnych zawodowo) 500 osób (ok. 40% stanowią kobiety) pozostaje bez pracy.

Jak w wielu innych gminach także i tutaj próbowano poprawić sytuację organizując roboty publiczne. Zatrudniono 23 osoby, które

Wydawać by się mogło, że małe gminy rolnicze w mniejszym stopniu zagrożone są bezrobociem niż miasta. Przykładem gminy, w której problem bezrobocia staje się coraz bardziej dotkliwym jest Goszczanów.

Nadmiar rąk do pracy

zajmowały się konserwacją urządzeń melioracyjnych i budową szkoły w Chlewie. Planowano zatrudnienie jeszcze ok. 100 osób, tymczasem Wojewódzkie Biuro Pracy w Sieradzu twierdzi, że nie ma już funduszy na roboty publiczne i interwencyjne. Wywołało to w gminach wielkie niezadowolenie. Ocenę Pracy WBP wniesiono pod obrady Wojewódzkiego Sejmiku Sa-

morządowego, który negatywnie wypowiedział się o jego funkcjonowaniu.

Jeżeli gmina nie otrzyma pieniędzy z WBP być może Gminna Spółka Wodna przekaże fundusze na zatrudnienie kilku osób do prac melioracyjnych. Dotychczas spółka finansowała zakup odzieży ochronnej i narzędzi dla osób zatrudnionych przy tych robotach. Rozwiązanie problemu bez-

robocia w gminie Goszczanów leży jednak poza jej granicami bez stworzenia miejsc pracy w ośrodkach zatrudnia-

jących dotychczas największą liczbę mieszkańców gminy tzn. Turku. Sieradzu i Kaliszu niewiele się zmieni.

(art)

Przystanek autobusowy w Goszczanowie jest najbrzydszym i najbrudniejszym miejscem w tej sympatycznej i na ogół zadbanej wsi zdjęcie (art)

„Niedziela na wsi” w Felicjanowie

Piękna pogoda oraz wielkie zainteresowanie towarzyszyły imprezie pod nazwą „Niedziela na wsi”, która odbyła się w Felicjanowie 15 sierpnia. Udział wzięło kilkaset osób, najstarsi mieszkańcy wsi nie pamiętali, żeby kiedykolwiek w Felicjanowie była impreza o podobnej randze...

Dla środowisk wiejskich Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Uniejowie zorganizował w ubiegłym roku „Turniej Wsi”. W eliminacjach udział wzięło siedem wsi, a finał rozegrano w Felicjanowie. Zwycięzili gospodarze.

W tym roku zaproponowano inną formę rozrywki pn. „Niedziela na wsi”. Imprezy takie odbyły się już w: Zaborowie, Wilamowie, Człopach i Brzezinach. Schemat jest prosty: konkursy, występy, zabawa taneczna.

W Brzezinach, 11 lipca, imprezę w części sponsorowali państwo Bożena i Grzegorz Klejmanowie mieszkający w Łodzi. Tam właśnie zrodziła się u nich myśl zorganizowania podobnej imprezy w Felicjanowie, gdzie urodziła się i wychowała pani Bożena, a gdzie obecnie państwo Klejmanowie mają posiadłość letniskową. Impreza pomysłana została z rozmachem. Mieli w niej wziąć udział profesjonalni artyści i zespoły, datę wyznaczono na 15 sierpnia.

Obsadę programu artystycznego powierzono „Estradzie Łódzkiej”, a organizacją konkursów i turniejów zajął się MGOK w Uniejowie. Całość imprezy finansowali państwo Klejmanowie.

Jako pierwszy wystąpił zespół „Mr Dance” z solistą Pawłem Stasiakiem i jednym z tańczących braci Dolińskich. Do wspólnego tańca

na scenie zaproszono młodzież z widowni.

Równoległe z występem i później odbywały się konkursy dla dzieci w dwóch kategoriach wiekowych - do lat 11. i w wieku od 12. do 15. lat. Nagrodami były artykuły spożywcze o łącznej wartości ok. 1,5 mln zł. W konkursie rzutów woreczkami do kosza pierwsze miejsca zajęli: Justyna Bugajak, Przemysław Kwiatkowski, drugie: Kamil Bugajak, Grzegorz Kabat, Krzysztof Marciniak, Daniel Szafarz, a trzecie: Anna Domowicz, Daniel Leśniewski i Adam Łysiak. Startowało 21 uczestników, o dwóch mniej niż w drugiej kategorii, w której zwyciężyli: Grzegorz i Piotr Kozłowski oraz Marcin Pacholczyk, drugie miejsce zajęli: Mariusz i Monika Korczyńscy, a trzecie: Konrad Pasternak. W wyścigach w workach dla najmłodszych na jedenastu startujących najlepszymi okazali się: Renata Piaseczna, Kamil i Justyna Bugajakowie, a w grupie dzieci starszych: Krzysztof Andrzejczak, Piotr Stempel i Piotr Kozłowski. W skakance wśród dzieci młodszych najlepszy byli: Dorota Janaszekiewicz, Kamil Bugajak i Izabela Pasterczak, a wśród starszych: Piotr Stempel, Ewa Łysiak i Krzysztof Andrzejczak.

Bezpośrednio po występie zespołu „Mr Dance” przeprowadzono turniej rodzin. Rywalizowały ze sobą trzy rodziny: Jana, Barbary,

Konrada Świtajów z Dąbrowy, Stanisława, Jolanty, Sebastiana Leśniewskich oraz Jana, Janiny i Daniela Szafarzów z Felicjanowa. Najpierw rodziny pisemnie odpowiadały na dziewięć pytań. Następnie ojcowie wykazywali się umiejętnością majsterkowania, matki obierały pomarańcze, a dzieci demonstrowały sprawność przy wkładaniu do butelki długopisu zawieszono na sznurku. Zwyciężyła rodzina Szafarzów, która w nagrodę otrzymała od sponsora imprezy kolorowy telewizor.

Dla zwycięzców i wszystkich zgromadzonych zaśpiewali Krystyna Giżowska i Bogusław Mec. Zaprezentowali stare, znane przeboje i najnowsze utwory ze swego repertuaru. Publiczność przyjęła ten występ owacjami.

W turnieju szachowym wzięło udział 16. zawodników w wieku od 11. do 44. lat. Zwyciężył Grzegorz Peraj przed swoim bratem Józefem - obaj z Ostrowska, a trzeci był Witold Pietrzak z Aleksandrowa. Zwycięzcy otrzymali z rąk córki sponsorów Larysy cenne szachy.

Przerwano występy na scenie, aby rozegrać konkursy sprawnościowe — jazdę na rowerze wydolnościowym i tor przeszkód. Wcześ-

niej w eliminacjach wyłoniono trzy najlepsze dziewczęta i trzech chłopców. W finale wśród dziewcząt zwyciężyła Bożena Domowicz ze Zbierska, przed Anetą Pęchezewską z Brzeziny i Agnieszką Stasiak z Dąbrowy. Wśród chłopców najlepszy był Roman Kubiak z Człopach i Markiem Miśkiewiczem z Felicjanowa. Zawodnicy otrzymali komputery Casio. Tor przeszkód zmontował na starcie 18. zawodników. Stawką był odtwarzacz video. Najlepszym był Robert Przytuła z Felicjanowa.

W międzyczasie w programie satyrycznym rozbawiła publiczność Jolanta Werfel, a po konkursach sprawnościowych wystąpił kabaret „Długi” Jacka Łapota i Piotra Skuchy. Gromkie brawa otrzymał parodysta Waldemar Ochonia. Bezpośrednio po ich występie zaprezentował się zespół „Trzeci Oddech Kaczuchy”.

Artystycznie — konkursowo — sprawnościowo występy zakończyło przeciąganie liny pomiędzy Felicjanowem i „resztą świata”. Przeciwnikami 7-osobowej drużyny gospodarzy były cztery zespoły. Przeprowadzono losowanie, które wyłoniło drużynę z Uniejowa. O zwycięstwie walczyła zryta butami murawa boiska. Otaczający zwartym szpalerem walczących zawodników kibice obu drużyn, gorąco dopingowali swoich faworytów. Trzylitrową butelkę „Smirnoffa” z rąk Grzegorza Klejmana odebrała drużyna z Felicjanowa, która podzieliła się podobno nagrodą z drużyną przeciwników.

Impreza trwała ponad pięć godzin, po czym zaproszono wszystkich na zabawę taneczna.

Marek Jabłoński

Loteria w Żdżarach

Każdego roku w Żdżarach, gm. Kawęczyn, miejscowa Ochotnicza Straż Pożarna organizuje loterię fantową. Dochód z niej przeznaczany jest na potrzeby jednostki. W tym roku zebrano ponad 150 fantów, wśród nich kaczki, kury, napoje alkoholowe. Loteria największym powodzeniem cieszyła się wśród dzieci, które naciągały rodziców na kupno losu wszelkimi możliwymi sposobami i wybiegami. Na zdjęciu szczęśliwy chłopiec, który wygrał gołębia. foto (art)

Pożegnanie inżyniera

Z poczuciem ogromnej straty w dniu 14 sierpnia 1993 roku tłumnie zebrani przyjaciele, koledzy, współpracownicy i znajomi pożegnali na miejscowym cmentarzu w Turku mgr. inż. Józefa Kurca.

Odszedł od nas szlachetny człowiek cechujący się niezwykłą pracowitością i rzetelnością. Nasze miasto w osobie inż. Kurca straciło uzdolnionego i cenionego fachowca, którego praca zawodowa niemalże całkowicie związana była z Turkiem i okolicami.

Inżynier Józef Kurc urodził się 9 marca 1932 roku w Turku, gdzie w latach 1945-1952 uczęszczał do Szkoły Podstawowej Nr 1 i do Liceum Ogólnokształcącego. W roku 1957 uzyskał dyplom magistra inżyniera budownictwa lądowego na Wydziale Budownictwa Lądowego Szkoły Inżynierskiej w Szczecinie. W tym samym roku rozpoczął pracę zawodową w Turku.

W okresie intensywnego rozwoju miasta przeszedł wszystkie stopnie awansu służbowego. Od 1990 roku pracował w Urzędzie Rejonowym na stanowisku Kierownika Oddziału Nadzoru Budowlanego.

Niezależnie od obowiązków służbowych i zawodowych w latach 1960-1980 uczestniczył aktywnie w życiu społecznym miasta Turku i województwa konińskiego. Zajmował się m.in. organizacją spółdzielczości mieszkaniowej jako czynny działacz organów samorządowych Spółdzielni Mieszkaniowej „Tęcza” w Turku.

Wykazał się dużą aktywnością w pracach rad narodowych różnych stopni. Za działalność zawodową i społeczną wielokrotnie był wyróżniany licznymi odznaczeniami.

Żegnając inżyniera Józefa Kurca społeczeństwo Turku traci inspiratora wielu dokonań, a środowisko inżynierskie cenionego fachowca, kolegi i przyjaciela.

mgr inż. Maciej Stachowiak

Serdeczne wyrazy współczucia z powodu śmierci

mgr inż. JÓZEFA KURCA

Rodzinie Zmarłego

składają

Rada Miejska
i Zarząd Miasta w Turku.

Kandydaci... (c.d.)

TYLKO RAZ MOŻNA
WEJŚĆ DO TEJ SAMEJ
RZEKI, A DO SEJMU...

I.Z.

W lipcu podaliśmy dane o pierwszych kandydatach do Sejmu i Senatu z rejonu turkowskiego. Zgłoszenia można było składać do ostatniej chwili (tj. do 10 sierpnia). Wielu chętnych właśnie tak postąpiło. Uzupełniamy więc listę kandydatów do Sejmu z rejonu turkowskiego o kolejne nazwiska.

NSZZ „Solidarność”: *Maciej Roślak z Brudzewa — pracownik Urzędu Wojewódzkiego w Koninie i Krzysztof Sobczak z Turku pracownik KWB „Adamów”.*

Bezpartyjny Blok Wspierania Reform — mgr inż. *Dariusz Piotrowski z Uniejowa.*

Stronictwo Narodowe — *Wiesław Kosobudzki - rzemieślnik z Turku, Cezary Krasowski - właściciel sklepu z Turku, Andrzej Szewczyk - nauczyciel z Kaczek.*

Zjednoczenie Polskie (dawny RdR) — *Jan Buda i Karol Michalski z Turku.*

Porozumienie Ludowe: *Grażyna Bielawska - nauczycielka z Sarbic, Ireneusz Bartosik - rolnik z Kowali Pańskich, Barbara Papierska-Sowa - kierownik oddziału KRUS w Turku, Stanisław Męczałski - rolnik z gminy Przykona, Elżbieta Krzyżanowska - nauczycielka z gm. Brudzew, Marek Kubasik mgr inż. melioracji wodnych z gminy Uniejów oraz Janina Eugenia Mrugas - inż. rolnik z gminy Tuliszków.*

Unia Pracy — *Stefan Biskup z Turku. Partia X* — *Stanisław Tomaszak z Turku.*

Koalicje przedwyborcze powodują niekiedy, że wyborcy nie zawsze potrafią zidentyfikować prawdziwą przynależność partyjną kandydatów. Postaramy się krótko zaprezentować **kto z kim idzie do wyborów.**

Kto z kim?

W tych wyborach utworzono szeroką koalicję pod nazwą **Katolicki Komitet Wyborczy Ojczyzna**. W naszym rejonie w jego skład wchodzi: **Zjednoczenie Chrześcijańsko-Narodowe, Sojusz Ludowo-Chrześcijański i Partia Chrześcijańskich Demokratów.**

Bardziej radykalny odłam polskiej prawicy tworzą koalicje partii: **Stronictwa Narodowego Macieja Giertycha i Koalicja dla Rzeczypospolitej Olszewskiego.**

Siły postkomunistyczne i niektóre organizacje zawodowe zjednoczyły się pod sztandarami **Sojuszu Lewicy Demokratycznej.**

Zdecydowanie samotnie do wyborów idą: **Konfederacja Polski Niepodległej, Polskie Stronictwo Ludowe, Unia Demokratyczna i Kongres Liberalno-Demokratyczny.**

Dawnych wspomnień czar (4)

Przed wojną

Przedwojenne kampanie wyborcze stanowiły dla mieszkańców prowincji nie lada atrakcję. Brak telewizji oraz innych rozrywek zmuszał ludzi interesujących się polityką do bezpośredniego udziału w kampanii.

Jej przebieg relacjonowała lokalna prasa, starostowie opisywali w raportach do wojewody, dlatego też (w odróżnieniu od okresu PRL) pozostało wiele źródeł, na podstawie których dziś możemy przytoczyć co ciekawsze „momenty” ostrej walki politycznej jaka toczyła się na Ziemi Turkowskiej ponad pół wieku temu.

W *Gazecie Powiatowej* z 1922 roku ukazał się artykuł pod wymownym tytułem: „Wiecowanie”, w którym inspektor samorządowy Tomasz Gładala ubolewał nad tym, iż w Turku w każdą niedzielę odbywa się wiec; „Przemówienia na takich zgromadzeniach są demagogiczne i charakteryzują je kompletny brak szacunku dla rządu i władz”. Inspektor obciążał szczególnie posłów i działaczy partii lewicowych, którzy w celu odebrania głosów endekom podburzają nieświadomych ludzi, żerując na ich braku rozeznania w polityce.

W 1928 roku starosta powiatowy informował, że na wiecach przedwyborczych pojawiają się zwolennicy różnych partii i wzajemnie sobie przeszkadzają. Kandydatom endecji nie udało się np. zorganizować wiecu ludowego we wsi Pęczniew, gdyż (jak napisał starosta) „zwolennicy PSL „Wyzwolenie” okrzykami

przyczynili się do szybkiego zakończenia wiecu”.

Podobnych przypadków było wiele. Jak donosił starosta w dniu 18 stycznia 1928 roku w Cisewiu Władysław Kowalski zmuszony był rozwiązać zebranie PSL „Piast”, ponieważ większość przybyłych stanowili członkowie PSL „Wyzwolenie” oraz Stronictwa Chłopskiego, którzy zakłócili przebieg spotkania. W rewanżu chłopci z „Piasta” przybyli na wiec „Stronictwa Chłopskiego” w Turku w dniu 20 stycznia i „czyniąc opozycję zmusili E. Wyczańskiego do zakończenia wiecu przed terminem”.

Co do aktywności wyborczej komunistów, to w przedwojennym Turku obejmowała ona wąską grupę biedoty żydowskiej nie przejawiającej inicjatywy w okresie kampanii wyborczych. Natomiast przed wyborami w 1928 roku w Turku zaczęli agitować radykalni socjaliści. Starosta turkowski relacjonował:

— Do Turku przybył Franciszek Lis prezes Kaliskiego Komitetu Wyborczego PPS-Lewicy i zwołał zebranie w mieszkaniu Józefa Mędrzejewskiego, na które przybyło dziesięć osób. Lis pozostawił plakaty i polecił zwołać wiec na 27 stycznia. Rozdał im również część bloczków, celem prowadzenia

zbiórki na fundusz wyborczy PPS-Lewicy. Niektórzy z nich, a mianowicie Jacek Markowski - szewc, Leonard Czubakowski - malarz i Karol Matulka wzięli po zebraniu kilka złotych i przepili je.

W latach trzydziestych na skutek ograniczenia demokracji spadła również ranga wyborów jako sposobu demokratycznej weryfikacji władzy. W 1935 roku większość partii ogłosiła bojkot wyborów. Wybory z tego roku tak wspomina pan Piotr Kosobudzki, przed wojną członek Stronictwa Narodowego w Dobrej:

— Społeczeństwo było rozpolitykowane, zbliżyły się wybory do Sejmu. Stronictwo Narodowe przewidując znowu cuda przy urnach wyborczych ogłasza bojkot wyborów, wstrzymuje się od głosowania i organizuje kontrolę frekwencji głosujących. W tym celu na każdy lokal wyborczy wyznaczono jed-

nego członka, którego zadaniem było sprawdzić frekwencję w danym lokalu. Wszyscy biorący udział w tej imprezie wykonali swe zadanie bardzo dobrze. Mnie przypadł lokal wyborczy w Cielcach odległy ponad 20 km. O godz. 24 wróciłem ze swoim rezultatem i złożyłem sprawozdanie przesowi Klemensowi Raźniewskiemu.

Wspominając lata trzydzieste trudno pominąć postać gen. Felicjana Sławoja-Składkowskiego. Był on dwukrotnie reprezentantem Ziemi Turkowskiej w parlamencie. Jako poseł, a zarazem minister (a później premier) przyjeżdżał do Turku wielokrotnie, cieszył się ogromną popularnością i pomagał turkowanom w racjonalnym zagospodarowaniu miasta.

Poseł-premier załatwiał pożyczki, fundował nagrody, rozdawał prezenty.

Ale to se ne vrati...

Andrzej P.

Turek
Wizyta premiera Sławoja Składkowskiego

Poseł-premier w otoczeniu turkowskich urzędników kroczy ul. Kaliską zdjęcie z 1938 r.

Analogicznie więc do stwierdzenia: „Jak cię widzą, tak cię piszą” można by stworzyć inne: „Jak cię słyszą, tak cię piszą”.

Język polski, podobnie jak inne języki świata, podporządkowany jest pewnym zasadom, konwencji językowym, które należy przestrzegać, aby nie popełniać błędów językowych.

Cudzoziemcy, próbujący opanować znajomość polszczyzny, twierdzą, że nie jest to łatwe. Trudno się dziwić, skoro nawet Polacy mają z tym niemało kłopotów. Na każdym kroku: w sklepie, w pracy, w śródkach masowego przekazu spotykamy się z łamaniem nazw językowych. Są to błędy nieświadome, ale często ewidentne.

A oto przykład z naszego podwórka, który przeszedł już do historii.

Na dworcu autobusowym jednego z miast wojewódzkich pewien mieszkaniec naszego miasta usłyszał informację podawaną przez megafon: *Autobus do Turka podjeżdża na peron sześć*.

Zbulwersowany udał się do dyżurnego ruchu twierdząc, że poprawnie ta informacja powinna brzmieć: *Autobus do Turku...* i za chwilę błąd został naprawiony.

Czy pan ten miał rację? Otóż tak, ponieważ etymologicznie nazwa naszego miasta nie ma, wbrew pozorom, nic wspólnego z Turcją i jej mieszkańcami, lecz – zgodnie z legendą – pochodzi od słowa „tur”, gdyż zwierzę to zamieszkiwało w odległych czasach na naszym terenie. Podobnie przymiotnik „turkowski” jest poprawny w przeciwieństwie do niepoprawnej formy „turecki”, jeśli oczywiście dotyczy to miasta Turku.

Takich niuansów jest wiele w naszym języku i powodują one niekiedy zabawne sytuacje, z których – często nie wnikając w podstawy gramatyki – nie zdajemy sobie sprawy.

Zdaniem polonisty

Turek - Turku - turkowski

Kultura języka ojczystego to kwestia aktualna, ponieważ faktem jest, że zawsze potrafimy posługiwać się językiem polskim nie kalecząc go. Na co dzień spotykamy się z nieprzestrzeganiem zasad językowych, które nim rządzą - a przecież poprawne posługiwanie się polszczyzną jest jednym z elementów naszej kultury osobistej, charakteryzuje nas, nasze środowisko, a nawet sugeruje pochodzenie społeczne i region, z którego pochodzi rozmówca.

Czy np. popularne sformułowanie: „kierowniczką jest na sklepie” jest poprawne językowo? Niestety nie, ponieważ jest mało prawdopodobne, aby kierowniczką znajdowała się na dachu sklepu, bo cóż mogłaby tam robić.

Podobnie zdania: *idę na zakupy, idę na stolówkę, idę na miasto* budzą pewne wątpliwości, choć niektórzy językoznawcy uważają je za dopuszczalne, tłumacząc to powszechnością użycia. Może jednak byłoby lepiej używać form: *idę po zakupy, idę do miasta, idę do stołówek*.

Zabawne i nielogiczne jest także stwierdzenie: *Książka chodzi po tacce*, bo jaki cel przyświecałby księdzu, aby deptać tacę.

A oto następny przykład: *Kupuję ci koszulę z krótkimi rękawami*, oznajmia matka dorastającemu synowi. Ten zdziwiony pyta: *z jednym krótkim?, a jaki jest ten drugi?* Rzeczywiście z tej informacji wynika

logicznie, że tylko jeden rękaw jest tej długości: gdyby brzmiała ona: *kupuję ci koszulę z krótkimi rękawami*, nie byłoby powodu do zdziwienia.

Częstą manierą stosowaną nawet przez ludzi z tytułem naukowym jest używanie okolicznika czasu w formie „dzisiaj”, która pochodzi z gwary, zamiast poprawnej „dzisiaj” lub skróconej „dziś”.

Wielokrotnie słyszymy, robiąc zakupy lub załatwiając formalności w urzędzie: *Proszę panią, ...*, jest to forma grzecznościowa, która powinna brzmieć: *proszę pani*, gdyż końcówka fleksyjna -ą odnosi się do zupełnie innej sytuacji np. „proszę panią o wykonanie tej pracy”.

Unikajmy także niepoprawnej, choć popularnej formy czasu przeszłego np. *poszłem do kina*. Być może za kilka lat będzie ona akcentowana przez językoznawców, bo język ma to do siebie, że jest ekspansywny i cały czas rozwija się,

modyfikuje. Jednak na dziś obowiązuje forma *poszedłem*.

O tym, że język polski jest pełen niespodzianek świadczy jeden z wielu przykładów: *Ile pokoi (pokojów) jest w tym mieszkaniu?*

Okazuje się bowiem, że „Słownik poprawnej polszczyzny” dopuszcza obie formy, które są poprawne. Natomiast w przypadku często używanego sformułowania: *Idę do magla (magli)* poprawna jest wbrew pozorom tylko forma *magla*, ponieważ jest to rzeczownik rodzaju męskiego, który w dopełniaczu przybiera końcówkę -a.

Przykłady można by mnożyć, nie sposób wszystkich ich zaprezentować. Może jeszcze zabawna nazwa krawatu podana na etykietce jednego z zakładów produkujących ten artykuł, a zasłyszana podczas oglądania Teleexpressu: *Zwis męski ozdobny*. Oryginalności nie sposób odmówić, ale to już całkiem inna historia dotycząca neologizmów. Na zakończenie proponuję kilka przykładów humoru z zeszytów naszych milusińskich. Na pewno łatwo rozszyfrować na czym polegają błędy językowe popełnione w tych zdaniach i jakich utworów dotyczą:

Wojski tak zatrąbił, że oczy wyszły mu wierzchem.

Zarzucała mu rękę na szyję i zaczęła się huścić na jego trąbie.

Janko muzykant był to mały chłopiec z dużym brzuszkiem, w którym był ukryty wielki talent muzyczny.

Po bitwie na polu grunwaldzkim zostało więcej nieboszczyków niż przyszło.

Antek współżył z Boryną pod jednym dachem i całą rodziną.

Jacek Soplica miał wyrzuty po mordzie...

...Danuśka weszła na lawę i zagrała na lutownicy...

Alicja Pokrywiecka

VIDEO Konkurs

1. Dotychczas realizowała filmy muzyczne sama grywając role główne. Jest piosenkarką światowej sławy. Podaj tytuł filmu, w którym ostatnio wystąpiła i nazwisko aktorki.

2. Cher - to aktorka i piosenkarka, od lat w czołówce światowej. Nie jest jednak Amerykanką, podaj jakiej narodowości jest Cher (w tym kraju obecnie toczy się wojna).

3. Przybył na ziemię z przyszłości, by chronić kobiety i jej dziecko... Podaj nazwisko aktora i tytuł filmu.

4. Został sam przeciwko okrutnym terrorystom, bosu, w spodniach i podkoszulce, sam w wielkim szklanym wieżowcu... Podaj tytuł filmu i nazwisko aktora.

5. Gene Hackman to znany aktor amerykański. W filmie „O jeden most za daleko” zagrał postać polskiego oficera. Podaj nazwisko i stopień tej osoby.

Studio Video Film „Klaps”, ul. Kaliska 17/4, tel. 38-80

Wypożyczalnia Kaset Video „Klaps I”, ul. Mickiewicza 1.

„Klaps II”, Dworzec PKS (poczekalnia), tel. 47-50, wew. 257.

„Klaps III”, Os. Młodych 7 (1 piętro).

1. Cichy piorun - sens.-przygodowy, wyst.: Wayne Crawford, June Chadwick.

2. Wschodząca burza - sens., wyst.: Zach Galligan, Wayne Crawford.

3. Doskonała Panna Młoda - sens., wyst.: Sammi Davis, Kelly Preston.

4. Precedens - sens., wyst.: Jackie Robinson, Andre Braugher.

5. Tania gwiazda - wyst.: Rebecca Holden, Bernie White, Steven Ford.

6. Punkt zapłonu - sens., wyst.: Kris Kristofferson, Treat Williams.

7. Dzień naszego spotkania - komedia, wyst.: Tzachi Noi, Danuta Lato.

8. Bunt pod ziemią - sens., wyst.: Christopher Lambert.

9. Midnight Heat - sens., wyst.: Michael Pare, Dennis Hopper.

10. Ucieczka od sprawiedliwości - sens., wyst.: Jean Reno, C. Laure.

11. Pseudonim „Jaguar” - karate, wyst.: Christopher Lee, Donald Pleasence.

12. Osaczony - sens., wyst.: Wings Hauser, Kathy Shower, Linda Blair.

13. Królik Bugs - bajka.

14. Kijanka i wieloryb - wyst.: Fanny Lauzier, Marina Orsini.

Wakacyjny kącik poezji

Izabela Anna Marciniak

Uczennica Szkoły Podstawowej nr 2. - kl. VIII. Otrzymała wyróżnienie w konkursie Młodych Talentów Literackich Konin 1993 r. i III miejsce w Konkursie Literackim Turek 1993:

x x x

*Dzień za dniem pchają nas do tego przeklętego piekła
Igła, nitka, zardzewiałe nożyce
Splątany bukiet przebrzmiałych nici
O! Nieba płóciennie!
Dlaczego zabieracie mi to,
o czym marzę
moją Ojczyznę*

Rumaki

*Ucichły czarne rumaki
i oddaliły od wrzosowych pól
i które chciałby uciec wraz z nimi
w białych grzywach koronie,
dumnie jak król*

I błądząc dotarły do niebios
otwarły się dla nich drzwi
zaślepienie niewiedzą
ukradły czarnym rumakom
białe sny

I puste i blache myśli się stały
choć bogato odziane
w niebiosach biegały
nad lazurową rzeką świeżości
i wszystkie ptaki śpiewały
po noc
po dzień
były jak sen

Panorama parafii

Parafia Narodzenia NMP

Parafie sąsiednie: Krzymów, Lisiec Wielki, Russocice, Tuliszków, Konin - św. Marii Magdaleny.

Miejscowości: Wyszyna, Adamów, Beznazwa, Bolesławów, Cecylia, Depaula, Folsz, Hiszpania, Ignacew, Izabelin, Jabłonna, Jadwigów, Kalek, Tarnowski Młyn (Pila), Smolnik, Stawki, Szwajcaria, Teresina, Przyborów, Wierzchy.

Liczba mieszkańców: 2170

Informacje historyczne:

Erekcja parafii w roku 1379. Kościół parafialny jest wzmiankowany ok. 1450 r. Obecny został wzniesiony z fundacji Rafała Gurowskiego, kasztelana przemęckiego w 1782 r. na miejscu zniszczonego w roku 1769. Odnawiany w 1899 i 1956-1957 r. Drewniany, orientowany na planie koła-symbolu doskonałości. Oszalowany deskami modrzewiowymi w roku 1981. Konstrukcji zrębowej. Do kościoła przylega sześcioboczna zakryta odnowiona w 1903 r., sześcioboczna kaplica, odbudowana w 1909 r. i kruchta, odnowiona w 1904 r. Wewnątrz i na zewnątrz narożniki ścian opięte lisciami stylizowanymi na półkolumny o rzeźbionych głowicach. Strop płaski, wsparty na ośmiu kolumnach korynckich o wysoko murowanych cokołach. Na stropie rzeźby Oka Opatrzności w glorii i trzech Aniołów

symbolizujących trzy cnoty boskie: wiarę, nadzieję i miłość. W narożnikach ścian konski-zacheuszki, a na nich 12. Apostołów. Portale do kruchty i kaplicy z kartuszami rokokowymi w nadprożach, zwieńczone tiarą i mitrą. Odrzwia do zakrystii i ślepe drzwi od pd.-wsch., profilowane, zwieńczone waznami,

Wyszyna

nad nimi rzeźby Aniołów w locie. Okna prostokątne zamknięte odcinkami łuku. Wnętrze utrzymane w jednorodnym ludowym baroku. Całość pokryta dachem w kształcie dzwonu, nad nawą łamany, zwieńczony hieroglifem NMP. Wyposażenie wnętrza jednolite, rokokowe z ok. 1782 r. z fundacji Rafała Gurowskiego. Ołtarz główny z kręconymi kolumnami. W nim obraz Matki Bożej Czuwającej nad Dzieciątkiem z początku XVII w., słynący łaskami, przysłonięty srebrnymi sukienkami. Dwa boczne ołtarze z tegoż okresu i fundacji rokokowej, z rzeźbami Aniołów są poświęcone świętym: Archaniolowi Rafałowi i Ludwice patronom fundatorów. Tych samych świętych osobno przedstawiają dwie figury ok. 1,5m. Z tegoż czasu pochodzą ambona i balaski przy ołtarzu. Jest tu ka-

mienna, gotycka chrzcielnica z XV w., która była kropielnicą oraz portrety trumienne Rafała i Ludwiki Gurowskich z k. XVIII w. Przy kościele znajduje się późnobarokowa, murowana dzwonnica z XVIII w. Przy drodze dojazdowej do kościoła znajduje się kamienna figura św. Wawrzyńca z k. XVIII w. Tablica drewniana z opisem cudu z 1653 r. i kielich z poł. XVII w., drugi z 1783 r., mszał z r. 1780 znajdujący się obecnie w Domu Parafialnym.

Odpusty: M.B. Szkaplerznej (niedz. 16 VII lub w najbliższą niedzielę po) oraz odpust patronalny Narodzenia NMP - 8.IX., połączony z dożynkami.

Ostatnie misje: 1986 r. **Stowarzyszenia Kościelne:** Bractwo św. Szkaplerza istniejące od 1782 r.

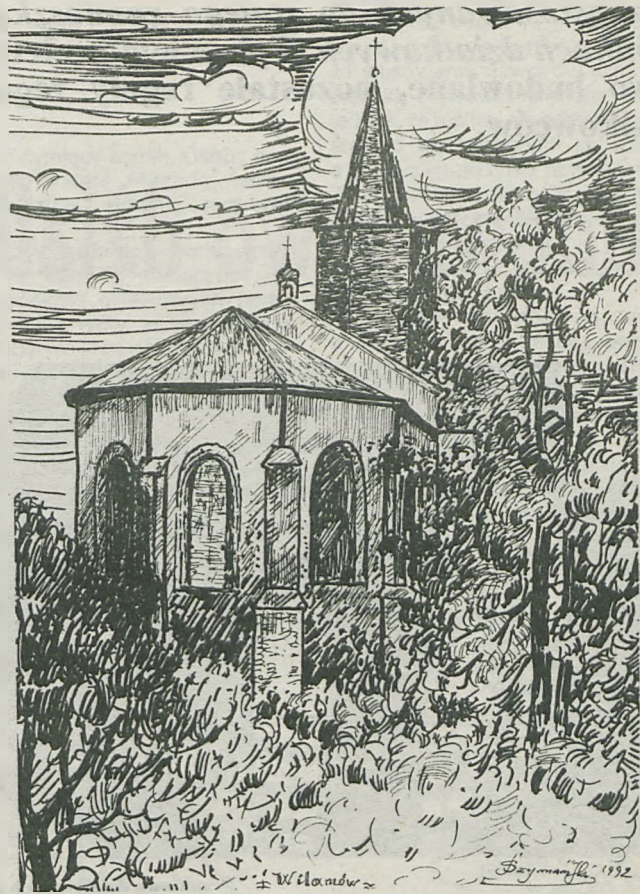
Szkoły: 2 podstawowe. **Cmentarz grzebalny:** 1,4 ha, odl. 1200 m.

Budynki: plebania murowana z 1888 r.; organistówka murowana; budynki gospodarcze. **Ziemia parafialna:** 9,6 ha.

Proboszcz: ks. Ksawery Wilczyński, mgr teol., ur. 8 II 1947 r., ustanowiony 1.VI. 1991

Z parafii pochodzą: o. Jeremiasz Szewczyński, ks. Józef Zajac, 3. braci zakonnych i 1. siostra zakonna.

Obecny proboszcz parafii pracuje nad utworzeniem Sanktuarium Matki Bożej Wyszynskiej. Jego marzeniem jest wykorzystanie największych war-

tości duchowych parafii, odcięcie się od materialności. Ksiądz Ksawery Wilczyński stara się pogodzić świeckie przesłanie herbu fundatorów, umieszczonego na dzwonnicy z boskością obrazu NMP. Kościół w Wyszynie ma stanowić sanktuarium lo.alne obejmujące okęg Konin-Kolo-Turek.

W 1993 roku wyjątkowo od 3-10 października proboszcz zaplanował Misje Święte po-

święcone w całości czci dla Matki Bożej z udziałem M.B. Fatimskiej.

Ksiądz Ksawery mówi: „Sława miejscowości maryjnej nie może się ograniczać do przepięknego i cudownego obrazu czy nawet oryginalnej świątyni, ale jest przesłaniem do całej wspólnoty parafialnej, która ma być jej żywym sanktuarium na wzór Medjugoria.”

R.R.

Przedwojenna prasa pisała:

ECHO TURECKIE

z sierpnia 1929 r.

„Skutki fałszywej statystyki rolnej”
...Opierając się na zebranych przez władze gminne danych, Rząd doszedł do przekonania, że na okres do nowych (1929) zbiorów nie tylko nie wystarczy wyprodukowanego w kraju chlebowego ziarna, ale nawet zabraknie. Wobec czego sprowadził na jesieni 1928 roku 100.000 ton zboża. Skutki zaufania Rządu do naszych gospodarskich zeznań były fatalne i nie kazały na siebie czekać. Na wiosnę bieżącego roku, na tak zwany przedwiozki okazało się, że zapasy chlebowego ziarna, a szczególnie żyta, są w kraju wielkie. Wywołało to wielką podaż, przepelnienie rynku wewnętrznego i spadek cen. Doszło do tego, że zboża nikt za żadną cenę kupić nie chciał...
(Franciszek Cybocki - gospodarz z Miłaczewa gm. Skarżyn)

z swych najważniejszych zadań, Dyrekcja gimnazjum koedukacyjnego w Turku, w ścisłym porozumieniu z Towarzystwem Szkolnym przystępuje do zorganizowania na bieżący rok szkolny internatu dla chłopców...

„Pożegnanie rekrutów”

W dniu 3 sierpnia r.b. Akademickie Kolo Turkowian, z okazji powołania członków A.K.T. do szeregów, urządziło w lokalu Lutni wieczór towarzyski pod nazwą Pożegnanie rekrutów.

„Krwawa rozprawa rodzinna”

We wsi Rzymisko gm. Ostrów Wartski powiatu Tureckiego, zamożna rodzina gospodarza M.K. od dawnego już czasu żyła w niesnaskach. Ojcu rodziny zazdrośna żona czyniła często wymówki na tle erotycznym. Bo też M. był nadzwyczajnym wielbicielem kobiet, raczej dziewczuch. Przewyższał nawet zwolenników mahometańskich poligamistów. Przeto też żona słusznie wynajdywała powody do kłótni (...) 16 sierpnia niszczący syn M., młodzieniec dwudziestokilkuletni stając po stronie matki targnął się na ojca i wypalił z rewolweru 5 kul. Poważnie ranego M.K. przywieziono do szpitala w Turku, a syna aresztował sędzia śledczy.

Wybrała: Ewa Ogradowczyk

Z powiatowej historii

Posiedzenia Miejskiej Rady Narodowej w Dobrej odbywały się w 1950 roku raz w miesiącu. Na 16. członków Rady jedenastu należało do PZPR, co znajdowało odzwierciedlenie w podejmowanych uchwałach.

śmiertelnego ciosu odwiecznemu wrogowi postępu ludzkości oraz za wyzwolenie narodów europejskich, a między innymi i naszej Polski Ludowej, przesyła im wyrazy swego głębokiego uznania i wdzięczności. Z okazji tej dla upamiętnienia tak wielkiego faktu historycznego, jed-

Jak socjalizm wprowadzano

Na posiedzeniu w dniu 13 stycznia uchwalono plan robót szarwarkowych na 1950 rok, wprowadzenie publicznej gospodarki lokalami mieszkalnymi (co dotychczas niejedynemu właścicielowi kamienicy bokiem wychodzi), przemianowano ulicę Parkową i park miejski na „Obrońców Stalingradu”. Projekt uchwały odczytał sekretarz urzędu ob. Justyn Szymko:

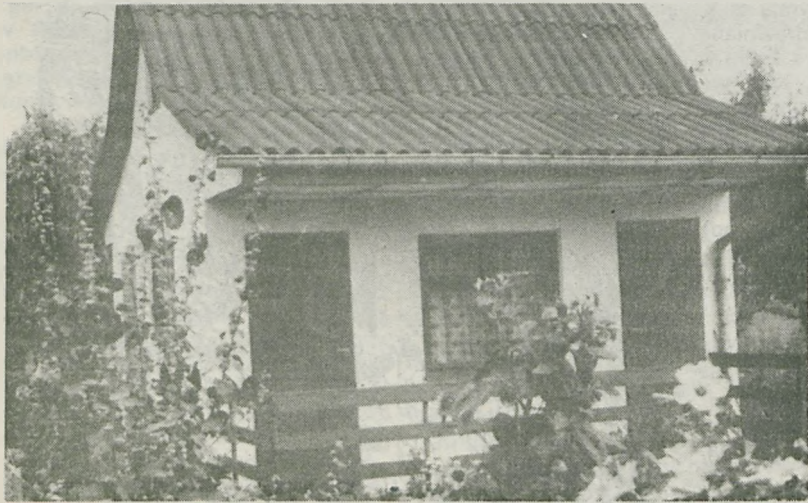
— W związku z 7-letnią rocznicą rozbicia armii faszystowsko-hitlerowską przez niezwykłą Armię Radziecką, Miejska Rada Narodowa m. Dobrej, pow. tureckiego na dzisiejszym posiedzeniu w dowód uznania mieszkańców Stalingradu, ich twardej i niezłomnej obrony historycznego w dziejach wojny ojczyznianej m. Stalingradu, a następnie zadania

ngłośnie uchwała Ul. Parkową i park miejski w m. Dobrej nazwać imieniem „Obrońców Stalingradu”.

Treść tej uchwały w dosłownym brzmieniu zacytowałam na podstawie Księgi Uchwał Miejskiej Rady Narodowej w Dobrej. Jak się później okazało maleńka uliczka Parkowa była za mało reprezentacyjna, a park miejski zbyt pośledni, aby nazwać go imieniem tak znaczącej wówczas miejscowości. Władze nadrzędne nie zgodziły się na to przemianowanie i stara nazwa pozostała. Niestety, nie we wszystkich przypadkach było tak samo, np. Zamysłów, o którym żaden mieszkaniec miasta nie powie inaczej, pomimo wielokrotnych wniosków, które nigdy nie zostały rozpatrzone, nadal nosi imię Nowotki. (art)

Pozwolenia na budowę nie wymaga budowa następujących obiektów: altanek nieprzystosowanych do stałego zamieszkania, na działkach w pracowniczych ogródkach działkowych. Tyle o budownictwie na działkach pracowniczych mówi prawo budowlane, pozostałe reguły regulują wewnętrzne przepisy Związku Działkowców.

Budownictwo działkowe

Przykłady działkowych altanek

foto (art)

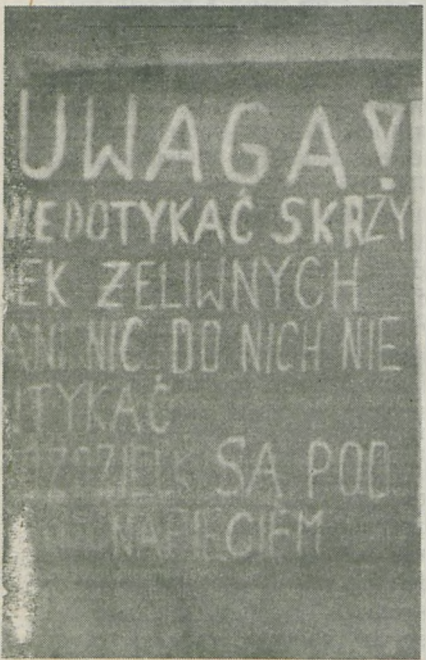
Naukowcy ze Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie hodowali dwie wspaniałe odmiany dyni o nazwie Ambar i Amazonka. Zbierają one sześć razy więcej cukru niż beta-karotenu niż uprawiane do tej pory odmiany.

Ciekawostka dla działkowca

Owoce Ambaru mogą być przechowywane od jesieni aż do marca. Najsmaczniejsze są w grudniu i styczniu. Okazuje się, że wtedy są najwartościowsze. Z kolei Amazonka doskonale nadaje się do przetwórstwa, a zważywszy na wysoką zawartość beta-karotenu może się okazać konkurentką marchwi. Zapewne będzie surowcem do produkcji soków oraz odżywek dla dzieci.

Znając zamiłowanie działkowców do eksperymentowania z nowymi odmianami warzyw i owoców, należy się spodziewać, że w niedługim czasie nowe odmiany dyni trafią także do turkowskich ogródków.

(art)

Tablice o takiej treści, umieścili wykonawcy sieci elektrycznej przy bramach wjazdowych do ogródków działkowych „Wspólnota”, położonych przy elektrowni

foto (art)

Najczęstszą „altanką” na działkach pracowniczych jest solidny parterowy budynek zbudowany z pustaków i pokryty eternitem. Składa się z dwóch pomieszczeń: jedno służy jako składzik na narzędzia ogrodnicze, drugie to miejsce wypoczynku. Wyposażenie ze względu na grasujących włamywaczy jest zazwyczaj skromne: stół, kanapa, radio po babci, itp. Zdarzają się też bardziej okazałe budowle z niskim parterem, gdzie dół stanowi część gospodarczą, a góra wypoczynkową.

Osoby, które zajmują się hodowlą budują szopy, kurniki, klatki. Pewien

działkowicz w ogródkach „Wspólnota” posiada wręcz małe gospodarstwo w którym królują dorodne kaczki i kury. Są tam także króliki, kunie i a nawet kwoka z kilkoma kury. Nad całością czuwa złośliwy bóg.

Popularna jest uprawa warzyw w folii i szkłem. Najokazalsze tarasowe i szklarnie znajdują się na działkach energetyków. Solidne konstrukcje z drewna i kątowników oprą się każdymi ciwnościom natury.

Niewiele jest działek, na których jest zabudowa lub ogrodzeń. W gorszym wypadku pozostaje tylko kiosk, choć jest ich coraz mniej. Wszędzie można znaleźć działkę z zabudową, można odkupić za 5-6 mln zł. Te działki dyndkami szacowane są na 12-15 mln zł, a nawet 20 mln zł. Chętnych do ich odkupienia jest niewiele, wniossek: chęć na nia w narodzie nie ginie.

Pamiętajcie o...

POD „Włókniarz”

Jednym z kilku znajdujących się w Turku ogródków działkowych jest Pracowniczy Ogród Działkowy nr 2 „Włókniarz”. Zlokalizowany jest najbliżej centrum miasta, pomiędzy ulicami Kaliską a Łąkową.

Ogród powstał w 1978 roku. Znajduje się tutaj 121 działek, każda o powierzchni trzech arów. Podstawą działania POD jest statut Polskiego Związku Działkowców. Na zebraniu ogólnym członków powołuje się 6-osobowy zarząd, na którego czele stoi prezes. W kwietniu tego roku została nim pani Irena Frydzińska. Opłata za użytkowanie działki wynosi 100 tys. zł, za każdy miesiąc zwłoki należy zapłacić karę w wys. 10 tys. zł. Działki znajdują się na gruntach miasta, a działkowcy są jedynie ich użytkownikami. Na szczeblu wojewódzkim istnieje Zarząd Wojewódzki, do którego kieruje się część składek członkowskich, które zasilają także konto Zarządu Krajowego.

— Większość działkowców z „Włókniarza” — mówi pani Frydzińska — to emeryci, byli pracownicy „Mirandy”. Ludzi młodych, w sile wieku, którzy uprawiają działki można policzyć na palcach. U mnie, to przywiązanie do ziemi bierze się stąd, że wychowałam się na wsi, w Turku mieszkam dopiero 12 lat.

Pani Irena jest zdania, że powinna

istnieć współpraca pomiędzy poszczególnymi ogrodami, której obecnie brakuje. Można by wówczas organizować wspólne imprezy czy nawet wymieniać między sobą doświadczenia.

Największą karą dla działkowca jest pozbawienie członkostwa Związku i prawa użytkowania działki. Podstawą do tego jest np. niewnoszenie statutowych składek i opłat. W praktyce jest to jednak trudne do wyegzekwowania. Na działkach znajdują się altany często o dużej wartości, a Związkowi nie jest stać na ich spłatę. Brakuje także chętnych, którzy gotowi by byli do zapłacenia tak dużych sum za działkę, której nie są nawet właścicielami.

Trudno w tej chwili odpowiedzieć, czy ogródki działkowe mają rację bytu w dzisiejszej Polsce. Z pewnością są rezerwatem zieleni miejskiej tak potrzebnej jego mieszkańcom. Z drugiej strony skażenie gruntów jest tak duże, że uprawa owoców i warzyw staje się na nich coraz bardziej niebezpieczna. Już teraz zaznacza się trend do ucieczek jak najdalej od miast. Oferta działek rekreacyjnych choćby nad zbiornikiem „Jeziorsko” jest duża, a dysponując własnym pojazdem dojechać tam można w ciągu kilkunastu minut. Taka alternatywa stać się może zgrabną dla pracowniczych ogrodów działkowych.

(art)

Mieszkańcy Turku są posiadaczami dwóch tysięcy 3-4-arowych działek pracowniczych. Znacząca część turkowskich właścicieli domów jednorodzinnych uprawia warzywnymi. Kolejna warstwa to ci, którzy w sposób nieefektywny uprawiają skrawki ziemi przy blokach.

Nie przelicz

Skąd się bierze takie zainteresowanie nianiam hobby?

Większość mieszkańców Turku posiada skrawka ziemi. Niebagatelna jest też dla osób jedyna możliwość wypoczynku w przyrodzie poprzez działkę. Najbardziej szymi zwolennikami działek są emeryci, działki są na ogół najbardziej zadbane i w większości ulubionemu zajęciu.

Na terenach Pracowniczego Ogródków kowego „Włókniarz” spotykamy panią Irenę Gackiego i Jana Morego.

— Czy posiadanie ogródka działkowego opłacalne?

MG — W jednym roku się opłaca. Gdyby zliczyć koszt budowy altany, sadzonek, nasion i nawozów, to koszty niebagatelne. Gdybym teraz nowo zagospodarować działkę z pewnością byłoby mnie na to stać.

Jan Mory na swojej działce

Ekoprodukty z działki

my, że nie jest on pokarmem dla roślin, natomiast z całą pewnością przenika do wód gruntowych i zatrąwa ją? Stwierdzenie to może wydać się paradoksalne, zwłaszcza że stosowanie nawozów sztucznych jest szeroko rozpowszechnione. Okazuje się jednak, że rośliny nie odżywiają się bezpośrednio dostarczonymi im substancjami, a wykorzystują tylko pewne ich składniki. Z nawozów azotowych wykorzystywane jest nie więcej niż 20-30 proc. składników, reszta pozostaje w glebie i prowadzi do nadmiernego zakwaszenia, a nawet niebezpiecznego skażenia.

Aby móc bez obaw zjadać żywność z naszych działek trzeba pamiętać, aby gleba była żyzna, dobrze spulchniona, choć nie zawsze głęboko przekopana. Dobrze służą jej wsiewki roślin motylkowych, przemyślany płodozmiar i nawożenie organiczne. Trzeba też wiedzieć, że rośliny „lubią” towarzystwo jednych, a „źle się czują” w pobliżu innych roślin.

(art)

pomiary i analizy powietrza i gleby, odpowiadali, że nigdy. Użytkownicy ogródków działkowych powinni bezwzględnie domagać się od zarządów przeprowadzenia stosownych badań. Ich wyniki powinny zostać publicznie ogłoszone, aby na ich podstawie działkowicze mogli decydować, czy uprawiać na swych grządkach warzywa czy tylko rośliny ozdobne.

Ogrody działkowe w Turku zlokalizowane zostały w pobliżu ruchliwych szlaków komunikacyjnych i dymiących kominów. W rozmowach z działkowcami powtarzał się temat kwaśnych deszczów niszczących uprawy. Pan mający działkę przy elektrowni twierdzi, że bardziej negatywny wpływ na uprawy mają chłodnie

kominowe niż dymiący komin. Osoby posiadające działki za starą „Mirandą” narzekali na przyspinalną kotłownię i ruchliwą obwodnicę.

Aby ograniczyć działanie czynników zewnętrznych na uprawy, konieczne jest otoczenie ogródków działkowych parawanem drzew i krzewów, które stanowią nie tylko ozdobę, ale warunek ekologiczny prawidłowego przebiegu procesów biologicznych na poszczególnych działkach. Gleby nie należy traktować jedynie jako substratu, w którym rosną rośliny, gdyż jest ona także środowiskiem życia wielu drobnoustrojów zwierząt glebowych.

Czy sypanie do ziemi nawozu mineralnego zastanawiamy się nad ich istnieniem? Czy wie-

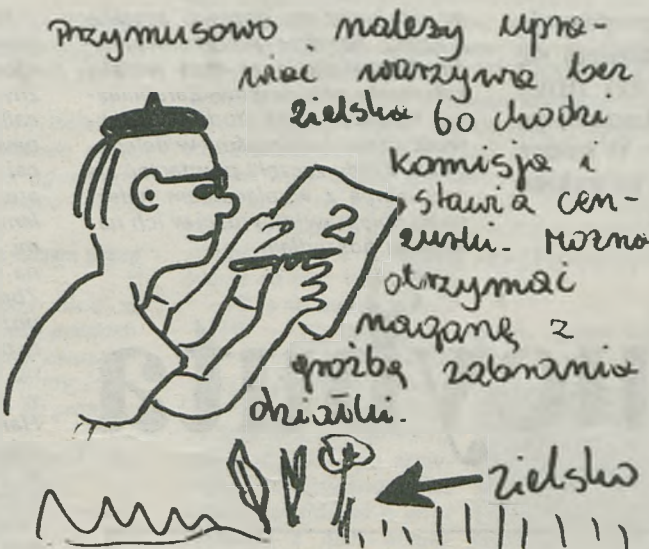
DO CZEGO SŁUŻY DZIAŁKA

Nie wolno sadić wysokich drzew bo zaciemniają sąsiada

Nie można mieć wysokiej trawy, bo rządowi podoba się trawa „na języku”

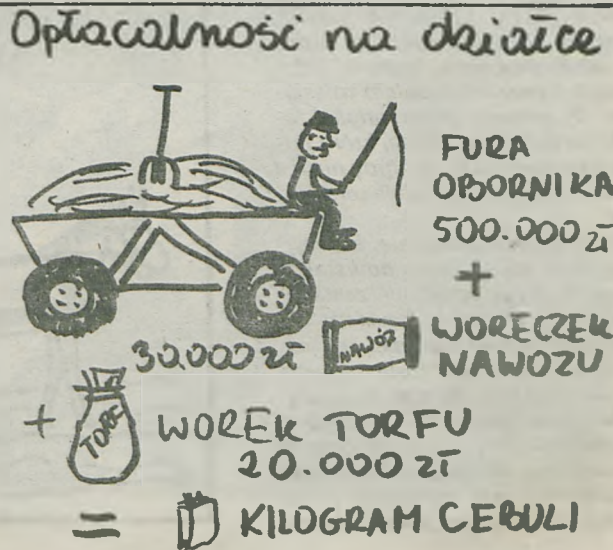
Przymusowo należny uprawiać warzywa bez zieliszka bo dochodzi komisja i stawia cenzurę. Można otrzymać nagrodę z próbną zabraniami działki.

By działka była naleśnicie uprawiona najlepiej być omemytem

Nie wolno uprawiać roślin obrażających moralność!

rodach...

JM — Kiedy jest dobry rok, wszystko ładnie rośnie, to czuję się zadowolony i mam chęć do pracy na działce. Kiedy przyjdzie okres, w którym spadają na nasze uprawy kataklizmy, to mam chęć wszystko rzucić.

— Czy hodujecie panowie jakieś zwierzęta na działce?

JM — Kiedyś wszyscy coś chowaliśmy, jak

na pieniądze

nie gołąbki to króliczki czy kurki. Teraz jak coś podrośnie to złodzieje zaraz ukradną. U mnie w ubiegłym roku było włamanie.

MG — Mnie siedem kur zarzęli i byli tak bezczelni, że wychodząc zostawili zapalone światło.

Pan Jan Mory zaprosił nas do zwiedzenia swojej działki. Uprawia na niej podstawowe warzywa: pietruszkę, marchew, seler, porę, ogórki, pomidory (pan Mory szacuje, że z jednego krzaka uzyska ok. 7 kg owoców), fasolę. Z owoców piękny jest w tym roku winogron, z którego będzie znakomite wino, także wiśnie obrodziły, dzięki czemu żona pana Jana zrobiła sporo przetworów.

W klatce cztery króliczki hodowane nie tylko na mięso, ale też dla naturalnego nawozu.

W sumie — twierdzi pan Mory — jeżeli w działkę wkłada się dużo serca i pracy jest to opłacalne, a przyjemność jaką sprawia obcowanie z przyrodą trudno przeliczyć na pieniądze.

Na działkach gościł Andrzej R. Tyczyno

PRZEDSIĘBORTCZOŚĆ

A jednak się kręci

Usługowo-Wytwórcza Spółdzielnia Pracy „Jedność” w Turku, niegdyś spółdzielczy potentat w zakresie drobnej wytwórczości i usług w rejonie turkowskim, dziś posiada zaledwie dwa funkcjonujące zakłady: stolarski w Turku i kaletniczy w Dobrej.

Ustawa o spółdzielczości spowodowała odejście tzw. „ryczałtowców”, którzy zrzeszeni w „Jedności” prowadzili warsztaty działające na własnym rozrachunku. Spółdzielnia obsługiwała ich w zakresie zaopatrzenia w surowce i materiały, wynajmowała lokale, przez co byli od niej uzależnieni.

Zakładem wiodącym w „Jedności” jest stolarnia. Szereg zakładów meblarskich (w tym wiele spółdzielczych) w ostatnich latach upadło. W turkowskiej spółdzielni uratowano się rozszerzając ofertę produkcyjną do 12. wyrobów. Meble z Turku sprzedawane są nieomal w całym kraju.

— Obecnie — twierdzi prezes Zdzisław Kurzawa — zakład ma sporo zamówień.

Większość (80%) produkcji stolarni kupują odbiorcy prywatni.

Niektórzy z nich okazali się niewiarogodni, stąd powstał problem z wyegzekwowaniem od niektórych z nich należności.

Zakład zaczął specjalizować się w wyposażaniu w meble i stolarkę budowlaną całych obiektów biurowych. Wizytówką dobrej jakości produkowanych przez spółdzielnię wyrobów jest kaliski oddział Wielkopolskiego Banku Kredytowego.

— Wzornictwem — mówi prezes Kurzawa — dorównujemy Zachodowi, a użyteczność naszych mebli jest znacznie dłuższa.

Szansą dla zakładu stała się produkcja mebli dla szkół. Podjęto współpracę z przedsiębiorstwem „Nauka”, które zajmuje się dystrybucją wyposażenia szkół. Po przejściu na technologię laminowania płyt zlikwidowano lakiernię, w której pracowało ok. 20% załogi. Do-

prowadziło to do zwolnienia 12. osób na 91 zatrudnionych.

Bardziej skomplikowana jest sytuacja zakładu kaletniczego w Dobrej. Napływ taniego obuwia z Dalekiego Wschodu spowodował, że kontrahent z Łodzi, dla którego szyto obuwie sportowe, wycofał się. Nadzieje wiąże się z odbiorcą niemieckim, dla którego wykonana zo-

stała próbna seria toreb do rowarów turystycznych. Prawdopodobnie jeszcze w sierpniu zostanie wykonana druga partia, a we wrześniu spółdzielnia podpisze konkretną umowę.

W skład Spółdzielni „Jedność” wchodziła jeszcze galwanizernia w Dobrej. Nie mogąc sprostać wymogom ochrony środowiska została zamknięta. Po uregulowaniu własności gruntów, na których leży, zostanie sprzedana.

— Jeżeli nowa ustawa pozwoli spółdzielniom na egzystencję — twierdzi pan Kurzawa — to mogą się stać wiodącymi w gospodarce kraju. Znamy rynek, posiadamy wykwalifikowane kadry i potrafimy szybko przestawić się na inny asortyment produkowanych wyrobów.

Andrzej R. Tyczyno

Wyposażenie kaliskiego WBK to wizytówka turkowskiej „Jedności”

Po siedmiu latach pracy w elektrowni, skuszony propozycją wyższych zarobków i atrakcyjniejszej pracy, przenieśliśmy się w drugiej połowie lat osiemdziesiątych do niedużej firmy państwowej. Szło nieźle, ale z upływem czasu, zwłaszcza po otwarciu Polski na Zachód, zaczęło brakować pracy. W końcu po trzech latach funkcjonowania oznajmiono nam, że zakład zostanie zlikwidowany.

Większość załogi nie oponowała zdając sobie sprawę, że na przestarzałym parku maszynowym, którym dysponowaliśmy, produkcja na poziomie gwarantującym zbyt jest tak samo nieprawdopodobna, jak lot taczka na księżyc.

Po otrzymaniu odpawy i świadectwa pracy zarejestrowałem się w Rejonowym Biurze Pracy i zacząłem otrzymywać zasiłek. Początkowo nawet byłem zadowolony, miałem więcej czasu dla rodziny i mogłem wreszcie wykonać w domu wiele drobnych napraw, które z braku czasu odkładałem miesiącami. Z czasem bezczynność zaczęła mi dokuczać. Żona, która poprzednio narzekała, że nigdy nie ma mnie w domu, teraz miała mnie już dość.

Kiedy dowiedziałem się, że przyjmują do pracy w nowo powstałym prywatnym zakładzie, nie zastanawiałem się długo i zgłosiłem się. Szef zakomunikował mi, że owszem zostaną przyjęty, ale najpierw na okres próbny. Po trzech miesiącach nie przedłużono mi umowy i zaproponowano pracę na czarno. Tłumaczono, że sytuacja finansowa zakładu nie jest najlepsza (choć produkcja szła pełną parą) i obieca-

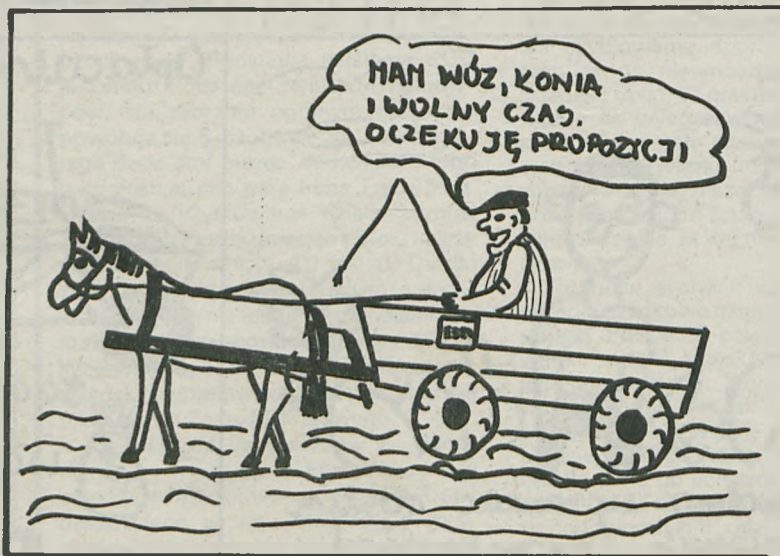
no, że kiedy się poprawi zostaną przyjęty na czas nieograniczony. Zgodziłem się, a ze mną jeszcze kilkunastu naiwniaków. Zarabialiśmy kiepsko, a na dodatek większość czasu spędzaliśmy w delegacjach. Kiedy zaczęły powtarzać się opóźnienia z wypłacaniem należności i nieprawidłowości w ich naliczaniu odszedłem.

Pewnego dnia spotkałem na targowisku kolegę, który będąc bezrobotnym zajął się handlem obwoźnym. Twierdził, że wieździe mu się całkiem nieźle. Przekonał mnie, że nawet skromny handelek jest więcej wart niż dobra posada. Miałem atut w postaci samochodu, ale byłem bez grosza. W RUP oznajmiono mi, że pożyczek dla bezrobotnych na handel obwoźny nie udzielają. Zbawieniem okazał się teść, który pożyczył mi kilka milionów na dobry początek. Zarejestrowałem własny interes, kupiłem trochę towaru w hurtowni i ruszyłem w trasę. Handlowałem w Turku, Tuliszkowie, Dobrej, Uniejowie, a także w bliżej położonych miejscowościach województwa sieradzkiego i kaliskiego. Bywało różnie, raz lepiej innym razem gorzej, ale początkujący w większości płacą frycowe. W sumie najgorzej nie wychodziłem. Z czasem przybywało mi towaru, a hurtownicy widząc moją solidność częściej szli na rękę. Wkrótce zmieniłem samochód na większy, gdyż w malucha niewiele się mieści.

Teraz po blisko dwóch latach prowadzenia własnego interesu myślę o kupnie kiosku lub dzierżawie sklepu. Czy jestem człowiekiem sukcesu? Jeszcze w wcześnie o tym mówić. Zadowolony jestem z jednego, że w obecnych trudnych czasach ludzie zaradni mają możliwość samorealizacji, a jeżeli los i koniunktura będą sprzyjały, to kto wie czy pucybut nie zostanie milionerem.

wysłuchał (art)

Z pucybuta

Wywiad z państwem Haliną i Janem Wesołowskimi

— Rano 1 września 1939 roku...

JW — To był piątek. O wybuchu wojny dowiedzieliśmy się z radia. Wkrótce potem nad Turkiem przeleciała eskadra niemieckich samolotów.

HW — Życie toczyło się normalnie. Ludzie byli wprawdzie lekko poddenerwowani, ale jeszcze było spokojnie. Dopiero gdy do szpitala zaczęli przybywać pierwsi ranni, a w Domu Katolickim przy Placu Sienkiewicza rozlokowano uchodźców z zachodu, wówczas niepokój zaczął wzrastać. Ponieważ rannych żołnierzy i uchodźców cywilnych przybywało, a wraz z nimi opowieści o niemieckich okrucieństwach, atmosfera w pierwszych trzech dniach wojny zaczęła się szybko zmieniać.

JW — Tak, ale jeszcze w niedzielę 3 września ogarnęła nas euforia z powodu wiadomości o przystąpieniu Francji i Anglii do wojny. Tu warto wspomnieć o tym, że nikt z nas nie przypuszczał wówczas jak wielki kataklizm spadł na naszą Ojczyznę i jaka długa i ciężka będzie ta wojna. Wyowiedzi członków władz, słynne „nie oddamy ani guzika”, nie pozwalały nam dopuszczać myśli o innym rozwiązaniu niż szybkie zwycięstwo Polski.

— W poniedziałek 4 września rozpoczął się ogromny eksodus miejscowej ludności.

JW — Wiadomości o postęпах wojsk niemieckich, opowieści ludzi z Pleszewa i Jarocina o okrucieństwach hitlerowców oraz ogłoszenia władz lokalnych o ewakuacji, zaowocowały wybuchem paniki. Nikt tego nie organizował ani nie planował. W poniedziałek większość turkowień podążyła już ulicą Uniejowską na wschód. Nasz posterunek w Liceum zlikwidowano i gdy ok. godziny 17 wróciłem do domu, już nikogo tam nie zastałem. Wyszedłem z miasta wspólnie z państwem Kozłowskimi. Szliśmy tak dwa albo trzy dni. W ścisłym, razem z wojskiem, grupami ludności cywilnej, pod ostrzałem samolotów. W okolicach Uniejowa w trakcie bombardowania zginęło wielu turkowień...

— ...Wtedy też zginęła siostra mojego taty...

HW — ...Moja rodzina trzymała się z dala od głównych dróg. Może dlatego w naszych grupach nie było wielu ofiar.

JW — Gdy po trzech dniach marszu doszliśmy za Krośniewice, okazało się, że wojska niemieckie są już przed nami. Dalsza ucieczka nie miała sensu. Zawróciliśmy do Turku.

HW — My doszliśmy aż pod Warszawę i wróciliśmy dopiero 17 września. W Turku okazało się, że nasze mieszkanie zostało kompletnie ogołocone i zamieszkał w nim ktoś inny. Podobno ludzie mówili, że cała nasza rodzina zginęła.

— Co działo się w Turku po zajęciu miasta przez Niemców?

JW — Po naszym wyjściu z miasta miała tu miejsce drobna potyczka oddziału wojsk polskich z żołnierzami niemieckimi. Niemcy zostali zmuszeni do chwilowego wycofania się, a samochody, które porzucili spalano, co później stało się pretekstem do ogromnych represji.

— Źródła historyczne podają, że jesienią 1939 roku zostało tu rozstrzelanych ponad trzysta osób.

JW — Tak było. Nasz powiat ucierpiał wtedy najbardziej w rejonie Konin—Kolo—Turek. Na plebanii odbywały się sądy doraźne. Ludzi wprowadzano, krótko sądzono i następnie wyrok wykonywano na terenie dzisiejszej targowicy. W okrutny sposób wymordowano wielu znanych i nieznanymi mieszkańców tej ziemi.

HW — Natychmiast też ciężkie represje spadły na ludność żydowską. Żydzi byli wykorzystywani do najbrudniejszych prac. To właśnie oni musieli w listopadzie dokonać ekshumacji zwłok z placu targowego i przewieźć je do zbiorowej mogiły pod lasem.

— Czy terror niemiecki był zorganizowany czy też uderzał na ślepo w każdego?

JW — Nawet w tych uderzeniach „na ślepo” była jakaś ukryta myśl. Chodziło o zastraszenie jak największej liczby Polaków. Znalezione podczas rewizji lusek po nabożach lub jakiegokolwiek podejrzanego przedmiotu, wszystko mogło być powodem rozstrzelania. Gdy byłem u znajomych przy ul. Kaliskiej akurat wpadli Niemcy, zabrali znaną polską flagę, a mnie postawili pod ścianą. Ale nie

strzelili.

HW — Niemcy działali w sposób zorganizowany i przemyślany. Pomagali im w tym ci Niemcy, którzy wyjechali stąd na krótko przed wybuchem wojny.

— Kto wówczas tu rządził?

HW — Komendant wojskowy urzędował na plebanii. W budynku „Strzelca” (dziś MDK) mieściło się Gestapo. Za bezpieczeństwo w mieście odpowiadała policja - sekceapolizei, a na wsi — żandarmeria. W domu na rogu Dobrowskiej i Uniejowskiej był Urząd Pracy. Magistrat, czyli urząd miasta w ratuszu. Pierwszym burmistrzem był August Miller. Wszystkie kierownicze funkcje sprawowali Niemcy. Chyba byli jakoś wcześniej do tego przygotowywani, bo przejmowanie władzy szło im bardzo sprawnie. W naszym szpitalu od razu pojawił się lekarz Niemiec, który został ordynatorem.

— Jak Polacy przystosowali się do nowych warunków życia?

JW — Dominowała niepewność, strach, a zarazem nadzieja na rychłą odmianę losu. Zmiany rzeczywiście następowały, ale na gorsze. Niemcy początkowo wydali rozporządzenie wzywające wszystkich do powrotu do pracy. Nie każdy jednak miał gdzie wrócić. Stosunkowo najlepiej mieli rzemieślnicy. Najgorzej inteligencja. Ona też od początku poddana została planowym represjom.

TAMTEN WRZESIEŃ

HW — Tuż przed Świątami Bożego Narodzenia nastąpiły pierwsze wysiedlenia ludności. Nas przesiedlono już w październiku. Któregoś dnia, gdy cała rodzina akurat jadła obiad, weszło dwóch Niemców i po prostu kazalo nam w ciągu godziny opuścić nasz dom. To było straszne. Ale jak się potem okazało i tak mieliśmy szczęście, gdyż nasi sąsiedzi państwo Żmudowie udostępnili nam pokój i zamieszkaliśmy u nich. Natomiast większość wysiedlonych trafiła do Gubernii. W ciągu kilku godzin, podczas niesamowitego mrozu wyeksperymentowano ich na Wschód. W okresie okupacji cały czas obowiązywało wiele rozporządzeń niemieckich, które należało wykonywać pod groźbą kary śmierci. Trzeba było oddać wszystkie radia, przedstawić metryki do trzeciego pokolenia, celem udowodnienia aryjskiego pochodzenia. Na podstawie tychże dokumentów rozpoczęła się później akcja wpisywania na tzw. Volks-listę.

— Kto się na nią wpisał?

HW — Na początku wpisani zostali wszyscy Niemcy oraz osoby pochodzenia niemieckiego. Później także ci, którzy cokolwiek mieli wspólnego z Niemcami, np. nazwisko, jakiegoś dalekiego krewnego. Namawiano także rdzennych Polaków, choć niewielu z nich uległo. Również wśród ludności niemieckiej nie wszyscy zaakceptowali te metody. Spadły za to na nich represje, a niektórych spotkała śmierć. Takie szykany doznały rodziny Opitzów, Saksów, Yorków, Linków.

— Chciałbym zapytać jeszcze o kontrowersję wokół postaci pana Teodora Millera. Żołnierz Armii Krajowej, oddał znaczne usługi polskiemu podziemiu, kilka tygodni temu został za to odznaczony przez władze polskie. Ale jednocześnie był Niemcem, chodził w mundurze SA i NSDAP, nie wszyscy w Turku go mile wspominają.

JW — Pamiętam Teodora gdy tuż przed wojną znalazł się na liście skazanych na więzienie w Berezie Kartuskiej za agitację hitlerowską. Po wrześniu zorganizował w Turku odczyt dla Niemców na temat okrucieństw Polaków w Berezie, choć nie jestem przekonany czy tam w końcu trafił. Po tym odczytaniu wielu Niemców udało się na miasto, aby się na Polakach zemścić. O jego zasługach dla AK nic nie wiem. W czasie okupacji mnie tu nie było.

HW — Ja natomiast wspominam go bardzo źle i uważam, że wszyscy ci historycy, którzy robią z niego polskiego bohatera narodowego popełniają błąd. Z pewnością Miller nie należał do AK w Turku, gdyż o tym bym wiedziała. Miał u niemieckich władz wielkie uznanie, jego ojciec był burmistrzem, w jego domu mieszkał komendant miasta. Po wojnie nikt za niego nie poręczył. Starł się o zezwolenie na emigrację i wyjechał do RFN. Dziś chce zrobić z siebie wielką postać historii naszego miasta. Wielu ludzi mojego pokolenia przyjmuje to z niesmakami.

— Jak potoczyły się dalej Państwa losy?

HW — W czasie okupacji pracowałam w magistracie. Od początku istnienia AK w Turku działałam w jej szeregach. U nas mieścił się punkt kontaktowy. Wspólnie udało nam się uratować dziesiątki osób. Doświadczyłam wielu wrażeń, które do końca życia będą mi pamiętać.

JW — Ja natomiast prawie całą wojnę spędziłem w obozie. W kwietniu 1940 roku w Turku przeprowadzono pierwszą wielką obławę na przedstawicieli polskiej inteligencji. Wspólnie z Zenkiem Frygą ukrywaliśmy się w okolicach Władysława. Tam przyjechał mój brat. Od niego dowiedziałem się, że Niemcy powiedzieli, iż jeśli się do nich nie zgłoszę, to zabiorą ojca. Tato miał wtedy siedemdziesiąt lat i był chory. Poszedłem na posterunek, tam mnie najpierw pobili, a następnie zamknęli wraz z grupą młodych mężczyzn w budynku szkoły nr 1. Siedzieli tam m.in.: Henryk Mielczarek, Józef Piłśniak, Marian Janowicz, Jan Herman, Józef Beredziński, Bronisław Ott, Tadeusz i Zdzisław Millerowie. Po kilku dniach przewieziono nas do Kalisza, a następnie w straszliwych warunkach zostaliśmy przetransportowani do obozu w Dachau, skąd po miesiącu przeniesiono mnie do Matchausen w Austrii. Mieścił się tam wielki obóz koncentracyjny składający się z czterdziestu łagrów. Przydzielono mnie do pracy w kamieniołomach.

— Kiedy odzyskał Pan wolność?

JW — Dokładnie po pięciu latach. Do Dachau wywieźli nas 5 maja 1940, a wyzwolenia Matchausen nastąpiło 5 maja 1945 roku. Ostatnią osobą, z którą zdążyłem się w Turku pożegnać (już w drodze do transportu) była moja szkolna koleżanka Hala Mielczarkówna. Ją również pierwszą spotkałem pięć lat później, w maju 1945 roku, gdy wracałem w rodzinne strony. Od 1947 roku jesteśmy małżeństwem.

— Serdecznie dziękuję Państwu za tę miłą i niezwykle pouczającą rozmowę. Andrzej Piasecki

Halina i Jan Wesolowscy

Klub Sportów i Sztuk Walk w Turku

Początki klubowego uprawiania wschodnich sztuk walk w Turku sięgają roku 1978. Nie byłoby w tym nic szczególnego, gdyby nie fakt, że młodzież nie знаła jeszcze Bruce'a Lee, a w telewizji nie wyświetlano filmów w stylu „Klasztor Shaolin”. Pomimo tego popularność wschodniego sportu szybko rosła. Egzotyka, tajemnice orientального stylu życia oto co sprawiło, że do powstających w Polsce klubów karate garnęły się setki ludzi. Czy była to tylko moda? Chyba nie, skoro entuzjastów tego sportu ciągle przybywa, także i w Turku.

Pierwszą zorganizowaną formacją sztuki walk Wschodu w Turku była powstała w 1978 roku sekcja „Budo”. Jej organizatorem i jednocześnie pierwszym propagatorem był Edward Kowalczyk. Była to sekcja nieoficjalna, karatecy nie mieli sali treningowej, więc ćwiczyli... w tunelu pod OSiR-em. Ówczesny dyrektor Ośrodka Sportu nie zgodził się na użytkowanie pomieszczeń.

Po trzech latach działalności sekcja podzieliła się. Powstały dwie osobne, działające pod różnymi szyldami: sekcja karate-do kyokushinkai (istniejąca w ramach sieradzkiego klubu karate) i sekcja aikido przy TKKF „Tęcza”. Wkrótce potem Edward Kowalczyk opuścił Turek, sekcja aikido zawiesiła działalność, a karateków przejął Włodzimierz Rygiert.

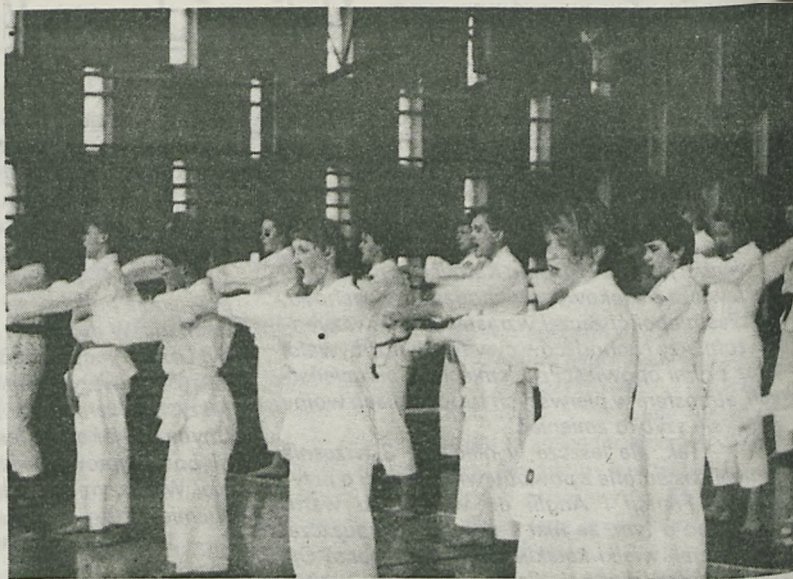
Od tego momentu rozpoczął się dobry okres dla sekcji. Przybywało zawodników, zakupiono sporo sprzętu niezbędnego do ćwiczeń.

Wkrótce karatecy pozyskali nowe miejsce do treningów, przybył także nowy instruktor.

Rok 1992 przyniósł zasadnicze zmiany w strukturze organizacyjnej sekcji. Nieprzychylnność władz OSiR-u spowodowała, że karatecy znowu zmuszeni byli opuścić teren Ośrodka. Wtedy też postanowiono przekształcić sekcję w klub. Zdecydowały o tym względy finansowe, jak i sportowe: klub mógł liczyć na środki finansowe od miasta (sekcja pozbawiona była takich możliwości), turkowscy karatecy odnosili coraz więcej sukcesów, ale... pod szyldem klubów konińskich. Poza tym rósł prestiż sekcji, w której ćwiczyło już prawie 200 osób.

Turkowski Klub Sportów i Sztuk Walk istnieje więc od roku, choć de facto sport ten uprawia się w mieście od lat 15. W ciągu tego czasu przez jego szeregi przewinęło się kilkaset osób, z których kilkanaście reprezentuje niezły poziom krajowy. Działalność klubu w ciągu roku przyniosła duże efekty. Ich ukoronowaniem była wizyta w Turku wiceprezesa Polskiego Związku Karate Andrzeja Drewniaka. Prezes wysoko ocenił umiejętności karateków (patrz „E.T.” nr 4 z 14 lutego), co nie jest bez znaczenia zwłaszcza w kontekście, gdy Turkowski Klub od 1 stycznia 1993 jest członkiem PZK.

Aktualnie w klubie ćwiczy ponad 300 osób w sześciu grupach (m.in. karate, gimnastyka dla dzieci, gimnastyka z elementami samoobrony dla kobiet), poza tym powstały dwie sekcje klubu w Tuliszkwie i w Dobrej.

Karatecy podczas treningu-egzaminu

Działalność TKSiSW opiera się w głównej mierze na składkach członkowskich osób czynnie zaangażowanych. Dwóch instruktorów wykonuje swoje zadania niemal społecznie. Pomimo tego karatecy borykają się z licznymi problemami finansowymi. Jako jedyni muszą płacić za wynajmowanie sal gimnastycznych. Godzina wynajmu sali kosztuje 40-80 tys. zł, zaś miesięczna składka członkowska wynosi 50 tys. zł - na ile to wystarcza, łatwo policzyć.

Inny problem dotyczy ograniczo-

Dariusz Jasiakiewicz w efektywnym wysoku (Tobi-yoko-geri-jodan)

nych możliwości instruktorów. Panowie Rygiert i Jasiakiewicz mają do pomocy kilku wychowanków i prowadzą zajęcia przez sześć dni w tygodniu. Przydałby się nowy instruktor, który przejąłby na siebie część obowiązków.

— Nie jesteśmy klubem zamkniętym - mówi Dariusz Jasiakiewicz - jeśli byłoby to możliwe to chcielibyśmy utworzyć nowe sekcje, niekoniecznie związane ze sztuką Orientu. W Turku jest wielu nauczycieli w-f, którzy nie chcą jednak zrozumieć, że wśród młodzieży formy olimpijskie się przejadły. Młodzi ludzie szukają czegoś nowego, egzotycznego.

Głównym celem turkowskiego klubu jest rekreacja i zabawa. Zajęcia typowo sportowe prowadzone są tylko dla chętnych. Pan Jasiakiewicz twierdzi, że: — W wielu klubach, także i turkowskich, przeważa podejście wyczynowe, nie ma czasu na rekreację. Jeśli zawodnik nie przynosi wyników - nikt się nim nie interesuje. U nas jest inaczej.

Forma sportu proponowana przez TKSiSW znajduje spory odzew wśród dzieci i młodzieży. Jest to sport dla wszystkich, a przede wszystkim jest to doskonała szkoła charakterów. Wbrew panującej powszechnie opinii, że karate uczy bicia, prawdziwi adepci tej sztuki mają wręcz moralny obowiązek nieuczestniczenia w bijatykach. Przed każdym treningiem odczytywana jest przysięga, której jeden z punktów brzmi: „Nie będziemy rozpowszechniać i stosować stylu walki poza salą, w której ćwiczymy”. Wzorcem przysięgi karateków jest samurajski kodeks Bushido.

W trakcie swej wieloletniej działalności karatecy uczestniczyli w wielu pokazach, Mistrzostwach Polski, wielu z nich reprezentuje wysoki poziom. Do wyróżniających się zawodników należą m.in.: Marcin Kaźmierczak, Waldemar Ciuśniak, Andrzej Kowalski, Dariusz Piasecki, Przemysław Górczyński, Maciej Baszkowski i Roman Zielonka. Być może to oni będą stanowili przyszłe kadry.

Należy mieć nadzieję, że klub będzie się rozrastał, tak jak coraz większe zainteresowanie towarzyszy kulturze wschodniej. Prawdopodobnie jeszcze w tym roku powstaną nowe filie klubowe w miejscowościach sąsiednich Turku. Panowie Rygiert i Jasiakiewicz z umiarkowanym optymizmem patrzą na przyszłość klubu, który jako jedyny w okolicy z prawdziwego zdarzenia propaguje sport i rekreację w formie masowej. Bo nie jest ważne ilu przeciwników można pokonać, najważniejsze by pokonać samego siebie...

Dominik Szczap

ul. Armii Krajowej 1

tel. 50 - 86

Prowadzi zapisy do sekcji Karate Kyokushinkai

Walka o prestiż

W drugim meczu ligi międzyokręgowej w piłce nożnej MKS „Tur” Turek wygrał z Górnikiem II Konin 1:0 (0:0). Jedyłą bramkę meczu strzelił w 56. min. z rzutu karnego Janusz Modrzejewski. Stojące na przeciętnym poziomie spotkanie oglądało około 250 osób, a wśród nich przedstawiciele lokalnego biznesu.

Mecz ten miał potrójny wymiar: nie chodziło jedynie o sukces sportowy; od poziomu i wyniku spotkania zależało pozyskanie sponsorów dla klubu. Poza tym był to pierwszy występ piłkarzy przed własną publicznością. Okazało się, że pomimo słabej postawy zespołu w poprzedniej edycji rozgrywek „Tur” ma jeszcze wielu sympatyków. Być może jest to efekt reklamy - afisze informacyjne można było spotkać niemal wszędzie.

Pierwsza połowa spotkania była bardzo słabym widowiskiem. Gra toczyła się w środkowej części boiska, a pierwszy groźny strzał na bramkę oddali turkowie dopiero w 35. minucie. Kilka minut wcześniej żółtą kartką został ukarany Waldemar Rosiak. Pomimo tego kibice zdawali się być zadowoleni z takiego wyniku - piłkarze z Konina prowadzeni przez grającego do niedawna w pierwszej drużynie „Górnika” Leszka Findlinga uchodzili za drużynę zdecydowanie lepszą.

Od początku drugiej połowy turkowie ruszyli ostro do przodu, obrona „Górnika” zaczęła się gubić. Po jednej z akcji na polu karnym sfaulowany został Mariusz Drzewiecki. Rzut karny pewnie zamienił na bramkę Janusz Modrzejewski.

Od tej chwili zrobiło się ciekawie. Koninianie ostro zaatakowali, jednak piłkarze „Tura” wcale nie mieli zamiaru „murować” własnej bramki. Doskonałą partię rozegrał wspomniany Janusz Modrzejewski, dwa

razy ładną parą popisał się bramkarz „Tura” Piotr Pietraszak ratując zespół od utraty gola.

W ostatnich minutach spotkania „Tur” miał jeszcze dwie okazje do strzelenia bramki, m.in. „stuprocentowej” sytuacji nie wykorzystał Janusz Pańczyk, wynik do końca nie uległ zmianie.

Po meczu zarówno kibice, jak i działacze podkreślali, że wynik nie był przypadkowy, a „Tur” wygrał zasłużenie. O fachową ocenę poprosiliśmy nowego trenera zespołu pana Henryka Torbusa:

— *Bardzo się obawiałem tego spotkania, „Górnika” Konin to przeciwnik wymagający przeciwnik. Nasza drużyna boryka się z problema-*

mi kadrowymi - pięciu zawodników ma kontuzje, dwóch z powodów rodzinnych nie mogło wystąpić. Z tego też powodu nastawiliśmy się na grę w obronie i kontratak. Muszę pochwalić zespół za aktywność i dyscyplinę taktyczną. Dzięki temu udało się nam ten mecz wygrać.

Całe spotkanie bardzo przeżywali działacze klubu, od wyniku zależała przecież pomoc sponsorów. Beźpośrednio po meczu obecni na trybunach biznesmeni i działacze zasiedli przy wspólnym stole, by omówić warunki pomocy.

Drużyna MKS „Tur” Turek wystąpiła w składzie: Piotr Pietraszak, Stanisław Grzeszkiewicz, Sylwin Donart, Janusz Modrzejewski, Piotr Świniarski, Waldemar Rosiak, Andrzej Nowakowski, Edward Bojanowski (od 68. min. Wiesław Migas), Dariusz Adamek (od 78. min. Arkadiusz Kurzaj), Mariusz Drzewiecki, Janusz Pańczyk.

Mecz sędziowała trójka arbitrow z OZPN z Płocka: Henryk Krupsia, Władysław Kucharczyk, Mirosław Sępniak.

Dominik Szczap

W ataku na bramkę „Górnika” Mariusz Drzewiecki (nr 10)

zdj. (o)

Pierwsze zwycięstwo

W pierwszej kolejce rozgrywek ligi międzyokręgowej w piłce nożnej drużyna MKS „Tur” Turek pokonała na wyjeździe zespół „Cukrownika” Chelmica 2:0 (2:0).

Prowadzona po raz pierwszy przez nowego trenera drużyna MKS „Tur” zaprezentowała się bardzo dobrze. Obie bramki piłkarze zdobyli w pierwszej połowie spotkania (28. min. Janusz Pańczyk, 43. min. Mariusz Drzewiecki), przy czym okazji do podwyższenia wyniku było o wiele więcej.

Pierwsze zwycięstwo jest tym cenniejsze, że drużyna przystąpiła do rozgrywek mając za sobą jedynie dwa tygodnie treningu. W najbliższej przyszłości może się okazać, że turkowie nie wytrzymają sezonu kondycyjnie.

„Tur” Turek zagrał w Chelmicy bez dwóch zawodników z podstawowego składu: Andrzeja Wypiórczyka i Roberta Ignaczaka. Obaj zostali wypożyczeni na rok do „Europexu-Basza” Uniejów. (o)

Nowy trener

Henryk Torbus, lat 46. Były zawodnik „Calisii” Kalisz. Do niedawna trener juniorów „Włókniarza” Kalisz, których wprowadził do ligi makroregionu centralnego. Jest wiceprezesa OZPN w Kaliszu do spraw szkolenia. Od niespełna miesiąca trener pierwszej ekipy „Tur” Turek.

— *Z uwagi na krótki okres przygotowawczy, założyliśmy sobie utrzymanie „spokojnego” miejsca w tabeli (między ósmym a jedenastym). Należy sobie zdać sprawę, że tę drużynę musimy budować od podstaw, a więc na wyniki trzeba będzie poczekać. Dużo zależy od tego jak przepracujemy okres zimowy.* (o)

Z ostatniej chwili: W trzeciej odsłonie rozgrywek ligowych, piłkarze MKS „Tur” Turek przegrali w meczu wyjazdowym z MKS Kutno 0:1 (0:1). Bramka padła w 15 minucie, po dośrodkowaniu z rzutu różnego. W dalszej części meczu „Tur” miał lekką przewagę, ale nie mógł jej udokumentować golem. W drugiej połowie kontuzji doznał Mariusz Drzewiecki.

Po trzech kolejkach MKS „Tur” utrzymuje się na miejscach 1-5 w tabeli. Następnym meczem piłkarze rozegrają w najbliższą sobotę w Skierniewicach.

Turniej w „Gambicie”

15 sierpnia w Klubie Bilardowym „Gambit” rozegrano już II turniej w pool bilard. Do rozgrywek stanęło 18. zawodników.

Po kilkugodzinnej grze klasyfikacja turnieju przedstawiała się następująco:

1. Mariusz Mielczarek
2. Jan Brodziak
3. Jacek Jarecki
4. Marek Mazurek
5. Tomasz Goldyka
6. Krzysztof Jaskuła

Turniej rozgrywano tak jak poprzednio na trzech stołach. Publiczność bawiła się znakomicie i zastanawiała się na co zwycięzca przeznaczy nagrodę: 300 tysięcy zł. Organizator rozgrywek zapowiada następny turniej w przyszłym miesiącu.

Jak dotąd żadnego kija bilardowego nie złamano. (I)

Terminarz rozgrywek w klasie „A” na sezon 1993/94 drużyn z rejonu turkowskiego.

<p>Jesień - 1993 r.</p> <p>Termin II - 29.08.1993 r. godz. 15.00 Sparta Konin - Tulisza Tuliszków. godz. 11.00 Zjednoczeni Rychwał - Europex Baszta Uniejów.</p> <p>Termin III - 5.09.1993 r. godz. 15.00 Europex - Nałęcz Babiak. godz. 11.00 Tulisza - Bud-Lex Strzałkowo.</p> <p>Termin IV - 12.09.1993 r. godz. 11.00 Zjednoczeni - Tulisza. godz. 15.00 Europex - Hetman Orchowo.</p> <p>Termin V - 19.09.1993 r. godz. 11.00 Tulisza - Europex.</p> <p>Termin VI - 26.09.1993 r. godz. 11.00 Europex - Vic-</p>	<p>toria Grabów. godz. 14.00 Hetman - Tulisza.</p> <p>Termin VII - 3.10.1993 r. godz. 11.00 Tulisza - Nałęcz. godz. 15.00 Vitkovia Witkowo - Europex.</p> <p>Termin VIII - 10.10.1993 r. godz. 15.00 Europex - Witbud Jaworowo. godz. 15.00 Tulisza - Wiktoria.</p> <p>Termin IX - 17.10.1993 r. godz. 15.00 Vitkovia - Tulisza. godz. 11.00 Olimpia Kolo - Europex.</p> <p>Termin X - 24.10.1993 r. godz. 11.00 Europex - LZS Ślesin. godz. 11.00 Tulisza - Witbud.</p>	<p>Termin XI - 31.10.1993 r. godz. 11.00 Olimpia - Tulisza. godz. 14.00 CKS Sompolno - Europex.</p> <p>Termin XII - 7.11.1993 r. godz. 13.00 Europex - Polonia Golina. godz. 11.00 Tulisza - LZS Ślesin.</p> <p>Termin XIII - 11.11.1993 r. godz. 14.00 Sompolno - Tulisza. godz. 14.00 Sparta - Europex.</p> <p>Drużyny wymienione na pierwszym miejscu są gospodarzami zawodów. Po remoncie płyty boiska drużyna Europex - Baszta Uniejów rozgrywać będzie swoje mecze na własnym stadionie w Uniejowie.</p>
---	--	---

Działająca drugi rok Prywatna Szkoła Języków Obcych
LOGO SCHOOL OF ENGLISH

ogłasza zapisy na rok szkolny 1993/94
Języki: angielski i niemiecki

Nauka odbywa się w małych grupach wiekowych, o różnym poziomie zaawansowania.

Gwarantujemy

- kompetentnego lektora
  - najnowocześniejsze metody nauczania
  - oraz podręczniki zachodnie sprawdzone i popularne na całym świecie.
- Przygotowujemy do egzaminu FIRST CERTIFICATE IN ENGLISH uznanego na całym świecie

oraz prowadzimy kursy:

- język angielski dla biznesmenów
- język niemiecki dla biznesmenów
- korespondencji handlowej w języku angielskim
- korespondencji handlowej w języku niemieckim
- przygotowujące do matury i egzaminów wstępnych z języków: angielski, niemiecki, francuski i rosyjski.

ZAPRASZAMY DZIECI I DOROSŁYCH

(od 5 lat do 100 lat, a nawet więcej!)

Pamiętaj, języków obcych można się nauczyć.

Spróbowali inni, spróbuj i TY!

Z nami to naprawdę proste!

Informacje i zapisy: 62-700 Turek, ul. Armii Krajowej 34
(dawniej Waryńskiego), tel. 25-76

LOGO - BIURO

Zakład Tłumaczeń i Usług Biurowych

poleca usługi w zakresie:

- tłumaczenia tekstów medycznych, prawniczych, technicznych, rozmów handlowych, itp. (także z pieczęcią tłumacza przysięgłego)
- tłumaczenie i obsługa korespondencji handlowej i prywatnej.

KRÓTKIE TERMINY! DOGODNE CENY!

Nasz adres: ul. Armii Krajowej 34 (dawniej Waryńskiego) 62-700 Turek, tel. 25-76

OPROGRAMOWANIE
DLA MAŁYCH I DUŻYCH FIRM

- ◆ System finansowo-księgowy (z VAT) ◆ Placę ◆ Kadry ◆ Absencja
- ◆ Gospodarka magazynowa z fakturowaniem (VAT) ◆ Kasetę ◆ Obsługa wypożyczalni kaset video ◆ Aptekę ◆ Gospodarka lekami ◆ Inne - według indywidualnych zamówień.

WDROŻENIA i SZKOLENIA

w zakresie użytkowania powyższego oprogramowania i podstaw pracy z komputerem!!!

CENY PROMOCYJNE DO 30 WRZEŚNIA!!!

Kontakt: Robert Wojciechowski Turek, tel. 55-47 w godz. 6.00-20.00.

(202/E/93)

PRYWATNY GABINET STOMATOLOGICZNY

lek. dent. Stanisław Harasimowicz; Turek, ul. Kaliska 61 (drugi budynek za Urzędem Miasta); tel. 53-30, wew. 383; czynny: pon., śr., pt., w godz. 12.00-20.00

LASEROWE zabiegi lecznicze i wspomagające leczenie chorób jamy ustnej, działanie przeciwbólowe, przeciwozrostkowe, przyspieszenie gojenia po zabiegach chirurgicznych i inne. Leczenie w znieczuleniu, odbudowa zębów, korony porcelanowe, protezy, wypełnienia światłoutwardzalne. Do końca 1993 r. możliwe tańsze leczenie - informacja w gabinecie po badaniu.

TEGOŁA
CANADSE
CANADA INSULATION

- ☆ rewelacyjne dachów ki bitumiczne (27 kolorów),
- ☆ papy poliestrowe,
- ☆ akcesoria dachowe,
- ☆ tynki akrylowe,
- ☆ izolacje murów i tarasów.

GWARANCJA PRODUCENTA
ATESTY, WYKONAWSTWO.

DYSTRYBUCJA:
PW PRESTIGE

Łódź, ul. Karolewska 1,
tel. 37-55-50.

VIDEOFILMOWANIE

tel. 34-04

Turek

ul. Orzechowa 11

Usługi ksero
w redakcji
„Echa Turku”

Turek, ul. Kaliska 2

OBWIESZCZENIE

Komornik Sądu Rejonowego rewir I
w Turku, ul. Kolska Szosa 28.

Na podstawie art. 867 kpc podaje do publicznej wiadomości, iż w dniu 15.09.1993 o godz. 10.00 w Dobrej w Przedsiębiorstwie Produkcyjno - Usługowym „STAL-BET” odbędzie się licytacja suwnicy bramowej o udźwigu 4,5 t. oszacowanej na kwotę 85.000.000 zł.

Cena wywoławcza wynosi 3/4 sumy oszacowania. Ruchomość można oglądać w miejscu i czasie wyżej oznaczonym.

(227/E/93)

ZARZĄD GMINY WŁADYSŁAWÓW

ogłasza publiczny przetarg ustny na sprzedaż 6. działek handlowych położonych we Władysławowie.

Powierzchnia działek od 0,0081 ha - do 0,0100 ha.

Cena wywoławcza od 3.110.400 zł - do 3.840.000 zł.

Wadium w wysokości 10% ceny wywoławczej danej działki płatne w kasie Urzędu Gminy w dniach 7-8.09.1993 r. w godz. 8.00 - 11.00.

PRZETARG odbędzie się 8.09.1993 roku o godz. 12.00 w siedzibie Gminnego Ośrodka Kultury we Władysławowie.

Informacja - Władysławów, tel. 3.

Zarząd Gminy zastrzega sobie prawo odwołania oraz uchylecia przetargu w części lub w całości bez podania przyczyn.

(119)

Sklep Meblowy

Turek, ul. Wąska 8,

poleca szeroki asortyment MEBLI KUCHENNYCH

SKLEP MEBLOWY

Turek, ul. Kaliska 36 poleca: Meble Pokojowe, Kompletu Wypoczynkowe, Wersalki, Fotele, Łóżeczka, ławostoly.

Ceny rewelacyjnie niskie.

Na terenie miasta Turku dostawa mebli do domu bezpłatnie, poza miastem po cenach konkurencyjnych.

Prowadzimy sprzedaż ratalną.

Zapraszamy
(29)

Kable telefoniczne

XzTKMWXW

żelowane

YXAKXS 1 x 120

YHAKXS 1 x 240

KABLE ENERGETYCZNE

wszystkie napięcia

LINKI AL, AFL

STEROWNICZE YKSY

i pochodne

PRZEWODY

Hurtownia Kabli „BYCHOWO”

Łódź, Brzezińska 264, tel./fax

48-44-90

lub po 20.00 48-11-57.

2/93 aramis

Wielkopolski Bank Kredytowy S.A. Oddział w Turku

ogłasza przetarg nieograniczony na sprzedaż samochodu marki Autosan H9-20/33 - autobus (sklep handlowy) o nr rej. KMA 8918, rok produkcji 1990.

Cena wywoławcza samochodu 220.000.000 zł.

Wszystkich zainteresowanych zapraszamy do przetargu, który odbędzie się w dniu 9 września 1993 r. o godz. 12.00, w siedzibie Wielkopolskiego Banku Kredytowego S.A. Oddział w Turku, Pl. Sienkiewicza 2.

Szczegółowych informacji na temat przedmiotu sprzedaży można zasięgnąć w n/Banku (Wydział Kredytów) w terminie do dnia 8 września 1993r.

Samochód można oglądać do dnia przetargu w godz. od 8.00 - 15.00 na placu Handlowej Spółdzielni Pracy w Turku, ul. Kolska Szosa 28.

Biorący udział w przetargu są zobowiązani uiścić wadium w wys. 10% ceny wywoławczej.

Bank zastrzega sobie prawo odwołania bądź unieważnienia przetargu bez podania przyczyn.

(230/E/93)

Uwaga wędkarze i miłośnicy aktywnej rekreacji!

Sprzedam działki rekreacyjne w Żeronicach (gm. Dobra)

w sąsiedztwie zbiornika wodnego.

Wiadomość: tel. Dobra 345 (wieczorem)

(118/E/93)

ŚRODA 25 VIII

PROGRAM I

- 12.00 Wiadomości
12.10 Program dnia
12.15 „Zawód policjant” - serial krym. prod. USA
13.05-15.15 „Jedynka” na niepokogę
13.05 O poezji z Olgierdem Łukaszewiczem
13.15 W krainie grzmiącego smoka - reportaż z Bhutanu
13.45 Gra muzyka
14.00 Portret europejski Frans Hals.
14.10 Euroturystyka Leżajsk
14.40 „Tak jak w kinie”
15.05 Miniatury - Mahler
15.10 Dzieje portu w Gdyni
15.15 Kino wakacyjne: „Widget” - „Międzygalaktyczna wyprzedaż” - serial prod. USA; „Spełnione życzenie” - serial prod. australijskiej
16.05 Dla dzieci: Teleferie - „Krówka” oraz film prod. fińskiej z serii „Dzieci świata” - „Eva”
16.50 Muzyczna „Jedynka”
17.00 Teleexpress
17.20 „Scheda” - reportaż Jacka Gronowskiego
17.40 „Brama do raju” - reportaż Grzegorza Popielarza
18.00 „Na wariackich papierach” - serial prod. USA
18.50 Raport o zagrożeniach
19.00 Wieczorynka - „Smurvy”
19.30 Wiadomości
19.55 Dwoch na dwóch
20.15 Studio sport (liga piłki nożnej)
21.50 Phil Collins - koncert
22.45 Wiadomości
23.05 Program publicystyczny
23.45 Gorąca linia
24.00 „Panienki z Rocheaufort” - komedia muzyczna prod. franc.
2.00 „Ballada o Januszku” - serial prod. polskiej
3.00 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Panorama
7.35 Wakacje w „Dwójce”
8.05 Program lokalny
8.35 Wakacje w „Dwójce”
8.45 „Robin Hood” - serial anim. prod. włosko-hiszpańskiej
9.10 Video junior
9.35 „Pokolenia” - serial prod. USA
10.00 Wakacje w „Dwójce”
10.05 Na bocznych drogach Europy
10.30 Lato w Polsce
11.00 Panorama
11.05 „Życie zaczyna się po trzydziestce” - „Dwa małżeństwa” - serial obycz. prod. USA
12.00-15.25 Przerwa
15.25 Powitanie
15.30 Sport - gem, set, mecz
15.45 Na wizji - program Jerzego Bralczyka
16.00 Panorama
16.05 Artysta i jego świat: - „Między sztuką i inkwizycją. Świat Veronesego” - film dok. prod. niem.
16.35 Lato w Polsce
17.00 Losowanie gier liczbowych Totalizatora Sportowego
17.05 Skrzydła bliżej marzeń - magazyn
17.30 „Pokolenia” - serial prod. USA
17.55 Halo dzieci - „Opowieści kapitana Misia”
18.00 Panorama
18.05 Program lokalny
18.35 Kolo fortuny - teleturniej
19.05 Świadkowie XX wieku „Dyplomaci” - film dok.
20.10 „Życie zaczyna się po trzydziestce” - „Dwa małżeństwa” - serial obycz. prod. USA
21.00 Panorama
21.30 Ekspres reporterów
22.00 „Nocne sesje” - serial prod. USA
22.25 Halo Sopot
22.30 Teatr Telewizyjny - „Odludki i poeta”, reż. Andrzej Łapicki
23.10 Od Sopotu do Sopotu - Michał Bajor
24.00 Panorama
0.05 Zakończenie programu

CZWARTEK 26 VIII

PROGRAM I

- 12.00 Wiadomości
12.10 Program dnia
12.15 „Klub Paradise” (18) - „Daleko-siężne plany” - serial krym. prod. ang.
13.05-15.15 „Jedynka” na niepokogę
13.05 „Kulki wielki” - film przyrodniczy

- Joanny Wierzbickiej
13.40 „Powszedni żywot jeleni” - film przyrodniczy
14.30 „Wędrujące wydmy” - film o Słowińskim Parku Narodowym
15.15 Kino wakacyjne: „Widget” - „Wielki drenaz mózgow” - serial prod. USA - „Spełnione życzenie” - serial prod. austr.
16.05 Dla dzieci: Teleferie - „Za zadne skarby” oraz film z serii „Niezwycię muzea”, „Muzeum technicz. - zaklęty dźwięk”
16.50 Muzyczna „Jedynka”
17.00 Teleexpress
17.20 Muzy pod gruszą (1) - program kulturalno-artystyczny
18.00 „Dzika Ameryka” - „Dzięcioły” - film przyrodniczy prod. USA
18.30 Wybory'93
18.30 Muzy pod gruszą (2)
19.00 Wieczorynka
19.30 Wiadomości
19.55 Dwoch na dwóch
20.15 „Klub Paradise” (18) - „Daleko-siężne plany” - serial kryminalny prod. ang.
21.10 Wybory'93
21.15 Tylko w „Jedynce”
22.05 Boskie i cesarskie - program publicystyczny
22.45 Wiadomości gospodarcze
23.05 Muzyczna „Jedynka”
23.10 Świat nie przedstawiony: „Trwoga” - film dok.
23.40 Gorąca linia
23.50 Barwy miłości: „3 dni bez wyroku” - film fab. prod. polskiej
1.25 To lubię - Jan Witold Suliga - dyr. Państwowego Muzeum Etnograficznego w Warszawie
1.55 „Maigret” (5) - „Maigret w rodzinnych stronach” - serial kryminalny prod. ang.
2.50 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Panorama
7.35 Wakacje w „Dwójce”
8.05 Program lokalny
8.35 Wakacje w „Dwójce”
8.45 „Kot w butach” - „Fasola wysoka do nieba” - serial prod. jap.
9.10 Najpiękniej na świecie śmieją się dzieci
9.35 „Pokolenia” - serial prod. USA
10.00 Wakacje w „Dwójce”
10.05 Na bocznych drogach Europy
10.30 Lato w Polsce
11.00 Panorama
11.05 „Kamila” (2) - film fab. prod. radz.
(12.10-15.25 Przerwa)
15.25 Powitanie
15.30 Wielka piłka
16.00 Panorama
16.05 Broń XX wieku” (12) - „Czołgi” - film dok.
16.35 Lato w Polsce
16.50 Halo Sopot
16.55 W cieniu Kremla
17.30 „Pokolenia” - serial prod. USA
17.55 Halo dzieci - „Opowieści kapitana Misia”
18.00 Panorama
18.05 Program lokalny
18.35 Kolo fortuny - teleturniej
19.05 Szkoła kłamców
19.35 Publicystyka kulturalna
20.00 XXX Międzynarodowy Festiwal Sopot'93 - Koncert Wspomnień (1)
21.50 W przerwie Panorama
22.05 XXX Międzynarodowy Festiwal Sopot'93 - Koncert Wspomnień (2)
23.20 Halo Sopot
23.30 Camera 2 - „Muzyczny wizerunek miasta”
24.00 Panorama
0.05 Zakończenie programu

PIĄTEK 27 VIII

PROGRAM I

- 12.00 Wiadomości
12.10 Program dnia
12.15 „On i ona” - komedia obycz. prod. USA
13.50-15.15 „Jedynka” na niepokogę
13.50 „Stan ducha”
15.15 Kino wakacyjne: „Widget” - „Dr. M. Dran i jego zwierzęta” - serial prod. USA; „Spełnione życzenie” - serial prod. australijskiej
16.05 Dla dzieci: „kolorowe lato”
16.50 Muzyczna „Jedynka”
17.00 Teleexpress
17.20 „Szyby z Mezyka” - reportaż Barbary Jakubiec
17.40 „Autostrada” - reportaż Grzegorza Popielarza
18.00 Randka w ciemno - zabawa quizowa

- 18.45 „Zulu Gula na wakacjach” - program satyryczny Tadeusza Rossa
19.00 Wieczorynka - „Muminki”
19.30 Wiadomości
19.55 „Dwoch na dwóch”
20.15 „Złota szablą” - serial prod. australijskiej
21.55 Wybory'93
22.05 „Granica” - reportaż
22.15 „Złowić szanse” - program o sytuacji w rybołówstwie bałtyckim
22.45 Wiadomości
23.00 Muzyczna „Jedynka”
23.05 „Uciekinierzy” - „W wagonie kolejowym do wolności” - serial dok. prod. USA
23.35 Gorąca linia
23.45 „Mary Higgins Clark Collelion”
1.20 Koncert dla przyjaciół: „Varsavia Manta”
1.50 „Szpital” - „Cień” - serial obycz. prod. holenderskiej
3.00 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Panorama
7.35 Wakacje w „Dwójce”
8.05 Program lokalny
8.35 Wakacje w „Dwójce”
8.45 „Batman” - serial anim. prod. USA
9.10 „Flip i Flap” - „Ja i mój przyjaciel” - komedia prod. USA
9.35 „Kate i Allie” - serial komediowy prod. USA
10.00 Wakacje w „Dwójce”
10.05 Na bocznych drogach Europy
10.30 Lato w Polsce
11.00 Panorama
11.05 „Ushuaia” - magazyn osobliwości
11.50 Magazyn przechodnia
12.00-15.25 Przerwa
15.25 Powitanie
15.30 Sport - magazyn żużlowy
15.45 Image - magazyn polskich projektantów mody
16.00 Panorama
16.05 Lato w Polsce
16.55 „Kate i Allie” - serial komediowy prod. USA
17.25 Remix - magazyn rockowy
17.55 Halo dzieci - „Opowieści kapitana Misia”
18.00 Panorama
18.05 Program regionalny
20.00 XXX Międzynarodowy Festiwal Sopot'93 - konkurs o Grand Prix
21.10 Panorama
21.25 XXX Międzynarodowy Festiwal Sopot'93 - konkurs o Grand Prix
23.05 „Przystanek Alaska” - serial prod. USA
23.50 Halo Sopot
24.00 Panorama
0.05 Teatr Sensacji w cyklu wg Durbidge'a „Desperaci”
1.15 Studio sport
2.15 Zakończenie programu

SOBOTA 28 VIII

PROGRAM I

- 7.30 Rondo - magazyn informacyjno-gospodarczy
7.50 Rynek AGRO
8.15 Z Polski
8.35 Wszystko o działce
9.00 Ziarno - program red. katolickiej dla dzieci i rodziców
9.25 „Tajemnice zamków Północy” oraz „Walt Disney przedstawia” - „Super Baloo”, „Odzyskać młodość” (1)
11.05 „Opowieści o dzikiej przyrodzie” (9-ost.) - „Rodzina kotów” - serial przyrodniczy prod. USA
11.30 „Halny” - film dok.
12.00 Wiadomości
12.10 „Przygoda w ZOO” (13 i 14) - serial prod. austr.
12.55-16.55 Festiwal Polskiej Twórczości Telewizyjnej
13.05 Warsztat Gala - festiwal
14.35 Bogusław Kaczyński zaprasza dzieci - „Piękna nasza Polska cała” - śpiewa i tańczy „Varsovia”
15.35 Chochlikowe psoty, czyli zmagania z ortografią: h czy ch
16.05 Linia specjalna
16.45 „89 mm od Europy” - film dok.
17.00 Teleexpress
17.20 Muzyczna „Jedynka” - final sierpnioowy
18.10 „Dzień za dniem” (8) - serial obyczajowy prod. USA
19.00 Małe wiadomości DD - program informacyjny dla dzieci
19.10 Wieczorynka: „Strazak Sam”
19.30 Wiadomości
19.55 „Dwoch na dwóch”
20.15 „Skąpiec” (Avare) - komedia prod. fr.
22.15 Pr. publicystyczny
23.00 Wiadomości
23.10 Sportowa sobota
23.45 Program rozrywkowy
0.20 „Anna do nieskończonej potęgi” - film science-fiction prod. USA
2.05 „Szpital” (11) - „Nadziejanie” - serial prod. holend.
3.10 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Panorama
7.35 Kaliber 93 - program wojskowy
8.00 „Ulica Sezamkowa” - program dla dzieci
9.00 Tacy sami - program w języku migowym
9.20 Nauka języka migowego (19)
9.25 Powitanie
9.30 Wspólnota w kulturze
10.00 Halo lato
10.05 Listy z Europy
10.35 My i nasz dom - Zofia Nasierowska i Janusz Majewski
11.00 „Flip i Flap” - „Glupki w Oxfordzie” - komedia prod. USA
12.00 Wzroczka lista przebojów Marka Niedzwieckiego
12.35 „Benny Hill” - angielski program rozrywkowy
13.00 Studio sport - MS w kolarstwie szosowym
13.10 Róbta co chcesz - program Jerzego Owsiaka
13.30 Halo Sopot
13.50 Studio sport
14.00 Wydarzenie tygodnia
14.25 Studio sport
14.30 Lekarz domowy
14.50 Studio sport
15.05 Program dnia
15.15 Zwierzęta świata - Morze Martwe - słodka woda, gorzkie morze (2) - serial dok prod. ang.
15.40 Studio sport
16.00 Panorama
16.05 Losowanie gier liczbowych Totalizatora Sportowego
16.10 „Pełna chata” - „Kłopoty w pracy” - serial komediowy prod. USA
16.40 Wielka gra - teleturniej
17.30 Halo dzieci - „Opowieści kapitana Misia”
17.35 Studio sport
18.00 Panorama
18.05 Program lokalny
18.30 „Ping-pong” - teleturniej
19.00 Halo Sopot
19.30 La la mi do, czyli porykiwanie szarpidrutów
20.00 XXX Międzynarodowy Festiwal Sopot'93 - koncert galowy (1)
21.00 Panorama
21.30 XXX Międzynarodowy Festiwal Sopot'93 - koncert galowy (2)
22.45 Słowo na niedzielę
22.50 „Co się zdarzyło Helen” - film fab. prod. USA
0.25 „Tom Waits - big time” - film prod. USA
1.50 Zakończenie programu

NIEDZIELA 29 VIII

PROGRAM I

- 7.30 Tydzień
8.10 Przystanki codzienności
8.30 Notowania
9.00 Dla młodych widzów: „Laura i Luis” - serial prod. niem.
10.40 W okolicy stwórcy
11.00 „Powrót do źródeł” - film dok. prod. szwedzkiej
11.50 Koncert Życzeń
12.20 „Z kamerą wśród zwierząt” - letnia przygoda
12.45 Rozśpiewane lato tęczyowego music-boxu
13.30 W Starym Kinie: „Dwaj rywale”
15.35 Pieprz i wanilia - z nami przez świat - Halikówna przez Europę
16.15 Studio sport - to i owo na sportowo
16.40 Antena
17.00 Teleexpress
17.30 „Dynastia” - serial prod. USA
18.30 7 dni świat
19.00 Wieczorynka - Walt Disney przedstawia: „Chip i Dale”
19.30 Wiadomości
20.15 „Klejnnot w koronie” - „Podział łupów” - serial prod. ang.
21.10 Koncert z Częstochowy
22.40 Sportowa niedziela
23.30 „Bunt” - film fab. prod. japońskiej
1.15 Program muzyczny
1.45 „Szpital” - „Udręka” - serial prod. holenderskiej
2.45 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Przegląd tygodnia (dla niesłyszących)
8.00 „Tajemniczy opiekun” - serial anim. prod. japońskiej
8.25 Film dla niesłyszących: „Klejnnot w koronie” - „Podział łupów” - serial prod. ang.
9.15 Słowo na niedzielę (dla niesłyszących)
9.20 Powitanie
9.30 Program lokalny
10.30 Kant gigant - super gra
11.00 Notowania mini-listy przebojów
11.15 Cykli świata - XVII Międzynarodowy Festiwal Cyrkowy w Monte Carlo
11.50 Studio sport - MS w kolarstwie szosowym: wyścig zawodowców
12.00 Pan zrywał, miłordzie” - „Dzień

- na wsi” - serial komediowy prod. ang.
12.50 Studio sport
13.00 Podróże w czasie i przestrzeni: „Człowiek z Kon-Tiki” - „U praczątków” - serial dok. prod. ang.
14.00 Studio sport
14.10 Animals
14.50 Studio sport - indywidualne MS - żużel
15.05 Godzina z Hanna-Barbera - filmy anim. dla dzieci
15.50 Studio sport
16.00 Panorama
16.40 Studio sport
17.00 Tęsknoty i marzenia
17.30 Studio sport
18.30 „Ping pong” - teleturniej
19.00 Piknik country - Mrągowo'93
19.40 Studio sport - puchar interkontynentalny w hokeju na trawie mężczyzn - finał
20.10 Program publicystyczny
21.00 Panorama
21.30 Bezłudna wyspa
22.20 „Banita” - „Dziewczyna z Brazylii” - serial prod. kanadyjsko-francuskiej
23.00 Irlandczycy i Huculowie
24.50 Panorama
0.10 Drogi rymu - serial muzyczny
1.05 Zakończenie programu

Poniedziałek 30 VIII

PROGRAM I

- 12.00 Wiadomości
12.10 Program dnia
12.15 „Dynastia” - serial prod. USA
13.05-15.15 „Jedynka” na niepokogę
13.05 Lato na pastwisku
15.05 Reporters - język angielski dla młodzieży
15.15 Kino wakacyjne - „Widget” - „Więźniowie centrum handlowego” - serial prod. USA - „Orli duch” - serial prod. USA
16.05 Teleferie - LUZ - program nastolatków
16.50 „Muzyczna „Jedynka”
17.00 Teleexpress
17.20 Taki jest świat - magazyn reporterski
18.00 „Roseanne” - serial komediowy prod. USA
18.25 Wybory'93
18.30 Taki jest ten świat - magazyn reporterski
19.00 Wieczorynka - „Kapitan Zed i Baza Snów”
19.30 Wiadomości
20.00 Prosto z Belwederu
20.25 Festiwal Polskiej Twórczości Telewizyjnej - Antonio Buero Vallejo - „Gdy rozum śpi”, reż. Piotr Mikucki
22.05 Wybory'93
23.00 Wiadomości
23.15 Muzyczna „Jedynka”
23.20 Wieczór z hipochondrykiem - program Michała Ogórka
24.00 Gorąca linia
0.10 „Dick Francis” - „Falsyfikat” - „System Dylana” - serial prod. amerykańsko-kanadyjskiej
3.20 Zakończenie programu

PROGRAM II

- 7.30 Panorama
7.35 Wakacje w „Dwójce”
8.05 Program lokalny
8.35 Wakacje w „Dwójce”
8.45 „Nowe przygody Calineczki” - „Kryształowy książę z krainy południa” - serial anim. prod. japońskiej
9.10 „La la mi do, czyli porykiwania szarpidrutów”
9.40 „Pokolenia” - serial prod. USA
10.50 Lato w Polsce
11.00 Panorama
11.05 „Powrót Arsena Lupin” - „Hrabina Cagliostro” - serial prod. francuskiej
15.25 Powitanie
15.30 7 dni polskiego sportu
16.00 Panorama
16.05 „Harpunem i kulą” - film dok. Jana Mara
16.30 Lato w Polsce
16.50 Polska Kronika Filmowa
17.00 Przegląd kronik filmowych
17.30 „Pokolenia” - serial prod. USA
17.55 Halo dzieci: „Opowieści kapitana Misia” - „Camy” - serial anim. prod. niem.
18.00 Panorama
18.05 Program lokalny
18.35 Kolo fortuny - teleturniej
19.05 „Małe smoki” - „Tajwan” - serial dok. prod. australijskiej
20.00 „Błyskawice” - „Belfast mówi: nie” - serial dok. prod. USA
20.30 Auto - magazyn motoryzacyjny
21.00 Panorama
21.30 Sport
21.40 Vademecum wyborcy
22.00 „Chińska róża” - film fab. prod. USA
23.40 Noc i stres
24.00 Panorama
0.05 Zakończenie programu

18.00 The Soul of MTV
19.00 MTV Prime
20.00 Dial MTV
20.30 Billy Idol Rockumentary
22.00 Greatest Hits
23.15 MTV at the Movies
23.30 MTV News at Night
23.45 3 from 1
0.00 Partyzone

DSF

12.30 Freizeitratgeber
13.00 Gielda
14.00 Sport-Show
15.00 Golf live
17.00 Plicht und Kur
18.00 Fun Sport
19.30 Sport-Report
20.00 Trans World Sports
21.00 Tennis
22.00 Offensiv
23.00 Golf

Eurosport

10.00 Leichtathletik-WM
12.00 Surfen
13.00 Triathlon-WM
14.00 Snooker
16.00 Badminton
17.00 Golf
18.00 Olympia Magazin
20.00 Motors
21.00 Motorsport
22.00 Fußball
23.00 Tennis

SAT 1

11.20 5 razy 5
11.50 Kolo fortyny
12.30 Schatten der Leidenschaft
13.20 Trapper John, M.D.
14.15 Nachbarn
14.45 Bonanza
15.45 Raumschiff Enterprise
16.45 Ruck-Zuck
17.20 Idę na całość!
18.00 Regionalreport
19.30 Kolo szczęć
20.15 Marandis Heimkehr - film
22.00 Sharky und sein Profil - kryminal

SAT 1

11.50 Roseanne - serial
12.25 Kolt na wszelki wypadek - serial
13.25 Luke, der einzige Zeuge - film
15.10 Caulfields Witwen - serial
16.10 Mr. Belvedere - serial
16.35 Cudowna Jeannie - serial
17.10 Trick 7
18.25 Herzubube mit zwei Damen
18.55 Unser lautes Heim - serial
19.25 Roseanne - serial
20.15 Kto tu jest szefem? - serial
21.15 Jaka i McCabe - serial
23.10 Hawaii 5.0 - serial

MTV

10.00 VJ Manjine
13.00 VJ Simone
15.00 Greatest Hits
17.00 The MTV Coca-Cola Report
17.15 MTV at the Night
17.45 3 from 1
18.00 The Soul of MTV
18.30 MTV Prime
20.00 Dial MTV
20.30 Janet Jackson Rockumentary
22.00 Greatest Hits
23.00 The MTV Coca-Cola Report
23.45 3 from 1

Eurosport

9.00 Rad-WM live
10.00 Eurofun
18.00 Triathlon-WM
20.00 Surfen
20.00 Rad-WM
22.00 Motors
23.00 Kickboxen

DSF

12.00 Fun Sport
13.00 Gielda
14.00 Sport-Show
15.00 Sport am Nachmittag
17.00 Sport dokumentation
18.00 Fun Sport
19.30 Pro Superbike
20.00 Sport-Report
20.00 Sport at Abend
22.00 Plicht und Kur

RTL 2

12.00 Filmowy powt.
12.30 Dezerat
18.05 Ruck-Zuck
18.35 Dr. Westphal
18.50 Mit Herz und Scherz - serial
20.15 Nachrichten-film
22.20 Sundown - serial

CZWARTEK 26.08

RTL plus

11.30 Familienduell
12.30 Springfield Story
13.00 California Clan
14.10 Nofur California
15.00 Mord ist ihr Hobby
16.00 Hans Meiser
17.00 Wer ist hier der Boß?
17.30 Eine schrecklich nette Familie
18.00 Eif 99
19.10 Explosiv - magazyn
19.40 Gute Zeiten, schlechte Zeiten
20.15 Herzubube mit zwei Damen - serial
20.15 Strasznie mila rodzinika - serial
21.15 Nofur
22.10 Explosiv

SAT 1

12.30 Cienie namiętności - serial
13.20 Traper John M.D.
14.15 Sędzi - serial
14.45 Bonanza - serial
16.45 Ruck-Zuck
17.20 Idę na całość!
18.00 Regionalreport
19.30 Kolo szczęć
20.15 Marandis Heimkehr - film
22.00 Sharky und sein Profil - kryminal

DSF

12.00 Fun Sport
13.00 Gielda
14.00 Sport-Show
15.00 Sport am Nachmittag
17.00 Sport dokumentation
18.00 Fun Sport
19.30 Pro Superbike
20.00 Sport-Report
20.00 Sport at Abend
22.00 Plicht und Kur

RTL 2

12.00 Filmowy powt.
12.30 Dezerat
18.05 Ruck-Zuck
18.35 Dr. Westphal
18.50 Mit Herz und Scherz - serial
20.15 Nachrichten-film
22.20 Sundown - serial

CZWARTEK 26.08

RTL plus

11.30 Familienduell
12.30 Springfield Story
13.00 California Clan
14.10 Nofur California
15.00 Mord ist ihr Hobby
16.00 Hans Meiser
17.00 Wer ist hier der Boß?
17.30 Eine schrecklich nette Familie
18.00 Eif 99
19.10 Explosiv - magazyn
19.40 Gute Zeiten, schlechte Zeiten
20.15 Herzubube mit zwei Damen - serial
20.15 Strasznie mila rodzinika - serial
21.15 Nofur
22.10 Explosiv

SAT 1

12.30 Cienie namiętności - serial
13.20 Traper John M.D.
14.15 Sędzi - serial
14.45 Bonanza - serial
16.45 Ruck-Zuck
17.20 Idę na całość!
18.00 Regionalreport
19.30 Kolo szczęć
20.15 Marandis Heimkehr - film
22.00 Sharky und sein Profil - kryminal

DSF

12.00 Fun Sport
13.00 Gielda
14.00 Sport-Show
15.00 Sport am Nachmittag
17.00 Sport dokumentation
18.00 Fun Sport
19.30 Pro Superbike
20.00 Sport-Report
20.00 Sport at Abend
22.00 Plicht und Kur

RTL 2

12.00 Filmowy powt.
12.30 Dezerat
18.05 Ruck-Zuck
18.35 Dr. Westphal
18.50 Mit Herz und Scherz - serial
20.15 Nachrichten-film
22.20 Sundown - serial

SOBOTA 28.08

RTL plus

8.10 Kindererzieher
12.45 Full House - serial
13.10 Der Prinz von Bel-Air - serial
13.38 Major Dad - serial
14.00 Pilzbericht - serial

20.16 Bonnie und Clyde auf italienisch - komedia
22.05 Gielda - thriller
23.50 Der Ankläger - film

PONIEDZIALEK 30.08

RTL plus

12.30 Springfield Story
13.20 California Clan
14.10 Nofur California
15.00 Mord ist ihr Hobby
16.00 Hans Meiser
17.00 Wer ist hier der Boß?
17.30 Eine schrecklich nette Familie
18.00 Eif 99
19.10 Explosiv - magazyn
19.40 Gute Zeiten, schlechte Zeiten
20.15 Herzubube mit zwei Damen - serial
20.15 Strasznie mila rodzinika - serial
21.15 Nofur
22.10 Explosiv

SAT 1

11.00 Glückszahl
11.40 Die Jacksons: Ein amerikanischer Traum - serial
13.30 Love Story - film
15.15 Ein total verrückter Urlaub - komedia
16.45 Punkt, Punkt, Punkt
17.20 Geh aufs Ganze!
18.00 Ran - Fußball-Bundesliga
20.15 glück mit Monika - film
22.00 Jux & Daliere
23.00 Top Model - erotyk

SAT 1

12.25 M.A.S.H. - serial
12.55 Air Force
14.00 Frei geboren
15.00 Frauen für die Teufelinsel - film fab.
17.30 Der Ninja-Meister - sens. USA
18.25 Herzubube mit zwei Damen - kom. USA
18.55 Unser lautes Heim - serial
19.25 Roseanne - serial kom.
20.15 Madhouse - komedia
22.05 Zero Boys - horror

MTV

11.00 The Big Picture
11.30 VJ Manjine
12.00 Filmowy powt.
13.00 MTV's First Look
14.00 Festival Weekend
17.00 Dance with Simone
18.30 MTV News Weekend Edition
19.00 European Top 20
21.00 Saturday Night Live Vintage
22.00 The Soul of MTV
23.00 MTV's First Look

DSF

10.00 Trans World Sports
13.00 Sport-Querschnitt
13.30 Motoren und Legenden
14.00 Fit mit DSF
15.00 Golf live
17.00 Plicht und Kur
18.00 Basketball live
19.00 Sport-Report
19.30 Basketball live
21.00 Golf
22.00 Super Cross
23.00 Wrestling

RTL 2

11.00 Der verkaufte Sherlock Holmes - komedia
14.15 Die Nacht vor der Hochzeit - film fab.
16.15 Nur der Wind - Fredrys größter Traum - film fab.

Eurosport

10.00 Rad-WM live
12.00 Tennis
13.00 Formel 1 live
14.00 Rad-WM live
18.00 Golf
20.00 Formel 1
21.00 Leichtathletik live
23.00 Tennis

NIEDZIELA 29.08

RTL plus

10.00 Wander Woman - serial
11.00 Zurück in die Vergangenheit - serial
12.00 Tropical Heat - serial
13.00 Mój ojciec jest z innej planety
14.00 Formel 1 live
15.35 Big Hawaii - serial
16.40 Brust oder Keule - komedia
18.30 Mit Herz und Scherz - serial krym.
20.15 Wenn du bei mir bist - film obyczajowy
22.45 Prime Time
23.35 Playboy

SAT 1

10.20 Love Story - film obyczajowy
12.15 Reinhold Messner
12.45 Bleib gesund - magazyn
13.15 Quer durch die Galaxie und dann links - a-1
13.45 Mit Pech und Schwefel - western
15.15 Michael Jackson - koncert
17.30 Baywatch - Die Rettungsschwimmer von Malibu - serial
20.15 Die Jacksons - cz. II. koncert
22.00 Talk im Turm
23.55 So gesehen

DSF

12.45 Der Ninja-Meister
13.45 Tierisch prominent
13.55 Im Reich der wilden Tiere
17.05 Brooklyn Blues - Das Gesetz der Gossa - komedia
18.35 Matlock - serial
19.30 Die Reporter
20.15 Der schwarze Falke - western
22.40 Das große Fräsen - film fab.

MTV

11.30 European Top 20
13.00 MTV's First Look
14.00 MTV Sports
14.30 Long Festival Weekend
18.00 Unplugged Blues
18.30 MTV News Weekend Edition
19.00 US Top 20
21.00 120 Minutes

Eurosport

10.00 Rad-WM live
13.00 Formel 1 live
16.00 Rad-WM live
17.00 Tennis
19.00 Golf
21.00 Motorsport live
23.00 Motorsport live

DSF

12.30 Sport-Querschnitt
14.00 Polo
15.00 Golf live
16.00 Das große Ding live
16.30 Golf live
17.30 Monster Trucks
18.00 Motorsport
19.00 Ohne Narven
19.30 Sport Report
20.00 Sport am Abend
22.00 Fußball
23.00 Ring frei

RTL 2

14.45 Insel der tausend Trüme
16.10 Spiel zu dritt - film muz.
17.56 Action News
18.06 Twist and Shout - Rock'n'Roll und mehr - film fab.

WTOREK 31.08

RTL plus

12.00 Springfield Story - serial
13.20 California Clan
14.10 Nofur California
15.00 Mord ist ihr Hobby - serial
16.00 Hans Meiser
17.00 Wer ist hier der Boß?
17.30 Eine schrecklich nette Familie
18.00 Eif 99
19.10 Explosiv - magazyn
19.40 Gute Zeiten, schlechte Zeiten
20.15 Miami Vice - serial krym.
22.00 Der heiße Stuhl
23.00 L.A. Law

SAT 1

12.30 Schatten der Leidenschaft - serial
13.20 Trapper John, M.D.
14.15 Nachbarn
14.45 Bonanza
15.45 Raumschiff Enterprise
16.45 Ruck-Zuck
17.20 Idę na całość!
18.00 Regionalreport
19.30 Kolo szczęć
20.15 Marandis Heimkehr - film
22.00 Sharky und sein Profil - kryminal

DSF

12.00 Fun Sport
13.00 Gielda
14.00 Sport-Show
15.00 Sport am Nachmittag
17.00 Sport dokumentation
18.00 Fun Sport
19.30 Pro Superbike
20.00 Sport-Report
20.00 Sport at Abend
22.00 Plicht und Kur

RTL 2

12.00 Filmowy powt.
12.30 Dezerat
18.05 Ruck-Zuck
18.35 Dr. Westphal
18.50 Mit Herz und Scherz - serial
20.15 Nachrichten-film
22.20 Sundown - serial

CZWARTEK 2.09

RTL plus

11.30 Familienduell
12.30 Springfield Story
13.00 California Clan
14.10 Nofur California
15.00 Mord ist ihr Hobby
16.00 Hans Meiser
17.00 Wer ist hier der Boß?
17.30 Eine schrecklich nette Familie
18.00 Eif 99
19.10 Explosiv - magazyn
19.40 Gute Zeiten, schlechte Zeiten
20.15 Herzubube mit zwei Damen - serial
20.15 Strasznie mila rodzinika - serial
21.15 Nofur
22.10 Explosiv

SAT 1

12.30 Cienie namiętności - serial
13.20 Traper John M.D.
14.15 Sędzi - serial
14.45 Bonanza - serial
16.45 Ruck-Zuck
17.20 Idę na całość!
18.00 Regionalreport
19.30 Kolo szczęć
20.15 Marandis Heimkehr - film
22.00 Sharky und sein Profil - kryminal

DSF

12.00 Fun Sport
13.00 Gielda
14.00 Sport-Show
15.00 Sport am Nachmittag
17.00 Sport dokumentation
18.00 Fun Sport
19.30 Pro Superbike
20.00 Sport-Report
20.00 Sport at Abend
22.00 Plicht und Kur

RTL 2

12.00 Filmowy powt.
12.30 Dezerat
18.05 Ruck-Zuck
18.35 Dr. Westphal
18.50 Mit Herz und Scherz - serial
20.15 Nachrichten-film
22.20 Sundown - serial

14.00 Tennis
15.00 Eurogala
19.00 Eurofun
20.00 Eurotennis
22.00 Boxen
23.00 Snooker

DSF

12.00 Verrückte Rekorde
12.30 Freizeitratgeber
13.00 Gielda
13.45 Training
14.00 Motorsport
17.00 Plicht und Kur
18.00 Sportworld
18.30 Sport & Show
20.00 Sport am Abend
22.00 Offensiv
23.00 Ring frei

RTL 2

11.10 Dr. Westphal - serial
12.10 Filmowy powt.
12.35 Dezerat
18.05 Ruck-Zuck
18.35 Dr. Westphal - serial
19.30 Mit Herz und Scherz - serial
20.15 Der weg zum Sieg
22.05 Der nackte Wahinn - thriller
23.50 Der Ankläger - serial

SAT 1

11.50 Kolo fortyny
12.30 Schatten der Leidenschaft
13.20 Trapper John, M.D.
14.15 Nachbarn
14.45 Bonanza
15.45 Raumschiff Enterprise
16.45 Ruck-Zuck
17.20 Idę na całość!
18.00 Regionalreport
19.30 Kolo szczęć
20.15 Marandis Heimkehr - film
22.00 Sharky und sein Profil - kryminal

MTV

10.00 VJ Manjine
13.00 VJ Simone
15.00 Greatest Hits
17.00 The MTV Coca-Cola Report
17.15 MTV at the Night
17.45 3 from 1
18.00 The Soul of MTV
18.30 MTV Prime
20.00 Dial MTV
20.30 Billy Idol Rockumentary
22.00 Greatest Hits
23.15 MTV at the Movies
23.30 MTV News at Night
23.45 3 from 1

DSF

12.30 Freizeitratgeber
13.00 Gielda
13.45 Training
14.00 Motorsport
15.00 Eishockey live
17.00 Rocksport
18.00 Mountainbike
19.30 Eishockey live
22.00 Offensiv
23.00 Ring frei

Eurosport

10.00 Triathlon
11.00 Ruder-WM live
13.00 Formel 1 Magazin
18.00 Ruder-WM live
18.00 Surfen
19.00 Basketball live
20.00 Sportnews
21.00 Basketball live
22.30 Fußball

RTL 2

11.10 Dr. Westphal
12.00 Filmowy powt.
17.25 Dezerat M. - serial
18.05 Ruck-Zuck
18.35 Dr. Westphal
19.15 Mit Herz und Scherz - serial
20.15 Ein tollkühner Draufgänger - film
22.00 Exklusiv - Die Reportage
23.50 Die Choiknaben - dramt

PIATEK 3.09

RTL plus

12.30 Springfield Story
13.00 California Clan
14.10 Nofur California
15.00 Mord ist ihr Hobby
16.00 Hans Meiser
17.00 Kto tu jest szefem?
18.00 Eif 99
19.10 Explosiv
19.40 Gute Zeiten, schlechte Zeiten
20.15 Die Heimatmelodie
21.10 Salzburger Nockerln - serial
22.10 BAT 21 - Mitten in Feuer - film

SAT 1

11.20 Risikar was!
11.50 Kolo fortyny
12.30 Schatten der Leidenschaft - serial
13.20 Traper John M.D.
14.15 Sędzi - serial
14.45 Bonanza - serial
15.45 Raumschiff Enterprise
16.45 Ruck-Zuck
17.20 Geh aufs Ganze!
18.00 Bloki informacyjny
18.30 Kolo fortyny
20.15 Das Messer - dramt
22.10 Ran
23.10 Flotta Biester auf der Schulbank - erotyk

DSF

11.35 Roseanne
12.05 Perry Mason
13.05 Max Monroe - wah, wenn er losgelassen - pilot film
14.55 Caulfields Witwen - serial
15.55 Mr. Belvedere
16.25 Cudowna Jeannie - serial
16.55 Trick 7
18.25 Herzubube mit zwei Damen - serial
19.25 Roseanne
20.15 Sahara
22.25 Mancuso FBI - serial
23.30 Tod in LA. - film sens.

MTV

10.00 VJ Manjine
13.00 VJ Simone
15.00 Greatest Hits
17.00 The MTV Coca-Cola Report
17.15 MTV at the Night
17.45 3 from 1
18.00 The Soul of MTV
18.30 MTV Prime
20.00 Dial MTV
20.30 Janet Jackson Rockumentary
22.00 Greatest Hits
23.00 The MTV Coca-Cola Report
23.45 3 from 1

Eurosport

12.30 Fantastisch reisen
13.00 Gielda
13.45 Training
14.00 Drag Racing
15.00 Eishockey live
17.30 Rocksport
18.00 Motorsport
19.00 Sport-Report
21.30 Eishockey live
22.00 Wrestling
22.50 Fußball

Eurosport

10.00 Radesport
11.00 Basketball live
12.30 Allmain ESP
13.00 Basketball live
16.00 American Football
18.00 Basketball live
20.00 Sportnews
21.30 Motorsport Magazin
22.00 Boxen
23.30 Basketball live

RTL 2

11.10 Dr. Westphal
12.10 Filmowy powt.
17.25 Ruck-Zuck
18.05 Ruck-Zuck
18.35 Dr. Westphal
19.30 Mit Herz...
20.15 Tease-Club
22.05 Dead Point Sunast Strip - thriller
23.30 Westfall mit dem Tod

Usługi ksero w redakcji „Echa Turku” Turek, ul. Kaliska 2

Anteny satelitarne

Sprzedż ratalna
i gotówkowa,
tel. 16-95 Turek
(124/E/93)

Firma wroclawska

poszukuje dwupokojowego, samo-
dzielnego mieszkania z wygodami
w Turku.

Oferty składać: Biuro Ogłoszeń, Tu-
rek, Uniejowska, 6 tel. 47-49. (233/E/93)

PRZEDSIĘBIORSTWO HANDLOWO-USŁUGOWE „TUKAN”

ul. Młodych 6/16, tel. 54-38

oferuje:

- ☛ sztuczne kwiaty
- ☛ donice, gazony
- ☛ papierosy
- ☛ sztuczne ptaki
- ☛ znicze

(123/E/93)

WCT

BILETY LOTNICZE

Rezerwacja i sprzedaż
HOTEL „Konin”,
Aleje 1 Maja 13,
pok. 204, tel. 42-56-45

B.U.T. „Grantur” organizuje 10-dniową wycieczkę do Włoch

Włocławek, Florencja, Rzym, Waty-
kan, Monte Cassino, Asyz, San
Marino, Triest, Wiedeń
Termin 24.09-3.10.93 r.
Cena 3.600.000 zł.
Zapraszamy!
Turek, ul. Kaliska 6, tel. 32-98

Nowo otwarty pawilon meblowy „RABAT”

Turek, Kolska Szosa 62 (wjazd do CPN)

poleca:

- swarzędzkie meble pokojowe
- meble kuchenne
- komplety wypoczynkowe
- zestawy młodzieżowe
- wersalki, narożniki, łóżeczka, stoły, krzesła, ławostoly.

Prowadzimy sprzedaż ratalną bez zyran-
tów z niskim oprocentowaniem.

Zapraszamy w godz. od 10.00-18.00,
w każdą sobotę od 10.00-14.00.

(232/E/93)

Ogłoszenia

„Echo Turku”

Biuro ogłoszeń
ul. Uniejowska 6
tel. 47-49

Hurtownia „Koliba”

Łódź, ul. Próchnika 13, tel. 32-42-84

oferuje: guziki, zamki błyskawiczne, nici,
sznurowadła, paski do zegarków, sztuczna
biżuterię, drobną galanterię.

Uwaga: hurtownia nie jest podatnikiem
VAT-u. (228/E/93)

Specjalista - Dermatolog

dr n. med. Piotr Styczyński
Przyjęcia: poniedziałki 11.00-12.00,
środa 13.00-14.00, piątki 15.30-17.00
Gabinet: Turek ul. Milewskiego 8
pokój 120 - Spółdzielnia „Tara”,
adres domowy:
Łódź, ul. Zarzewska 50 m 15, tel. 81-01-58
(212/E/93)

Samochodem

osobowo-ciężarowym
podejmę każdą pracę.

Również wyjazdy zagraniczne.
Tel. 23-39. (223/E/93)

OGŁOSZENIA DROBNE

Sprzedam

kę budowlaną w Dobrej, tel. 118 Dobra (113/E/93) 1,4 i combi rocznik 1990. Tel. 14-83 (123)

Tanio sprzedam ETZ-250 r.1982. Wzmacniacz gitarowy LDM 100 W. Wyzwolenia 8/101. (225/E/93)

Sprzedam garaż blaszany. Tel.14-58 po 18.00. (224/E/93)

Sprzedam tanio okna drewniane używane. Turek, tel. 16-79. (222/E/93)

Sprzedam zakład produkcji rajstop. Łódź, tel. 53-40-03. (203/E/93)

Sprzedam Poloneza „Caro” 1991 rok Turek 21-46 (115/E/93)

Sprzedam 9-arową dział-

Sprzedam trzy regały, dwie lady (przeszklona i pełna) oraz trzy wieszaki sklepowe (nowe), tel 25-25 (112/E/93)

Sprzedam Volkswagen transporter 1,6, r.1980, tel. 49-46 (229/E/93)

Sprzedam działkę z altaną przy ul. Konińskiej, heblarkę. Tel 15-43 (226/E/93)

Kupię

Kupię mieszkanie M-3 (spółdzielcze). Wiadomość w redakcji, tel 53-41 (120)

Sprzedam Opel Kadett

Różne

Kupię mieszkanie M-2, M-3 w Turku, wiadomość w Spółdzielni Mieszkaniowej „Tęcza”, pok. nr 2. (116/E/93)

Lokal handlowy do wynajęcia 53 m kw., Browarna 8, tel. 31-00 (121/E/93)

Wykonuję elementy płotów drewnianych, sztachety, itp. Wkała, Młyny Miłaczewskie 15, 62-709 Malanów (231/E/93)

Jeden lub dwa pokoje, kupię lub wynajmę. Tel. 51-59 od godz. 18.00 (231/E/93)

Autocomplex

części zamienne
na zamówienie
Dom Usług (parter)

Turek, ul. Gorzelniana 1. (69)

SC „Lecznica dla zwierząt”

w Turku informuje, że: obo-
wiązkowe szczepienia och-
ronne p/w wścieklicznie dla
psów trwać będą do końca
sierpnia.

Turek, ul. Fółwarczna 12,
tel. 41-58.

OBWIESZCZENIE O LICYTACJI NIERUCHOMOŚCI

Komornik Sądu Rejonowego w Turku rewir I
ul. Kolska Szosa 28

na podstawie art. 953 par. 1kpc podaje do publicznej wiadomości, że w dniu:

30 września 1993 o godzinie 13.30 w Sądzie Rejonowym w Turku odbędzie się licytacja nieruchomości należącej do dłużnika Sylwestra Wasielczyka składającej się z: nieruchomości rolnej o pow. 1,09 ha położonej w Skęczniewie, gm. Dobra, mającej urzędzoną księgę wieczystą nr KW 26605. Działka w planie przestrzennego zagospodarowania Urzędu Miasta i Gminy Dobra przeznaczona jest pod zieleń rekreacyjną z zabudową letniskową.

Nieruchomość oszacowana została w trybie art. 948 kpc na sumę: 39.948.000,-

Cena wywoławcza wynosi 3/4 sumy oszacowania. Przystępujący do przetargu obowiązany jest złożyć w myśl art. 962 par. 1 kpc rękojmię w wys. 1/10 części sumy oszacowania. Rękojmię należy złożyć w gotówce albo postaci książeczki oszczędnościowej.

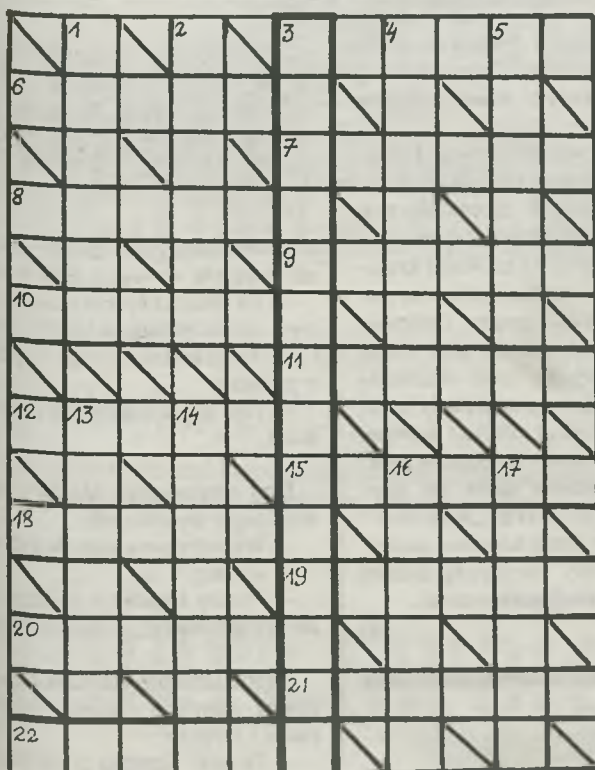
(234/E/93)

Koledze Pawłowi Obersztynowi radnemu Rady Miejskiej w Turku serdeczne wyrazy współczucia z powodu śmierci

ojca

składają
Rada Miejska
i Zarząd Miasta w Turku

Krzyżówka dla dorosłych nr 18

Litery w oznaczonej kolumnie utworzą rozwiązanie.

Pionowo:

3. Nacznynie do mokrej obróbki papierów fotograficznych, 6. Stolica Mali (Afryka), 7. Sprzęt turystyczny, 8. Żaloty, przymilanie się, 9. Szklivo, 10. Berbec, 11. Uznany pisarz, 12. Stan w pd. Brazylii, 15. Krótki utwór literacki, 18. Ośła kielbasa, 19. Ciało niebieskie z warkoczem, 20. Renifer północnoamerykański, 21. Członek składu sądu, 22. W mitach greckich nimfy wodne.

Pionowo:

1. Skala wapienna używana w budownictwie i rzeźbiarstwie, 2. Organ, 4. Zamiana, 5. Opilki drewniane, 13. Pustynia w Chile, 14. Aminokwas występujący w białku, 16. Sposób wypowiedzania dźwięków mowy, dykcja, 17. Przebywa na letnisku.

Krzyżówkę nr 16 prawidłowo rozwiązała pani Krystyna Miłowska zam. Mikulice 42, 62-730 Dobra (zapraszamy do redakcji po odbiór nagrody).

Odpowiedzi prosimy przysyłać do redakcji do dn. 24.08.1993 r.

Justyna Rogowska

Rozwiązaniem krzyżówki jest wyraz w oznaczonym polu.

Poziomo:

- Ma kota Klakiera i nie lubi Smurfów.
- Życzenie spokojnej nocy.
- Powłoczka na poduszkę.
- Świat roślin i zwierząt, nazywamy ją także naturą.
- Nazywamy tak kogoś, kto uratował się z tonącego statku.
- Masa wody spadająca z góry - na przykład Niagara.
- Idzie rak ... jak uszczypnie będzie znak.
- Toruńskie ciastka.
- Noszą je ludzie, gdy pada deszcz.
- Muzyk, który gra na pianinie.
- Wiosenne kwiaty, słynie z nich Holandia.
- Sprzedaje lekarstwa.

Odpowiedzi prosimy przysyłać na adres redakcji ul. Kaliska 2.

W losowaniu biorą udział tylko te kartki pocztowe, na których zaznaczony jest wiek dziecka.

„Bezлюдna wyspa” to prawidłowe hasło krzyżówki nr 16.

Gratulujemy! Nagrodę wylosowała Justyna Rogowska lat 11, zam. Turek, Os. Wyzwolenia 5/9.

Nagrody za rozwiązanie krzyżówek w nr 18 ufundowała Terenowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Turku. Dziękujemy!

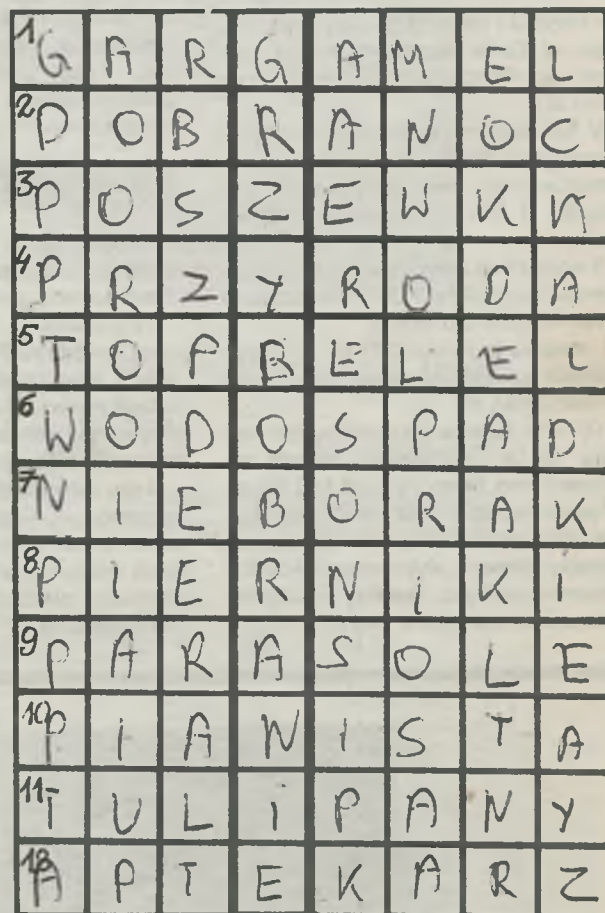
We wtorek 10 sierpnia odbyło się losowanie drugiej edycji „Gry o milion”.

W sklepie jubilerskim przy ul. Kaliskiej 15, w obecności świadków tradycyjna „sierotka” wylosowała kartkę Jolanty Wójcik zam. przy ul. Obrońców Westerplatte.

Panią Jolantę zapraszamy do sklepu z dowodem tożsamości. Ma Pani prawo do bezpłatnych zakupów towarów za milion zł.

Gratulujemy!

Krzyżówka dla dzieci nr 18

ECHO TURKU: pismo spraw lokalnych, dwutygodnik, ukazuje się od 1991r., nakład 7.500 egz.

ADRES REDAKCJI: Turek 62-700, ul. Kaliska 2, tel/ fax 53-41, WYDAWCA: PPH Konimpex 62-510 Konin, ul. Spółdzielców 3.

BIURA OGŁOSZEŃ: Uniejowska 6, tel. 47-49, Wypożyczalnia kaset video „KLAPS II” Dworzec PKS

REDAGUJE ZESPÓŁ: Mariusz Krzyżaniak, Andrzej Piasecki (redaktor naczelny), Dominik Szczap, Andrzej R. Tyczyński, Izabela Zawadka.

ZESPÓŁ WSPÓŁPRACOWNIKÓW: Krystyna Baranowska, Hanna Choinka Roman Choinka, Marek Jabłoński, Maria Nitecka, Tadeusz Rabięga.

FOTOREPORTERZY: Sylwin Jafra, Andrzej Marzuchowski.

SEKRETARIAT: Maria Szymańska
Redakcja zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i poprawek w nadsyłanych tekstach. Materiałów nie zamawianych nie zwracamy, za treść ogłoszeń nie odpowiadamy.

NR konta BS-931405-71202-136-61

Druk — Zakład Poligraficzny WWP, Poznań, ul. Ziębicka 16, Lasercomp — „PROMOCJA 22”

Horoskop

od 25 sierpnia do 7 września

BARAN (21.03.-20.04.) - Nowe sprawy wymagające zdecydowania, odpowiedzialności, ale i dowcipu. Dalej przyjacielska Waga.

BYK (21.04. - 21.05.) - Zbyt autorytatywnie narzucasz swe zdanie otoczeniu. Twoje oceny nie zawsze są sprawiedliwe. Popatrz! Wokół Ciebie są też inni ludzie. Pozwól mieć im własne zdanie. Zwróć uwagę na Koziorożca. Wart jest tego.

BLIŹNIĘTA (22.05 - 21.06.) - Wakacje co prawda się skończyły, jednak niepowtarzalna okazja do spełnienia swoich podróżniczych marzeń. Twój partner ciągle Cię obserwuje, weź to pod uwagę. Piątek dalej Twoim dobrym dniem.

RAK (22.06. - 22.07.) - Zapowiadają się spokojne relaksowe dni. Na pierwszy plan wysunie się życie rodzinne i sprawy

z nim związane. Propozycje, które otrzymasz od przyjaznego Byka rozważ poważnie - opłaci się.

LEW (23.07. - 22.08.) - Jeśli uważasz, że masz rację, zarycz głośno. Wiele zmian i to na lepsze. To co się wydarzy mimo pozorów będzie korzystne dla Ciebie i zupełnie zmieni Twoją sytuację. Lwa, przyjemniej Wam będzie ryczeć razem.

PANNA (23.08. - 22.09.) - Trzymaj dalej taki puls serca, a coraz częściej uśmiech zagości na Twojej twarzy. Ale bądź sobą, miej swoje zdanie, unikaj plotek i intryg. Nie wahaj się odpowiedzieć: tak, na daną Ci propozycję wyjazdu. Obserwuje Cię nieustraszony Byk.

WAGA (23.09. - 22.10.) - Sprawy, które podejmujesz teraz okażą się bardzo istotne, w związku z tym pamiętaj o wa-

kacjach ubiegłorocznych i osobie z tamtych wakacji. Ona jest blisko Ciebie.

SKORPION (23.10 - 22.11.) - W sprawach serca niewykluczona walka w imię miłości i gra o wielką stawkę. Jednak mógłbyś pamiętać, że „klamstwo ma krótkie nogi”. W finansach możesz liczyć na Raka.

STRZELEC (23.11. - 21.12.) - Będzie okazja do nawiązania nowych znajomości i błysnięcia wiedzą. Warto, abyś wziął to pod uwagę robiąc plany na nowy rok szkolny. Najbliższe dni bez kłopotów materialnych.

KOZIOROŻEC (22.12. - 20.01.) - Czy ten orzech naprawdę jest w środku pusty? Popatrz dobrze, bo potem możesz już niczego nie dojrzeć. Najwyższy czas działać, a nie tylko gadać. To dotyczy również finansów.

WODNIK (21.01. - 20.02.) - Czy nie uważasz, że należą się niektórym przeprosiny. W życiu osobistym utwórz tylko zdobyte pozycje, uwierz, tym razem nie warto ich zmieniać.

RYBY (21.02. - 20.03.) - Ach, co za piękne perspektywy... Tylko się w nie nie zapatrz i nie zapomnij, że ich realizacja zależy od Ciebie. Pamiętaj jednak o tych chwilach gdy...

z notatnika dzielnicowego

Włamania i kradzieże

5 sierpnia z piwnicy na ulicy Wyszyńskiego w Turku skradziono rower typu górskiego. Wartość roweru szacuje się na 7 mln zł.

W tym samym czasie w Turku na ul. Żeromskiego dokonano kradzieży wieży stereofonicznej oraz koca wełnianego wartości 3 mln zł. Sprawcę kradzieży ustalono.

W nocy z 5/6 sierpnia włamano się do piwnicy przy ulicy POW i skradziono rower wartości 3,5 mln zł.

6 sierpnia z placu ZSR w Kaczkach Średnich zginęła przyczepa ciągnikowa wartości 3 mln zł.

10/11 w Turku z nie strzeżonego parkingu na Os. Wyzwolenia skradziono poloneza caro. Straty - ponad 100 mln zł.

Pod koniec lipca z nie zamkniętej obory w Wojciechowie (gmina Kawęczyn) nieznanymi sprawcami wyprowadził 400-kiłogramowego byka. Według poszkodowanego byk wart był 6 mln zł.

W Skęczniewie z 3/4 sierpnia z magazynu ODGW Poznań skradziono 3 butle ze sprężonym powietrzem. ODGW poniosła stratę 6 mln zł.

Następnej nocy w Miłaczewie włamano się do hydroforni. Skradziono sprzęt hydrauliczny wartości 10 mln zł.

W miejscowości Podgórze (gmina Świnice Warckie) włamano się do fiata 126p, skąd zginęły: koło zapasowe, trójkąt ostrzegawczy i komplet kluczy o łącznej wartości jednego miliona złotych. Napastnicy pobili właściciela „malucha”, a następnie zostali ujęci w bezpośrednim pościgu policji. Zatrzymani byli w stanie nietrzeźwym.

Wypadki drogowe

14 sierpnia w Przykonia na prostym odcinku drogi niezidentyfikowany samochód potrącił pieszego.

16 sierpnia w Turku na skrzyżowaniu ulic Obwodnica Północna i Chopina kierowca samochodu marki renault nie ustąpił pierwszeństwa przejazdu nadjeżdżającemu volkswagenowi. W wyniku zderzenia pięć osób zostało rannych.

Tego samego dnia w Turku doszło do wypadku na Alejach Piłsudskiego. Ford escort zjechał drogę jadącemu prawidłowo motocykliście. Kierowca jednoślada doznał obrażeń ciała.

17 sierpnia w Olszówce rowerzysta

wymusił pierwszeństwo przejazdu na kierowcy samochodu marki opel corsa. Rowerzysta został ranny.

Od 4 do 18 sierpnia policja zatrzymała 12 praw jazdy i 4 karty rowerowe. Właścicielem jednego z zatrzymanych uprawnień był 15-latek, u którego stwierdzono 0,42 promila alkoholu.

Straż pożarna informuje

Od 1 do 17 sierpnia w Turku i okolicach straż pożarna zanotowała 13 pożarów. Łączna wartość utraconego mienia wyniosła 622 mln zł.

5 sierpnia w Kępinie (gmina Tuliszków) spaliła się stodoła. Przyczyną pożaru były wylądowania atmosferyczne. Straty szacuje się na około 106 mln zł.

9 sierpnia w Turku na ul. Armii Krajowej spaliła się drewniana wiata oraz pokrycia dachów dwóch garaży. Całkowitemu spaleni uległy stojące pod wiatą: motorower, motorynka, piec akumulacyjny, pięć rowerów, spawarka, a częściowo samochód oltcit i dwie... trumny.

15 sierpnia w Kamionce (gmina Władysławów) częściowo spalił się spychacz należący do KWB „Adamów”. Straty poniesione przez kopalnię wynoszą około 300 mln. Przyczyną pożaru było zwarcie instalacji elektrycznej.

Prom przepływa przez rzekę. Turysty przygląda się wiejskiemu proboszczowi, który trzyma na linie drżącego osła i pyta:

— Dlaczego on tak drży?

Proboszcz odpowiada z uśmiechem:

— A pan by nie drżał mając na sznur, a obok siebie księdza?

Ksiądz spotyka na ulicy dwóch panów.

O księżkach

— Przyslibyście chłopcy chociaż do kościoła. Ci wybuchają śmiechem.

— To chociaż byście skorzystali z wanny - mówi obrażony ksiądz i odchodzi.

— Ty co to jest wanna? - pyta się jeden z punków.

— Nie wiem, nigdy nie byłem w kościele.

Przy konfesjonale kłęczący młody, spowiadający się chłopak:

— Współzyłem cieleśnie z dziewczyną.

— Ile razy?

— Proszę księdza ja przyszedłem się wyświadczyć, a nie chwalić.

Ksiądz idzie przez środek kościoła okadzając wiernych. Nagle z ławki wstaje pedał i krzyczy:

— Te lala! Torebka ci się pali!

Po powrocie z Afryki pewien podróżnik opowiada znajomemu księdzu swoją przygodę:

— No i wyobraź sobie, że w głębi czarnego lasu spotkałem dzikich, którzy jedli wyłącznie ludzkie mięso.

— Mój Boże! W Wielki Piątek też?

Kochanej Anicie

w uroczystym dniu najserdeczniejszych życzenia, zdrowia oraz wszelkiej pomyślności składa
Ewelina i Artur

Dziękujemy siatkarzom turkowskiego MOS, wypoczywającym w Powidzu i Sianożętach za kartki z życzeniami.

Andrzej, Dominika,
Andrzej, Maria, Iza

Nie ma chętnych na kartofelki...

foto - A. Stawieraj

USC informują

Śluby

USC Świnice Warckie: Joanna Miśkiewicz i Mirosław Mruk, Iwona Domagała i Andrzej Bojanowski.

USC Tuliszków: Joanna Malesza i Dariusz Kasprzak

USC Turek: Marzena Burszewska i Emil Swiniarski, Arleta Filas i Tomasz Pakuła, Iwona Będziechowska i Robert Kowalski, Sylwia Wojtczak i Zbigniew Kośła

USC Uniejów: Iwona Olejnik i Tomasz Rojek, Izabela Synakiewicz i Tomasz Ochota

USC Władysławów: Mirosława Zajac i Arkadiusz Pilarski, Elżbieta Szmagaj i Andrzej Żak

Zgony

USC Dobra: Stanisław Szajrych
USC Kawęczyn: Ryszard Urbaniak

USC Malanów: Józef Janiszewski, Stanisława Jasiak, Marianna Sobczak

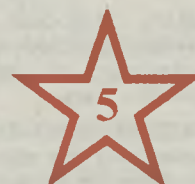
USC Przykona: Stanisław Jaros

USC Tuliszków: Stanisława Hynas, Stanisław Biniek, Józef Aleksander

USC Turek: Tadeusz Rutkowski, Kazimierz Gabrysiak, Władysława Kapusta, Marianna Gajewska, Zofia Jóźko, Stanisław Piwowar, Eugenia Marciniak, Józef Kurc, Stanisław Osiński, Sławomir Dziekan, Marianna Kuśmierk, Franciszek Wypych, Anna Dzwonek, Regina Cajdler, Bogdan Bajzert, Henryk Ciesiołkiewicz

USC Uniejów: Stanisława Krajewska, Julian Reska, Feliks Chajdas, Weronika Ucińska

W okresie od 4 do 18 sierpnia w USC w Turku sporządzono 47 aktów urodzenia.

To już ostatnia gwiazdeczka do wycięcia.

Nagrody dla wytrwałych czekają. W numerze 20. „Echa Turku” ogłosimy komunikat specjalny dotyczący rozlosowania nagród.